

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Možnosti spoření na starobní důchod

Bc. Michal Svoboda

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Svoboda Michal

Provoz a ekonomika

Název práce

Možnosti spoření na starobní důchod

Anglický název

The Retirement Savings Alternatives

Cíle práce

Hlavní cílem diplomové práce je vyhodnocení nabízených možností spoření penzijními společnostmi. Dílčími cíli práce jsou vytvoření teoretického zázemí dané problematiky, vymezení vybraných alternativ spoření na starobní důchod a zhodnocení důchodové reformy.

Metodika

Pro zpracování teoretické části práce jsou využity publikace autorů a institucí s daným předmětem zájmu. Těžiště praktické části práce spočívá v kvantifikaci a komparaci jednotlivých možností spoření na základě dlouhodobých prognóz. Dále jsou analyzovány podmínky platné po reformních krocích vládou schválených Parlamentem ČR.

Harmonogram zpracování

1. Formulace cílů práce a metodiky: 12/2012- 01/2013
2. Tvorba teoretické části práce: 02/2013 - 06/2013
3. Tvorba praktické části práce: 07/2013 - 11/2013
4. Formulace závěrů práce: 12/2013
5. Finální obsahová a formální kontrola: 01/2014

Rozsah textové části

60-80 stran

Klíčová slova

Česká republika, demografie, důchodová reforma, důchodové spoření, penzijní fond, penzijní plány, penzijní připojištění, penzijní společnost, penzijní spoření, starobní důchod.

Doporučené zdroje informací

REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. Vyd. 4. Praha: Management Press, 2008, 627 s. ISBN 978-80-7261-132-4

PŘIB, Jan. Kdy do důchodu a za kolik: právní stav k ... Praha: Grada, 1999-, sv. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-3292-3

PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. Důchodové předpisy s komentářem. 7. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012, 583 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-807-2637-362

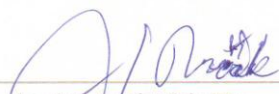
MACHÁČEK, Otakar. Finanční a pojistná matematika: úrok a úročení, modely opakovaných plateb, burzovní operace při složeném úročení, pojistné operace. 2. dopl. vyd. Praha: Prospektrum, 2001, 213 s. ISBN 80-717-5104-9

Vedoucí práce

Burian Stanislav, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2014

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr. h. c.
Děkan fakulty

V Praze dne 1.11.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci " Možnosti spoření na starobní důchod " vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 21. 3. 2014

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Stanislavu Burianovi, Ph.D. za odbornou pomoc při zpracování této práce a dále všem kdo svými radami přispěli k jejímu dokončení.

Možnosti spoření na starobní důchod

The Retirement Savings Alternatives

Souhrn

Tato diplomová práce na téma „Možnosti spoření na starobní důchod“ se zabývá zhodnocením a vhodností jednotlivých alternativ, které jsou k dispozici na trhu České republiky, jako doplněk spoření ke starobnímu důchodu.

Teoretická část diplomové práce je zaměřena na analýzu současného stavu důchodového systému a jeho rozdělení na tři pilíře, jež přinesla důchodová reforma. Rešeršní část je věnována penzijnímu připojištění se státním příspěvkem, tedy takzvaným Transformovaným fondům a Doplnkovému penzijnímu spoření s možností vlastní investiční strategie, které jsou součástí III. pilíře. Další část je věnována Důchodovému spoření, tedy II. pilíři penzijní reformy.

Hlavní část diplomové práce je zaměřena na volbu nejvhodnějšího investičního produktu pro co nejlepší finanční zabezpečení na starobní důchod. Pro zjištění vhodnosti jednotlivých produktů jsou provedeny výpočty budoucí hodnoty penzijního připojištění, doplňkového penzijního spoření a důchodového spoření.

V závěru práce jsou shrnuty a analyzovány jednotlivé výpočty provedené v praktické části.

Klíčová slova: Česká republika, demografická situace, důchodová reforma, důchodové spoření, doplňkové penzijní spoření, penzijní připojištění, penzijní fond, penzijní společnosti, starobní důchod, inflace, investice

Summary

This master thesis on the topic “Options to save for retirement“ is concerned with the evaluation and suitability of the alternatives that are available on the Czech market, as a supplement to retirement pension.

The theoretical part of the thesis focuses on the analysis of the current state pension system and how system works splitted into three pillars. This change was brought by pension reform. Descriptive part is focused on main products called Transformed funds and Supplementary retirement savings options with its own investment strategies that are part III. pillar. Another section is devoted to Retirement savings, part of the II. pillar pension reform.

The main part of the thesis is focused on the choice of the most appropriate investment products for the best possible financial security at retirement. To determine the suitability of individual products are made calculations of these saving products: Transformed funds, Supplementary retirement savings and Retirement savings.

In the final part are all the objectives summarized and analyzed all the calculations made in the practical part.

Keywords: Czech Republic, demographics situation, pension reform, retirement savings, additional pension savings, pension, pension fund, pension companies, retirement, inflation, investment

Obsah

1 Úvod.....	5
2 Cíl práce a metodika.....	6
3 Historie a vývoj důchodového systému	7
4 Demografický vývoj v České republice	10
5 Důchodový systém ČR.....	13
5.1 První pilíř důchodového systému.....	20
5.2 Druhý pilíř důchodové reformy	21
5.2.1 Budoucnost druhého pilíře	29
5.3 Třetí pilíř důchodové reformy.....	30
5.3.1 Transformované fondy	31
5.3.1.1 Vznik, průběh a zánik penzijního připojištění	34
5.3.1.2 Výplata starobní penze.....	35
5.3.1.3 Výplata invalidní penze.....	37
5.3.1.4 Výplata výsluhové penze	38
5.3.1.5 Výplata pozůstalostní penze.....	38
5.3.1.6 Výplata odbytného účastníkovi.....	39
5.3.1.7 Daně a daňové zvýhodnění účastníků penzijního připojištění.....	40
5.3.2 Doplnkové penzijní spoření	40
5.3.2.1 Předdůchod.....	45
6 Komparace fungování systému penzijního zabezpečení v jiných státech Evropy.....	46
6.1 Německo	47
6.2 Maďarsko	49
6.3 Polsko.....	50
6.4 Slovensko	51
6.5 Ostatní země.....	52
6.6 Shrnutí.....	55
7 Výpočet budoucí hodnoty dle jednotlivých alternativ spoření	57
7.1 Současná situace důchodového systému.....	57
7.2 Výpočet výše starobního důchodu	58
7.3 Stanovení kritérií pro výpočet budoucí hodnoty jednotlivých možností spoření	60

7.4 Výpočet budoucí hodnoty Transformovaného fondu	62
7.5 Výpočet budoucí hodnoty Doplňkového penzijního spoření.....	66
7.6 Výpočet budoucí hodnoty Důchodového spoření	70
8 Výsledky a diskuse.....	73
9 Závěr	75
10 Seznam použité literatury.....	77
11 Přílohy.....	82
12 Seznam tabulek	96
13 Seznam obrázků	97
14 Seznam příloh.....	98
15 Seznam zkratk	99

1 Úvod

Se stárnutím jednotlivce a blížícím se odchodem do starobního důchodu přicházejí i obavy o budoucí životní úroveň. Pro většinu obyvatel je odchod do starobního důchodu vnímán jako zasloužený odpočinek po létech v zaměstnání. Lidem se otevírá nová etapa života, ve které se mohou plně věnovat svým koníčkům.

Po odchodu do starobního důchodu se však mnohým značně sníží příjmy domácnosti a s tím spojená životní úroveň. Řada lidí proto hledá způsoby, jak se na toto období zabezpečit. Právní systém České republiky zajišťuje vyplácení starobních důchodů z takzvaného prvního pilíře, což pro většinu obyvatel bývá jejich jediným příjmem. Stát se však snaží přimět obyvatele k osobní zodpovědnosti, aby nespolehali jen na zajištění ze strany státu. Od poloviny 90. let jsou proto na našem trhu nabízeny produkty penzijního zabezpečení, které se postupně staly oblíbeným produktem napříč generacemi.

Z důvodu stále se prohlubujícího schodku důchodového systému byla v roce 2013 schválena reforma, které rozdělila důchodový systém na tři pilíře a přinesla nové produkty na trhu důchodového spoření. Tyto produkty mají pomoci vyřešit nepříznivě se vyvíjející situaci důchodového rozpočtu a zajistit občanům důstojné stáří.

Diplomová práce se zabývá jednotlivými možnostmi spoření, které jsou k dispozici na trhu české republiky ke konci roku 2013.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem diplomové práce je charakterizovat jednotlivé možnosti spoření, které je možné využít pro spoření po důchodové reformě a následné porovnání výsledných hodnot jednotlivých alternativ. Prvním dílčím cílem práce je teoretické vymezení fungování jednotlivých modelů spoření, které jsou na trhu České republiky k dispozici, a jejich porovnání se systémy okolních evropských zemí. Druhým dílčím cílem práce je výpočet budoucí hodnoty veškerých alternativy spoření v této oblasti a porovnání daných možností v druhém a následně i třetím pilíři důchodového systému.

Pro zpracování rešeršní části byla použita deskriptivní metoda problematiky důchodového systému a to na základě vydaných zákonů zákonodárnými orgány České republiky. Dalším významným zdrojem informací jsou výsledky analýz prováděných v daném oboru pro zajištění informací o stavu a vývoji systému důchodového zabezpečení a následný dopad důchodové reformy na systém po roce 2013.

Pro praktickou část diplomové práce je využito dat poskytovaných Českým statistickým úřadem, Českou národní bankou a také výsledky hospodaření a vývoje zhodnocení jednotlivých penzijních společností. V oblasti výpočtu jednotlivých alternativ je vycházeno z obecně platných vztahů pro výpočet budoucí anuity. Tyto výpočty následně slouží pro komparaci vhodnosti jednotlivých možností spoření s ohledem na předpokládaný vývoj na trhu důchodového zabezpečení.

3 Historie a vývoj důchodového systému

Sociální zabezpečení, jež je nedílnou součástí sociálního pojištění, má v českých zemích dlouhou tradici, která sahá až do osmdesátých let 19. století.

Na zavedení sociálního pojištění začalo spolupracovat již Bismarcovo Německo s Rakousko – Uherskou monarchií. Přestože byl první zákon o nemocenském a úrazovém pojištění přijat již v roce 1888 muselo se na jeho praktické zavedení čekat až do roku 1908, kdy byl přijat zákon o starobním a invalidním pojištění zaměstnanců v soukromém sektoru.

Roku 1924, již po vzniku Československé republiky, bylo zavedeno penzijní pojištění pro všechny dělníky spolu s nemocenským pojištěním pro státní zaměstnance. Sociální pojištění bylo v této době pouze doplňkovým nástrojem k různým kolektivním či soukromým sociálním fondům. Další rozvoj sociálního pojištění byl silně poznamenán vleklou celosvětovou ekonomickou krizí a následně okupací v březnu 1939.

Po II. světové válce byl již v roce 1945 přijat zákon o rodinných přídavcích a v roce 1948 zákon o národním pojištění. Tento zákon již pokrýval všechna sociální rizika a kategorie zaměstnanců. Sociální systém byl rovněž centralizován.

Další reformu představovalo v roce 1951 zavedení státní správy sociálního zabezpečení a státního zdravotnictví. Stát financoval a organizoval lékařskou péči a správa nemocenských dávek byla svěřena odborovému hnutí. Prakticky byla realizována přímo na pracovištích a stala se součástí podnikového řízení.¹

Následná reforma sociálního systému byla realizována v roce 1956. Důchody byly vypláceny po 20 letech zaměstnání mužům v 60 letech a ženám v 55 letech. Tato reforma rozřadila zaměstnance do tří kategorií podle rizikovosti, obtížnosti a společenského významu jejich práce. Privilegovala tím určitá povolání a pracujícím v první kategorii umožňovala odejít do důchodu dříve a s vyšším důchodem (hutníci, horníci). Většina zaměstnanců, okolo 90 %, byla zařazena ve třetí kategorii. Takto

¹ PŘIB, Jan. Kdy do důchodu a za kolik. 11. Aktualizované vydání, Praha. Grada Publishing a.s. 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3292-3

zavedený systém vykazoval prudký nárůst nákladů jak na důchodové zabezpečení, tak na zdravotní péči a výplatu nemocenských dávek. Kolem roku 1964 představoval počet osob pobírajících důchod 37 % všech pracujících. Proto byla v téže roce přijata další reforma systému s cílem snížit jeho finanční náročnost. Byla stanovena maximální hranice pro invalidní a starobní důchody, byla zakázána kumulace důchodu a pracovního poměru a důchody byly zdaňovány. Tyto změny vyvolaly sociální nespokojenost s režimem, která gradovala v roce 1968 při „pražském jaru“. V tomto období bylo zřízeno Federální ministerstvo práce a sociálních věcí, ale v době normalizace k zásadní reformě v oblasti sociálního zabezpečení nedošlo.

Nový zákon o sociálním zabezpečení byl přijat v roce 1975 a měl snahu odstranit neduhy zákona minulého. Celý systém byl sjednocen a byli do něj zahrnuti i pracovníci v zemědělství. Rovněž bylo zrušeno zdanění důchodů a usnadněna kumulace důchodů a pracovního poměru. Až 90 % důchodů bylo zvýšeno. Přesto s ohledem na ekonomické možnosti země v následujících letech poměr důchodu k průměrnému platu neustále klesal (např. u důchodů pracovníků třetí kategorie z 85 % postupně poměr klesl až na 72 %).

V roce 1986 byly přijaty tři etapové reformy systému. V první etapě došlo v roce 1987 ke zvýšení důchodů navýšením rozpočtových zdrojů, v roce 1988 byla realizována druhá etapa posílením principu zásluhovosti a vyměřovacího základu. Třetí etapa, adaptace důchodů na vývoj mezd, již realizována nebyla.

Po společenských změnách roku 1989 byl v roce 1990 schválen program společenské transformace. Jeho cílem byla sociální spravedlnost, ochrana slabých a práce neschopných osob, důraz na rodinnou politiku a sociální zabezpečení. Inspirací byly sociální systémy ve vyspělých kapitalistických zemích.²

Postupně následovala legislativní opatření. Jednalo se o Zákon č.110/199 Sb. o sociálním zabezpečení samostatně výdělečně činných osob a Zákon č. 180/1990 Sb. o organizaci nemocenského zabezpečení. Ten přenesl zodpovědnost za nemocenské zabezpečení na nově zřízenou správu sociálního zabezpečení. Byla formulována záchranná sociální síť a reformováno zdravotnictví.³ V politicky rozjitřené situaci

² RYS, Vladimír. Česká sociální reforma. 1. Vydání. Praha. Karolinum 2003. 170 s. ISBN 80-246-0588-0

³ PŘIB Jan a VOŘÍŠEK Vladimír. Důchodové předpisy s komentářem, 7. Aktualizované vydání. Olomouc. ANAG 2012. 583 s. ISBN 978-807-2637-362

Československa byl v roce 1991 přijat dokument nastiňující budoucí soustavu sociálního zabezpečení tvořenou sociálním pojištěním odděleným od státního rozpočtu, státními dávkami rodinné péče, sociální péčí, dávkami v nezaměstnanosti a základní zdravotní péčí.

V roce 1993 vzniká samostatná Česká republika a snaha o reformu sociálního zabezpečení pokračuje. Základními principy jsou solidarita, všeobecnost, rovnost, cílenost a potřebnost. V roce 1994 je zavedeno penzijní připojištění se státním příspěvkem, jehož cílem je přenesení části odpovědnosti za zabezpečení v důchodovém věku na ekonomicky aktivní obyvatele.⁴

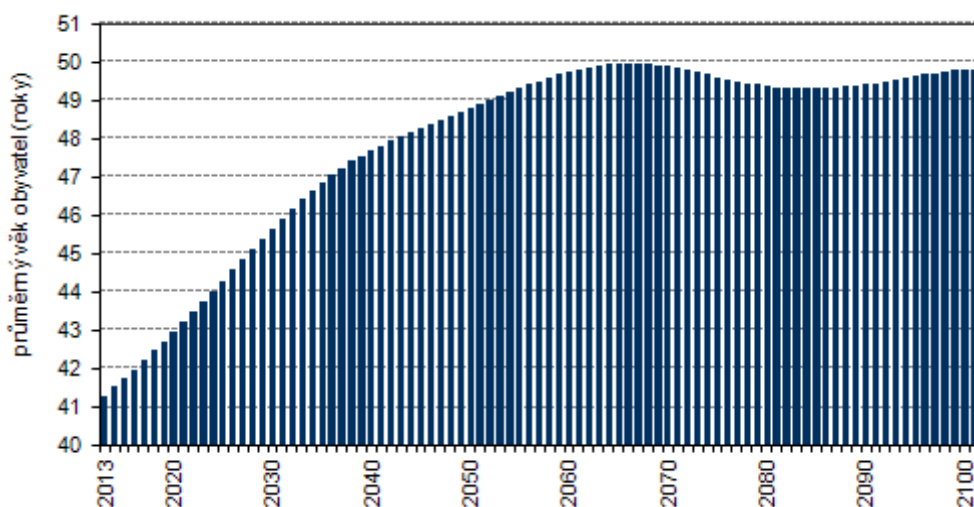
⁴ RYS, Vladimír. Česká sociální reforma. 1. Vydání. Praha. Karolinum 2003. 170 s. ISBN 80-246-0588-0

4 Demografický vývoj v České republice

Ve druhé polovině 20. století došlo v Evropě ke značnému ekonomickému růstu, který podstatně zvýšil životní úroveň jejích obyvatel. Zároveň byly zlepšeny životní a pracovní podmínky, životní prostředí a v neposlední řadě zdravotní péče.

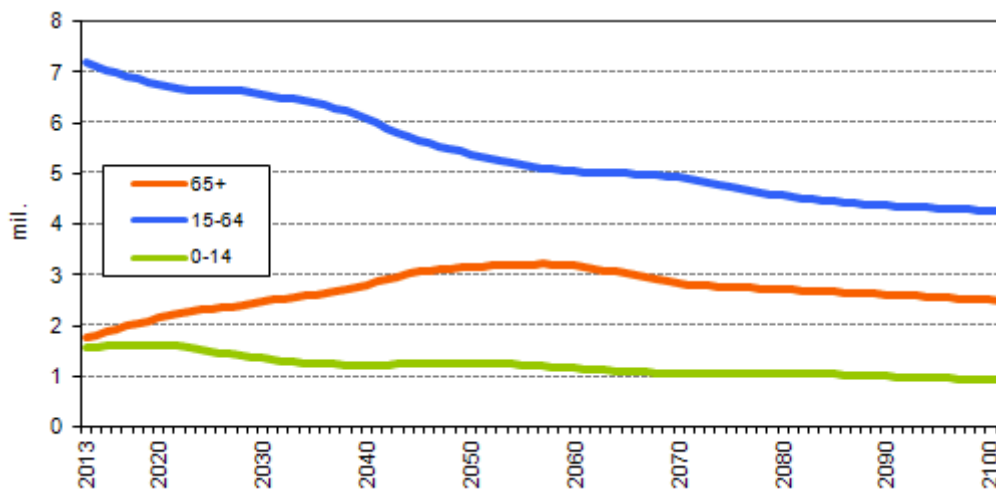
Tyto okolnosti spolu s nízkou porodností vedou k neustálému poklesu počtu ekonomicky aktivních obyvatel a růstu počtu obyvatel ve věkové struktuře 65 + v jednotlivých evropských zemích. Obdobná situace je i v České republice. Zvyšuje se průměrný věk obyvatel (viz. obrázek 1) a klesá porodnost.

Obrázek 1: Očekávaný vývoj průměrného věku obyvatel do roku 2100

Zdroj: Český statistický úřad, (2013)

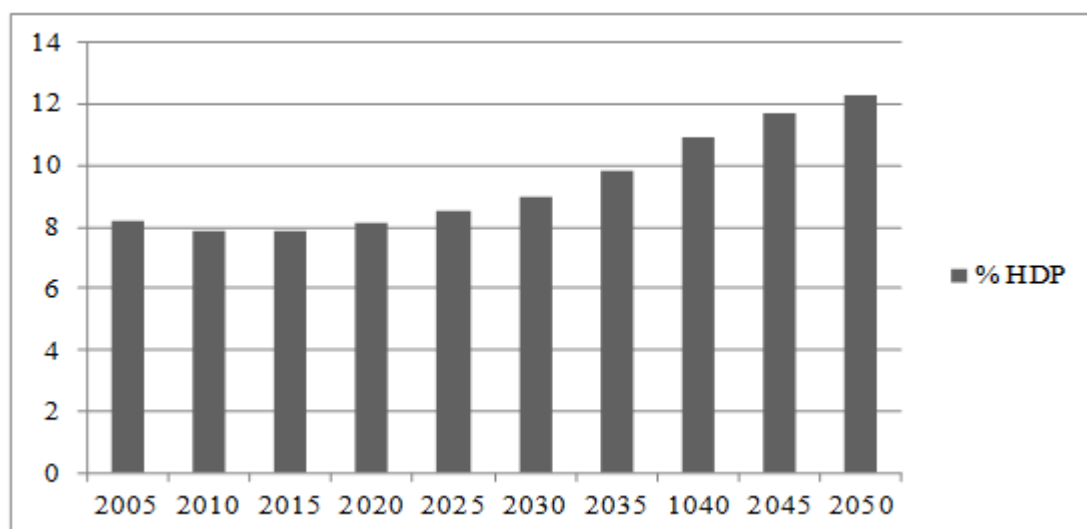
Obrázek 2: Očekávaný vývoj počtu obyvatel podle hlavních věkových skupin do roku 2100

Zdroj: Česká statistický úřad, (2013)

Uvedené skutečnosti vytvářejí rostoucí požadavky na důchodový systém. Současné prognózy očekávají výrazný růst podílu veřejných výdajů na důchody, a to i přes očekávaný růst HDP, dle následujícího obrázku.

Obrázek 3: Očekávaný podíl výdajů na důchodový systém

Zdroj: MPSV ČR, (2005)

Analýzy demografického, sociálního i ekonomického vývoje poukazují na nutnost změny důchodového systému důchodovou reformou. V opačném případě by se systém stal neudržitelným. Doporučení k provedení důchodových reforem přichází i z mezinárodních institucí, jakými jsou Mezinárodní měnový fond nebo Světová banka.

5 Důchodový systém ČR

Sociální zabezpečení patří k podstatným veřejným výdajům a prostředkům k realizaci státní sociální politiky. Hlavní úlohou sociálního zabezpečení je předcházení, odstraňování či zmírňování následků sociálních událostí občanů. Sociální zabezpečení ve svém komplexu představuje zabezpečení občanů ve stáří, při nemoci, úrazu, invaliditě, v případě úmrtí, v těhotenství a mateřství, v nezaměstnanosti, ale také péči o zdraví nebo pomoc rodinám s dětmi. Sociální zabezpečení realizuje stát prostřednictvím sociálních institucí, jež poskytují občanům ochranu, služby, poradenství, azyl, věcná a peněžní plnění. Prostřednictvím sociálního zabezpečení je ve vyspělých zemích přerozdělována podstatná část vytvořeného hrubého domácího produktu.

Dávky sociálního zabezpečení a jejich výše je upravena zákonem. Dávky jsou financovány především z odváděných příspěvků na sociální zabezpečení. Jejich určitou část však může tvořit i daňový výnos. Tyto dávky je možné členit na zásluhové, plošné, adresné a kombinované⁵.

Zásluhové dávky jsou stanovovány s ohledem na výši předchozího příjmu a na principu částečné solidarity. Tato forma dávek má peněžní podobu a patří mezi ně např. nemocenské dávky nebo dávky v mateřství.

Plošné dávky nesouvisí s výši předchozího příjmu. Při vzniku sociální události jsou poskytovány všem v jednotné výši. Jejich forma může být peněžní nebo naturální.

Adresné dávky jsou poskytovány podle předem stanovených podmínek jednotlivým občanům. Kombinované dávky představují souhrn dávek zásluhových a plošných, těmi jsou např. starobní důchody.

Prostředky na zabezpečení financování sociálního zabezpečení jsou zahrnuty ve veřejných rozpočtech. Tyto prostředky jsou alokovány v parařiskálním mimorozpočtovém fondu sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Příjmy těchto fondů mají charakter daně a jsou součástí daňové kvóty. Tato forma financování je

⁵ PŘIB, Jan. Kdy do důchodu a za kolik. 11. Aktualizované vydání, Praha. Grada Publishing a.s. 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3292-3

v posledních letech preferována neboť tak nedochází ke zneužití povinných příspěvků na sociální zabezpečení k financování jiných veřejných potřeb. Toto zároveň zprůhledňuje celý systém a umožňuje jeho snadnou kontrolu.⁶

Průběžná forma financování sociálního zabezpečení využívá prostředky z běžných veřejných příjmů a to prostřednictvím odvodu povinných příspěvků na sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění a z daní. Důležitým prvkem této formy financování je zajištění dostatečných příjmů na pokrytí výdajů. S ohledem na demografický vývoj a stárnutí obyvatel, je udržitelnost tohoto systému stále obtížnější.

Fondové financování respektuje princip zásluhovosti a je založeno na soukromém pojištění obyvatel. Jedná se o kapitálový systém posilující odpovědnost jednotlivce. Stát tuto individuální aktivitu jednotlivce stimuluje různými příspěvky či daňovými úlevami.

Světová banka doporučuje financovat sociální systémy třípilířovým systémem. Jedná se o kombinaci pilíře veřejného, pilíře dobrovolného soukromého a pilíře povinného soukromého, v němž by občané povinně spořili v kapitalizovaných fondech pojišťoven. Hlavním cílem tohoto třípilířového systému je postupná odluka sociálního zabezpečení od státu a zrušení mezigeneračního přerozdělování.

S ohledem na zřejmou dlouhodobou neudržitelnost důchodového systému v České republice došlo k ustanovení výkonného týmu, který analyzoval stávající situaci a navrhl řešení. V roce 2005 byla vydána závěrečná zpráva tohoto výkonného týmu (tzv. Bezděkovy komise), která zanalyzovala dosavadní i budoucí vývoj důchodového systému. Komise konstatovala, že ideální důchodový systém neexistuje.⁷ Nový důchodový systém musí být politickým konsensem politických subjektů v dlouhodobém časovém horizontu a musí získat podporu veřejnosti. Komise posoudila návrhy a připomínky jednotlivých politických stran. V závěrečné zprávě konstatovala, že se reforma systému musí soustředit na výdajovou stránku, především na zvýšení věku pro odchod do důchodu a zdrženlivost ve valorizaci vyplácených důchodů. Rovněž bylo doporučeno diverzifikovat financování důchodového systému zavedením

⁶ PŘIB Jan a VOŘÍŠEK Vladimír. *Důchodové předpisy s komentářem*, 7. Aktualizované vydání. Olomouc. ANAG 2012. 583 s. ISBN 978-807-2637-362

⁷ *Závěrečná zpráva výkonného týmu Bezděkovy komise*. Praha, 2005

fondového příspěvkově orientovaného pilíře. Komise také navrhla opatření ke zlepšení systému penzijního připojištění a životního pojištění.

Na základě provedených analýz přijal zákonodárny sbor v roce 2011 novou zákonnou úpravu v konstrukci důchodového systému a to s platností změn od 1. 1. 2013.

Od tohoto data tvoří nový důchodový systém tři pilíře. S ohledem na zavedení druhého a třetího pilíře byla nutná transformace z existujících penzijních fondů na penzijní společnosti. Transformace penzijních fondů probíhala od první poloviny roku 2012 s tím, že musela proběhnout nejpozději do konce kalendářního roku. To proto, aby mohly nově vzniklé společnosti nabízet zájemcům nové služby v rámci druhého a třetího pilíře, které přinesly nové zákony z roku 2011.

Tohoto procesu se zúčastnily všechny do té doby fungující penzijní fondy, od 1. 1. 2013 již nesoucí název penzijní společnosti.

Tabulka 1: Seznam penzijních společností

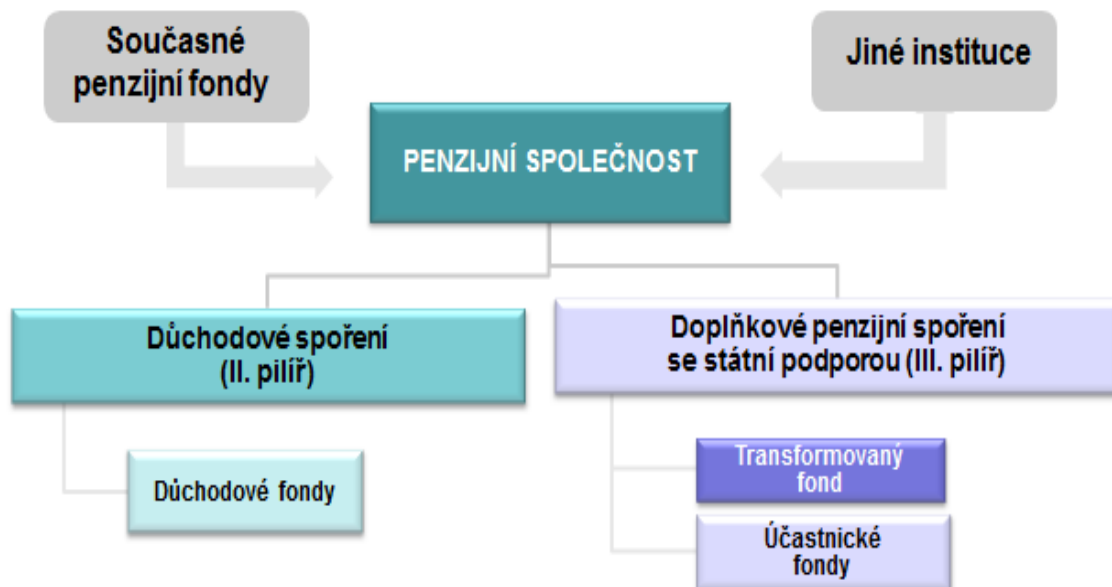
Jméno společnosti	Sídlo
AEGON Penzijní společnost, a.s.	Na Pankráci 26/322, 140 00 Praha 4
Allianz penzijní společnost, a.s.	Ke Štvanici 656/3, 186 00 Praha 8
AXA penzijní společnost a.s.	Úzká č. p. 488/8, 602 00 Brno
Conseq penzijní společnost, a.s.	Rybná 682/14, 110 05 Praha 1
Česká spořitelna – penzijní společnost, a.s.	Poláčkova 1976/2, 140 21 Praha 4
ČSOB Penzijní společnost, a.s., člen skupiny ČSOB	Radlická 333/150, 150 57 Praha 5
ING Penzijní společnost, a.s.	Nádražní 344/25, 150 00 Praha 5
KB Penzijní společnost, a.s.	nám. Junkových 2772/1, 155 00 Praha 5
Penzijní společnost České pojišťovny, a.s.	Na Pankráci 1720/123, 140 21 Praha 4
Raiffeisen penzijní společnost, a.s.	Hvězdova 1716/2b, 140 78 Praha 4

Zdroj: APFCR, (2013)

Nově vzniklé subjekty na trh přinášejí zcela nové produkty umožňující klientům větší volnost v investování svých prostředků. Prvním ze dvou produktů je důchodové spoření (druhý pilíř), vzniklé na základě Zákona č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření, a také doplňkové penzijní spoření. Tedy produkt, který se stal součástí třetího pilíře a je ustanoven dle Zákona č. 427/2011 Sb. o doplňkovém penzijním spoření. Klienti, kteří si založí smlouvu o jednom z výše uvedených produktů, budou mít možnost volby v investování svých prostředků mnohem dynamičtější způsobem, než tomu bylo u smluv původních. Dle původních smluv se investovalo velmi opatrně, protože penzijní fondy musely zajistit klientům nezáporné zhodnocení. Tato, pro někoho důležitá garance, již v nových podmínkách není. Možnost dynamičtější volby strategie přináší v dlouhodobějším horizontu vyšší zisk. Prostředky vložené klientem jsou součástí nově vzniklých účastnických fondů, kde jsou podle klientova uvážení investovány a zhodnocovány. *„Pokud prudce nevyroste inflace, nelze čekat zhodnocení přes 4 %. To je vyloučené. Účastnické fondy s jinou strategií by dlouhodobě měly tyto výnosy překonat. I tolik kritizované akcie mají za 30 posledních let průměrné roční zhodnocení přes 9 %. Zhodnocovat svoje peníze po dobu 30 let na úrovni 3 % nebo 9 % znamená mít v budoucnu zcela jinou penzi.“* (Rampula, 2012)

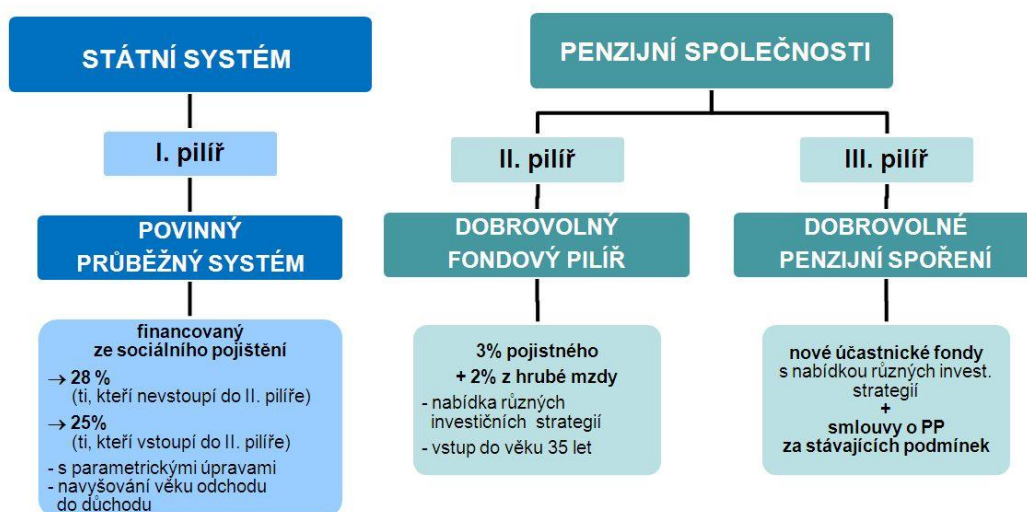
To ovšem neznamená, že došlo k zániku starých produktů. Ty se přejmenovaly a staly se součástí takzvaných transformovaných fondů a jsou spolu se smlouvami o doplňkovém penzijním spoření součástí třetího pilíře.

Obrázek 4: Transformace penzijních fondů na penzijní společnosti

Zdroj: Penzijní společnost České spořitelny a.s., (2013)

Obrázek 5: Struktura penzijního systému ČR od 01. ledna 2013

Zdroj: Česká spořitelna a.s., (2013)

Z obrázku číslo 5 je patrné rozdělení správy na jednotlivé segmenty. Stát, starající se o výplaty starobních důchodů z vybraných prostředků zaplacených na sociálním pojištění, v tomto případě mluvíme o povinném odvodovém systému

a zároveň prvním pilíři. O zbývající dva pilíře se tedy starají penzijní společnosti, jejichž úkolem je správa majetku dobrovolně vložených účastníky. V tomto případě se vždy jedná o dobrovolné rozhodnutí ze strany jednotlivého občana, jež má zájem si finančně přilepšit na starobní důchod a to i za podpory státu, který finančně podporuje snahy občanů o zvýšení životní úrovně v důchodovém věku.

Jak již bylo zmíněno, je důchodový systém tvořen třemi pilíři, z nichž druhý a třetí je v roli penzijních společností.

Vlastnická struktura jednotlivých subjektů je znázorněna v následující tabulce.

Tabulka 2: Vlastnická struktura penzijních společností

Název penzijní společnosti	Akcionářská struktura PS nad 10 %
AEGON PS	AEGON Tsjechië Holding B.V., Nizozemské království
Allianz PS	Allianz pojišťovna, a.s - 100 %
AXA PS	SOCIETE BEAUJON, Francie 99,98 %
Česká spořitelna PS	Česká spořitelna, a.s. - 100%
ČSOB PS	Československá obchodní banka, a.s. - 100%
ING PS	ING CONTINENTAL EUROPE HOLDINGS B.V.
KB PS	Komerční banka, a.s. - 100%
PS České pojišťovny	CP Strategic Investments - 100 %

Zdroj: APFCR, (2013)

V tabulce je zřejmé, že jednotlivé penzijní společnosti jsou dceřinými společnostmi velkých finančních institucí, které se primárně zabývají bankovníctvím a pojišťovnictvím. Procentuální zastoupení mateřských společností dosahuje zpravidla 100 % a jsou tedy plně podřízeny rozhodnutí jednoho vlastníka.⁸

Abyste nedošlo k přílišnému ovlivňování výše poplatků ze strany vlastníka a případnému zneužívání prostředků vložených klientem, je zákonem upraveno, že nesmí

⁸ *Ekonomické ukazatele v r. 2013 - 3. čtvrtletí*, Asociace penzijních fondů České republiky

mít dceřiná společnost vedený depozitář u své mateřské společnosti. Podmínky pro vedení depozitáře byly stanoveny již Zákonem 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem. Tímto způsobem je vyloučen střet zájmu vlastníka penzijní společnosti a dochází tak k rozprostření finančních prostředků do jiných bankovních subjektů v zemi.

Tabulka 3: Umístění depozitáře

Název penzijní společnosti	Banka vykonávající funkci depozitáře
AEGON PS	Česká spořitelna, a.s.
Allianz PS	Komerční banka, a.s.
AXA PS	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
Česká spořitelna PS	Komerční banka, a.s.
ČSOB PS	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
ING PS	Česká spořitelna, a.s.
KB PS	Česká spořitelna, a.s.
PS České pojišťovny	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.

Zdroj: APFCR, (2013)

Na kapitálovou přiměřenost, etické chování a dodržování předpisů a zákonů dohlíží Česká národní banka, která v případech pochybení uděluje společnostem peněžité sankce. Při závažných pochybeních může i odebrat licenci pro poskytování služeb v oblasti penzijního zabezpečení.

Dohled nad penzijními společnostmi není veden pouze ze strany České národní banky, ale je prováděn i ze strany auditorských společností, které kontrolují nejen účetnictví dané společnosti, ale také funkčnost systémů používaných ve společnosti.⁹ Audit v těchto společnostech je prováděn třemi různými společnostmi, přičemž ve společnosti Allianz PS kontrolu provádí KPMG Česká republika Audit, spol. s r.o., ve společnosti AXA PS je to Mazars Audit, s.r.o. a u ostatních penzijních společností je audit prováděn firmou Ernst & Young Audit, s.r.o.¹⁰

⁹ Ročenka 2012, Asociace penzijních fondů České republiky

¹⁰ Ekonomické ukazatele v r. 2013 - 3. čtvrtletí, Asociace penzijních fondů České republiky

5.1 První pilíř důchodového systému

První pilíř důchodového systému tvoří státní průběžný fond. Nová zákonná úprava zachovává délku strávenou v důchodovém věku na cca 20 letech. S ohledem na zvyšování věku dožití dochází ke zvyšování důchodového věku u mužů stejným tempem, tj. o 2 měsíce ročně, a to bez stanovení cílové hodnoty důchodového věku. Tempo zvyšování důchodového věku u žen je zrychleno počínaje ročníkem 1956 ze současných čtyř měsíců na šest měsíců a to tak, aby bylo v roce 2041 dosaženo sjednoceného důchodového věku u obou pohlaví. Rozdílná úroveň důchodového věku u žen podle počtu vychovaných dětí bude postupně zrušena (viz. příloha č. 13)

Zvyšování průměrných vyplácených starobních důchodů bude odpovídat nárůstu indexu spotřebitelských cen a růstu jedné třetiny mezd reálných. Zvýšení důchodů bude podléhat vyhlášce na základě zákona o důchodovém pojištění a bude podléhat přesně stanoveným pravidlům.

Zároveň došlo k nárůstu trvalého krácení v případě předčasného důchodu v období jednoho až dvou let před vznikem běžného nároku na starobní důchod dle zákonem stanovené věkové hranice. Nově však bude možné využít institutu předdůchodu.

Novou úpravou bude pokračovat postupné prodlužování rozhodného období, sloužícího ke stanovení výše osobního vyměřovacího základu i po roce 2016. V tomto období by podle dosavadní zákonné úpravy bylo dosaženo cílového stavu, tj. třicetiletého rozhodného období. Rozhodné období nově začíná dosažením 18. roku věku a končí rokem bezprostředně předcházejícímu roku přiznání důchodu. Do tohoto období nespádají kalendářní roky v období do roku 1986.

Výše uvedené změny v I. pilíři by měly zajistit jeho dlouhodobou stabilitu a udržitelnost, ale nezabrání deficitnímu financování. Schodek tohoto systému by se měl pohybovat do 1 % HDP s výjimkou období let 2040 – 2075 kdy by měl oscilovat okolo

2 % HDP. Pokud by nebyla přijata výše zmíněná opatření, tak by se schodek tohoto pilíře stále prohluboval a kolem roku 2055 by již dosáhl úrovně 5 % HDP.¹¹

Vnikající záporné saldo tohoto pilíře bude mj. pokryto z výnosů majetkových účastí státu a z růstu zdanění spotřeby, tj. z růstu nepřímých daní.

5.2 Druhý pilíř důchodové reformy

Hlavním cílem důchodové reformy je zavedení II. pilíře důchodového spoření. Vstup do tohoto pilíře je dobrovolný a může do něj vstoupit jakákoli fyzická osoba, která dovršila věku 18 let a není-li starší 35 let v roce, ve kterém dojde k uzavření smlouvy o důchodovém spoření s vybranou penzijní společností. Občané starší 35 let mohli do tohoto pilíře vstoupit v první polovině roku 2013, tedy v období od 01. 01. 2013 do 30. 06. 2013. Pro účastníky, kteří se v tomto období neúčastní trhu práce, platí pro vstup do II. pilíře lhůta jiná. Tyto osoby mají na rozhodnutí o vstupu do systému důchodového spoření lhůtu následujících 6 měsíců od data, kdy se opět stanou účastníky trhu práce v České republice. Jedná se zejména o osoby, které pracovaly dosud v zahraničí, ale také o osoby po návratu z mateřské dovolené nebo po období nezaměstnanosti. Systém je nastaven tak, aby osoby, které se v daném období nacházely v jedné z výše zmíněných situací, nebyly za toto nijak penalizovány. Tyto osoby po dobu náhradní doby ve II. pilíři nespoří a v oblasti I. pilíře mají stejná důchodová práva, jako by do II. pilíře vůbec nevstoupili.¹²

Příspěvky účastníka do II. pilíře tvoří vyvedení 3 % sociálního pojištění z I. pilíře na soukromé individuální účty občanů u penzijních společností za podmínky dodatečné vlastní platby ve výši 2 % ze základu pro výpočet odvodu na sociální

¹¹ Důchodová reforma: Jak se snižují příjmy s odchodem do důchodu?. [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/nezarazene/jak-se-snizuji-prijmy-s-odchodem-do-duchodu/>

¹² Důchodová reforma: Co vše reforma změní. [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/penze?_nfpb=true&_pageLabel=penze_doc&docid=internet/cs/sc_7720.xml

pojištění. Těchto 3 plus 2 procent, tedy celkem 5 % je spořeno účastníkem II. pilíře v jím vybrané penzijní společnosti.

Pokud fyzická osoba splňuje podmínky účasti v systému důchodového spoření, musí s ním penzijní společnost smlouvu o důchodovém spoření uzavřít. Samotná účast na systému důchodového spoření vzniká až registrací dané smlouvy v Centrálním registru smluv (CRS). Správcem CSR je Generální finanční ředitelství jako nejvyšší orgán Finanční správy ČR. O registraci smlouvy v CRS je na základě uzavření smlouvy povinná požádat příslušná penzijní společnost a to bez zbytečného odkladu. CRS smlouvu zaregistruje k prvnímu dni druhého kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém mu byla smlouva doručena. Po zaregistrování smlouvy zasílá CRS oznámení účastníkovi i penzijní společnosti. Účastník je poté povinen neprodleně sdělit každému svému zaměstnavateli, který za něj odvádí pojistné do systému důchodového pojištění ze zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, datum vzniku účasti na důchodovém spoření ve II. pilíři.¹³

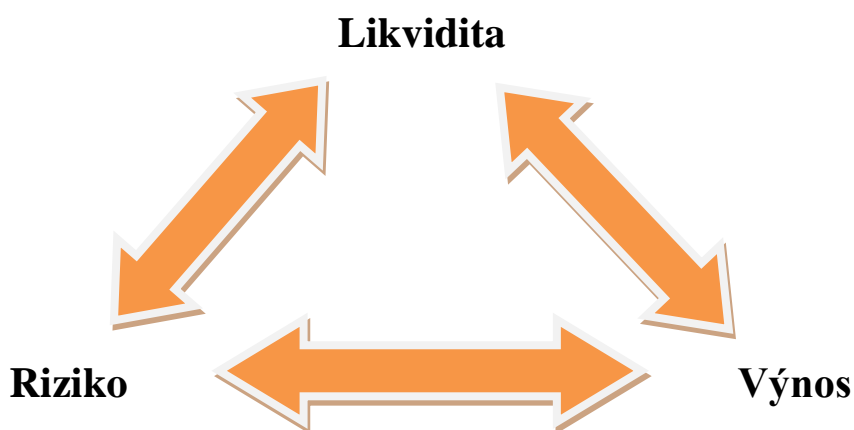
Vstup účastníka do II. pilíře důchodové reformy je dobrovolný, ale vystoupení z něj není možné. Tím je kladen důraz na osobní míru zodpovědnosti účastníka a zároveň na finanční a administrativní udržitelnost tohoto systému. Účastníkům II. pilíře je však umožněno přecházet k jiné penzijní společnosti. Podmínkou je uzavření smlouvy s jinou penzijní společností poskytující služby týkající se II. pilíře (tyto služby nejsou poskytované všemi penzijními společnostmi) a následná registrace této smlouvy v CRS. Dokud se tak nestane, trvá dosavadní smluvní vztah se stávající penzijní společností. Dosavadní penzijní společnost, kterou účastník opouští, může za převod prostředků od účastníka žádat úhradu administrativního poplatku. Jednou za pět let je takový převod bez poplatku.

Při uzavření smlouvy s penzijní společností volí účastník svoji investiční strategii. Určuje tedy, kam mají být jím naspořené prostředky na kapitálovém trhu umístěny. Penzijní společnosti jsou povinny při uzavření smlouvy zjistit investiční

¹³ Česká republika. Zákon o důchodovém spoření. In: 426/2011 Sb. 2011.

profil účastníka a podle jeho výsledku doporučit odpovídající investiční strategii. Povinně budou penzijní společnosti nabízet čtyři fondy: fond státních dluhopisů, fond konzervativní, vyvážený a dynamický. Tyto fondy se liší strukturou spravovaného portfolia a s tím spojeným rizikem. Základní vztahy v oblasti investic lze popsat investičním trojúhelníkem.¹⁴

Obrázek 6: Investiční trojúhelník

Zdroj: Vlastní

Pomocí investičního trojúhelníku lze vyjádřit spojitost mezi likviditou, rizikem a výnosem, tedy základními principy investování. Z tohoto vztahu je zřejmé, že ze zajištěných investic nemůže účastník očekávat vysokou míru zhodnocení svých vložených prostředků, ale zároveň se snižuje riziko neúspěchu a propadu hodnoty. S tím spojená je i likvidita zakoupené investice, kdy například zakoupené obligace jsou méně likvidní, nežli investice na peněžním trhu.¹⁵

Proto je potřeba, aby byl každý nový účastník seznámen s podmínkami těchto investic a správně se rozhodl o investici do zmíněných fondů.

¹⁴ MACHÁČEK, Otakar. Finanční a pojistná matematika: úrok a úročení, modely opakovaných plateb, burzovní operace při složeném úročení, pojistné operace, 2, dopl. vyd. Praha: Prospektum, 2001, 213 s. ISBN

¹⁵ REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. Vyd. 4. Praha: Management Press, 2008, 627 s. ISBN 978-80-7261-132-4.

Dle pravidel musí fond státních dluhopisů investovat většinu svých obhospodařovaných prostředků do státních dluhopisů ČR, v menší míře pak také do státních dluhopisů jiných zemí EU a OECD splňujících stanovená kvalitativní kriteria.

V rámci konzervativního fondu budou prostředky investovány do dluhopisů členských států EU a srovnatelně bezpečných dluhopisů, dále do nástrojů peněžního trhu a aktiv s podobnou mírou likvidity.

A následně vyvážený a dynamický fond budou část obhospodařovaných prostředků navíc investovat do akcií a cenných papírů. U dynamického fondu bude rozsah investování širší a jejich podíl oproti vyváženému fondu vyšší.

Obrázek 7: Důchodové spoření ve II. pilíři

Zdroj: Penzijní fond České spořitelny, a.s. (2013)

Penzijní společnost bude rovněž povinna kontrolovat účastníkovi investiční strategii s ohledem na předem stanovený investiční plán, tzv. strategii životního cyklu. Z důvodu možnosti většího výkyvu trhu při volbě dynamické strategie je penzijní společnost povinna s blížícím se koncem spoření postupně měnit investiční strategii a naspořené prostředky postupně přesouvat do méně rizikových forem investování. Zvolenou investiční strategii může v průběhu spoření klient libovolně měnit na základě svého uvážení. Penzijní společnost bude povinna účastníkovi jedenkrát ročně zasílat

bezplatně aktuální výpis jeho důchodového spoření. Výpisy nad tento rámec budou možné, ale zpoplatněné.¹⁶

Penzijní společnosti rovněž vzniká nárok na úplatu za obhospodařování majetku ve spravovaném v důchodovém fondu. Výše úplaty je stanovena statutem důchodového fondu a nesmí překročit:

- 0,3 % hodnoty z průměrné roční hodnoty kapitálu v důchodovém fondu státních dluhopisů
- 0,4 % hodnoty z průměrné roční hodnoty kapitálu v konzervativním důchodovém fondu sniženou o náklady na nákup, prodej a držení cenných papírů vydaných fondem konzervativního investování
- 0,5 % hodnoty z průměrné roční hodnoty kapitálu ve vyváženém důchodovém fondu sniženou o náklady na nákup, prodej a držení cenných papírů vydaných fondem kolektivního investování
- 0,6 % hodnoty z průměrné roční hodnoty kapitálu v dynamickém důchodovém fondu sniženou o náklady na nákup, prodej a držení cenných papírů vydaných fondem kolektivního investování

V účastnických fondech nesmí výše úplaty za obhospodařování majetku překročit 0,4 % u konzervativního fondu a horní hranice poplatku za obhospodařování vlastních fondů jednotlivých penzijních společností nesmí přesáhnout 0,8 % z průměrné roční hodnoty kapitálu.

U konzervativního, vyváženého a dynamického důchodového fondu úplatu za zhodnocení majetku v těchto důchodových fondech „*nejvýše 10 % z rozdílu průměrné roční hodnoty penzijní jednotky v příslušném období a nejvyšší průměrné roční hodnoty penzijní jednotky v letech předcházejících příslušnému období od vzniku účastnického fondu, vynásobené průměrným ročním počtem důchodových jednotek*“ (Zákon o důchodovém spoření č. 426/2011 Sb.).¹⁷ V opačném případě nemá penzijní společnost nárok na úplatek z obhospodařování důchodových fondů.

Ze získané úplaty hradí penzijní společnost veškeré náklady související s provozováním penzijní společnosti třetím osobám. Jedná se zejména o poplatky za

¹⁶ Česká republika. Zákon o důchodovém spoření. In: 426/2011 Sb. 2011.

¹⁷ Česká republika. Zákon o důchodovém spoření. In: 426/2011 Sb. 2011.

výkon depozitáře důchodového fondu a auditora, poplatky hrazené bance, poplatky osobě provádějící vypořádání obchodů s investičními nástroji a obchodníkům s cennými papíry, náklady na reklamu a propagaci. Ty u II. pilíře nesmí za kalendářní rok překročit tisícinásobek průměrné mzdy. Dále se jedná o náklady na zprostředkování smluv o důchodovém spoření a odměny jiným osobám než penzijní společnosti, kterými se podle zákona rozumí investiční zprostředkovatel, vázaný zástupce investičního zprostředkovatele a vázaný zástupce penzijní společnosti.

Penzijní společnost má kromě úplaty nárok na jednorázové poplatky za:

- změnu strategie spoření častěji než 1x ročně v maximální výši 500 Kč
- převod prostředků účastníka k jiné penzijní společnosti v maximální výši 800 Kč. Převod do jiné penzijní společnosti je bezplatný, pokud od data uzavření smlouvy do data ukončení smlouvy uplynula doba delší 5 let.
- odeslání výpisu důchodového spoření častěji než jednou ročně
- poskytování informací jiným způsobem než stanoví zákon
- pozastavení výplaty dávky (jen účastnické fondy)
- poskytování informací a provádění administrativních úkonů v souvislosti s výkonem rozhodnutí vedeného proti účastníkovi (jen účastnické fondy)

V případě úmrtí účastníka v době trvání smlouvy o důchodovém spoření s jeho prostředky u penzijní společnosti stávají předmětem dědického řízení a primárně budou vypláceny formou důchodových nároků ve II. pilíři. Pokud je dědic starší 18 let a je současně účastníkem důchodového spoření, budou prostředky odpovídající jeho dědickému podílu převedeny na jeho osobní důchodový účet u penzijní společnosti.¹⁸ Pokud zletilý dědic není účastníkem důchodového spoření, pak mu budou prostředky odpovídající jeho dědickému podílu vyplaceny přímo. Bude-li však dědic mladší 18 let, použijí se prostředky odpovídající dědickému podílu na úhradu jednorázového pojistného na pojištění sirotčího důchodu podle zákona o důchodovém zabezpečení.

¹⁸ Česká republika. Zákon o důchodovém spoření. In: 426/2011 Sb. 2011.

To znamená, že tento sirotčí důchod bude vyplácen pojišťovnou s příslušným oprávněním zvolená zákonným zástupcem nebo soudem stanoveným opatrovníkem a to po dobu 5 let. Účast ve II. pilíři nemá vliv na vyplácení pozůstalostního důchodu z I. pilíře, tedy že účastí ve II. pilíři nebude ovlivněna výše vdovského ani vdoveckého důchodu.

Důchod z důchodového pojištění ve II. pilíři nebude účastníkovi vyplácen penzijní společností, ale pojišťovnou jako pojistné plnění ze smlouvy o pojištění důchodu. Pojistné na toto pojištění bude uhrazeno jednorázově a to částkou naspořenou v rámci důchodového spoření u penzijní společnosti. Účastník spoření si ze seznamu oprávněných pojišťoven zvolí pojišťovnu, s níž uzavře smlouvu, ale nejdříve poté, co mu bude přiznán důchod z I. pilíře. Tato smlouva bude registrována prostřednictvím vybrané pojišťovny v CRS. Zvolenou pojišťovnu ani zvolený druh důchodu nelze měnit. Při uzavírání smlouvy o pojištění důchodu si účastník důchodového spoření zvolí jeden z druhů důchodů. Může to být doživotní starobní důchod, doživotní starobní důchod se sjednanou výplatou pozůstalostního důchodu po dobu tří let nebo starobní důchod na 20 let. Výše vypláceného důchodu závisí na zvoleném druhu důchodu, celkové naspořené částce a případně i věku samotného účastníka. Pojišťovna bude povinna vždy k 1. dubnu valorizovat vyplácené důchody za podmínek stanovených vyhláškou MPSV, která bude přihlížet k inflačnímu cíli ČNB.¹⁹

V případě úmrtí účastníka ve fázi výplaty zvoleného starobního důchodu pojišťovnou se předmětem dědictví stává kapitálová hodnota zůstatku na důchodovém spoření, pokud účastník zemřel před dnem ukončení výplaty důchodu. Toto platí pouze při volbě starobního důchodu na 20 let nebo sirotčího důchodu na 5 let. V případě volby výplaty doživotního starobního důchodu se rozpočítá zaplacené jednorázové pojistné, tj. částka naspořená u penzijní společnosti, na průměrnou dobu života člověka po jeho odchodu do starobního důchodu. Z pojistného účastníků pojištění, kteří se dožijí nižšího než průměrného věku, se hradí důchody těch, kteří tuto dobu přežijí. Tento způsob pojištění si tedy spíše volí ti, u kterých je naděje dožití se vyššího než průměrného věku. Zde tedy nejsou prostředky, které by byly předmětem dědictví stejně jako u výplaty doživotního starobního důchodu se sjednanou výplatou pozůstalostního důchodu po

¹⁹ Česká republika. Zákon o důchodovém spoření. In: 426/2011 Sb. 2011.

dobu 3 let, kdy výplata tohoto důchodu skončí nejpozději uplynutím 3 let ode dne smrti účastníka.

K ukončení účasti na důchodovém spoření nevede ztráta zaměstnání, mateřská dovolená, dlouhodobá nemoc, invalidita nebo dlouhodobý pobyt v zahraničí. V případě, že občané nemají žádný příjem, nedochází jen k placení pojistného. Nastane-li některá z výše uvedených skutečností, zůstává fyzická osoba nadále účastníkem důchodového spoření a mění se u ní pouze výše pojistného. Platba do druhého pilíře kopíruje platby do pilíře prvního.

Do II. pilíře důchodové reformy mohou vstoupit i dobrovolní plátcí a stát se tak účastníkem důchodového spoření. Tyto osoby definuje §6 odst. 1 Zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění. Mezi ně patří především osoby evidované na Úřadu práce, studenti, osoby výdělečně činné v zahraničí, dobrovolníci podle zvláštního předpisu, osoby pracující v ČR ve prospěch zahraničního zaměstnavatele, osoby vykonávající funkci europoslance nebo osoby pobývající v zahraničí s partnerem, který působí v diplomatických službách ČR. Správu pojistného na důchodové zabezpečení těchto osob budou zajišťovat orgány ČSSZ. Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění, která se účastní i důchodového spoření, je povinna při podání přihlášky k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění uvést, že je také účastna důchodového spoření.

Prostředky účastníka důchodového spoření nelze postihnout exekucí po dobu tzv. spořicí fáze podle §106 odst. 6 Zákona č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření. V tzv. výplatní fázi, kdy je důchod vyplácen pojišťovnou na základě pojistné smlouvy, lze provést exekuci příkázáním pohledávky, kterou má dlužník jako pojištěný za pojišťovnou. Jednotlivé splatné splátky důchodu, které pojišťovna vyplácí, do exekuce do výše částky uvedené v exekučním příkazu spadají.

Při výpočtu důchodu z I. pilíře se bude snižovat procentní výměra důchodu za každý rok účasti na důchodovém spoření o 0,3 %, tedy z původních 1,5 % za každý rok pojištění na 1,2 %.²⁰

Lze shrnout, že účast na důchodovém spoření ve II. pilíři je výhodnější spíše pro mladší občany, kteří si mohou spořit déle a dále pro občany s nadprůměrným příjmem.

²⁰ Česká republika. Zákon o důchodovém spoření. In: 426/2011 Sb. 2011.

5.2.1 Budoucnost druhého pilíře

Druhý pilíř se již od počátku své existence potýkal se značnou kritikou ze strany opozice, především z řad poslanců ČSSD. Po parlamentních volbách v roce 2013 se ustanovila koalice pod vedením Bohuslava Sobotky, který si jako jednu z priorit stanovil zrušení druhého pilíře. K této skutečnosti by mělo dojít ke konci roku 2015. Smlouvy druhého pilíře by se měly nově stát součástí třetího pilíře, aby se tak zabránilo odlivu prostředků ze systému penzijního zabezpečení, do kterého se měsíčně díky druhému pilíři odvádí zhruba 50 milionů korun. Díky neustálé kritice ze strany opozice se druhého pilíře ke konci roku 2013 účastnilo něco přes 80 tisíc klientů, tedy velmi malé množství oproti předpokladům. Opoziční vláda tedy navrhuje tuto možnost spojení, která by do budoucna měla pomoci zlepšit situaci již dnes velmi deficitního systému, zrušit. Deficit rozpočtu v posledních 3 letech dosahoval schodku zhruba 40 miliard Kč ročně a každým rokem dochází k dalšímu prohlubování. Tato vláda má tedy v plánu snahu předchozí vlády o stabilizaci systému zcela zrušit a hodlá neustále prohlubovat schodek důchodového systému. Tato situace v budoucnu povede k dramatickému snižování vyplácených důchodů.

K tomuto kroku se vláda uchyluje z důvodu vyvádění 2 % ze systému důchodového zabezpečení pro účastníky druhého pilíře, bohužel ale nepřichází s žádným řešením situace v důchodovém systému do budoucna. Druhý pilíř zatím ještě zrušen není, ale jeho budoucnost není příliš optimistická.²¹

²¹ PÁRAL, Pavel. *Důchodová past: Tuší vláda, co likvidací penzijní reformy způsobila?* Praha: Mladá fronta dnes 1. 2. 2014.

5.3 Třetí pilíř důchodové reformy

Tento pilíř umožňuje účastníkům dobrovolně si spořit své prostředky za účelem zhodnocení. Zprostředkovatelem těchto služeb jsou penzijní společnosti, které se starají o investování prostředků vložených účastníky včetně státního příspěvku připisovaného na smlouvy klientů za účelem zhodnocení prostředků vložených do fondů. Na základě důchodové reformy byl vytvořen třetí pilíř skládající se ze dvou částí. První částí jsou takzvané transformované fondy, jejichž součástí jsou smlouvy o penzijním připojištění založené do konce roku 2012. Druhou, nově vzniklou částí třetího pilíře, je doplňkové penzijní spoření, což je název nového produktu, který je možné založit od počátku roku 2013. Tyto nové smlouvy, stejně jako smlouvy staré, umožňují klientům spořit si své prostředky a k nim obdržet státní příspěvek. V obou těchto případech došlo ke sjednocení výše státního příspěvku s platností od 1. 1. 2013 podle výše vkladu účastníků.

Tabulka 4: Výše státních příspěvků

Vklad účastníka	Státní příspěvek do 1. 1. 2013	Státní příspěvek od roku 2013
100 Kč	50 Kč + 40% z vkladu nad 100	0 Kč
200 Kč	90 Kč + 30% z vkladu nad 200	0 Kč
300 Kč	120 + 20% z vkladu nad 300	90 + 20% z vkladu nad 300
400 Kč	140 + 10% z vkladu nad 400	110 + 20% z vkladu nad 400
500 Kč	150	130 + 20% z vkladu nad 500
600 Kč	150	150 + 20% z vkladu nad 600
700 Kč	150	170 + 20% z vkladu nad 700
800 Kč	150	190 + 20% z vkladu nad 800
900 Kč	150	210 + 20% z vkladu nad 900
1 000 Kč a vyšší	150	230

Zdroj: Vlastní

Z tabulky je patrná změna s příchodem nových smluv, kde účastníci spořicí si částku do 300 Kč měsíčně neobdrží od státu žádný příspěvek. Je to určitým způsobem nevýhodné pro lidi s velmi malými příjmy, kteří si nemohou dovolit ukládat více. Na druhou stranu se výrazně zvýšil maximální měsíční příspěvek poskytovaný státem a to ze 150 Kč na novou maximální hranici 230 Kč při spoření částky 1000 Kč a více za měsíc. Podmínky se od počátku roku 2013 sjednotily pro všechny typy smluv spadajících do třetího pilíře důchodového systému.

Státní příspěvek je možné čerpat jen na příspěvek vložený účastníkem, tedy na vlastní prostředky klienta. Další formou spoření na smlouvu je příspěvek od zaměstnavatele, jako určitý bonus zaměstnanci a snaha mu přispět na stáří. Výhodu to však má i pro zaměstnavatele, který si tímto způsobem sníží daňový základ. Existují také další možnosti připsování bonusů. Například za využívání různých produktů u mateřské společnosti, za platby kreditními kartami apod. Ani na tyto prostředky se však nevztahuje výše připsaného státního příspěvku.

Jednotlivé typy smluv a jejich specifické podmínky budou rozebrány v následující kapitole.

5.3.1 Transformované fondy

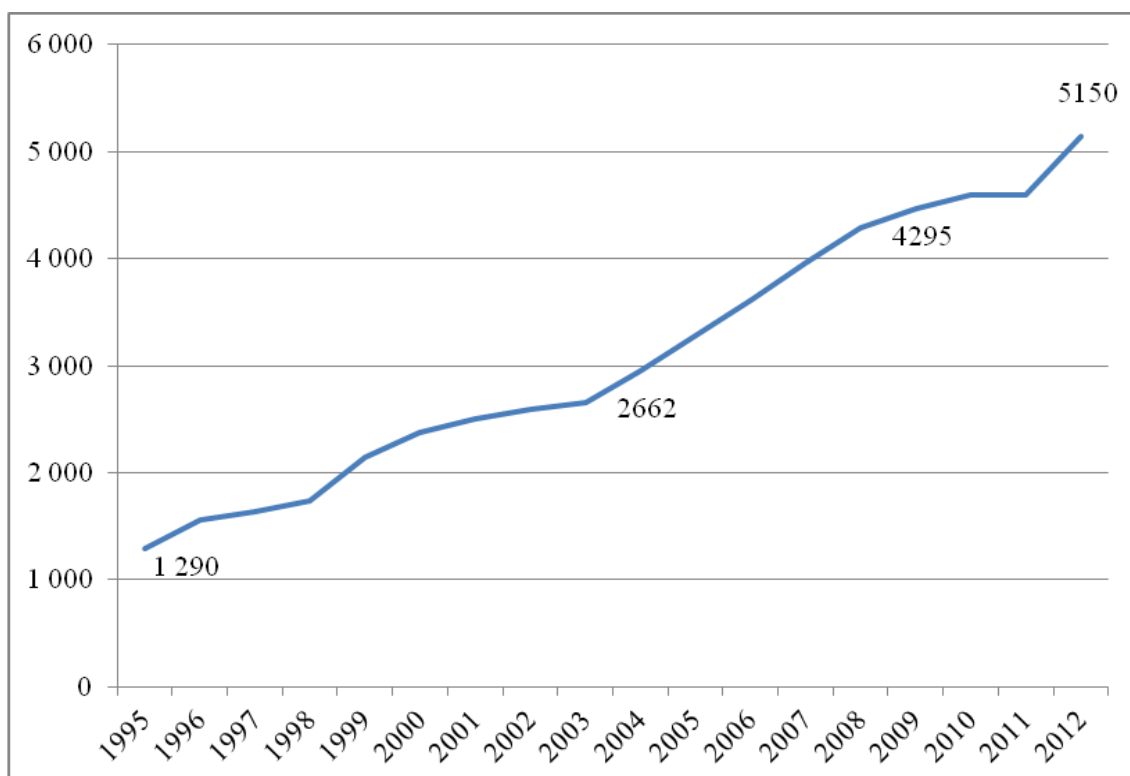
Potřeba jistého zásahu státu do důchodového systému z hlediska nepříznivého demografického vývoje je známá již delší dobu. Vše nasvědčuje brzkému problému se schodkem důchodového rozpočtu a s tím související nedostatečné valorizace důchodů do budoucna. A proto snaha přesvědčit lidi o vhodnosti spoření prostředků na důchod, a zajištění tak vyšší životní úrovně, vrcholí reformou a vznikem Zákona č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

Tento zákon upravuje a vymezuje pravidla pro fungování a hospodaření vzniklých penzijních fondů, ale také dozor nad těmito fondy prováděný státem. Zákon také definuje a upravuje řadu pojmů souvisejících s fungováním penzijního připojištění. Zákon je také spojen se změnami jiných zákonů související s jeho zavedením, jako jsou zákon 61/1996 Sb., zákon 15/1998 Sb., zákon 170/1999 Sb., zákon 351/2001 Sb., zákon 390/2002 Sb., zákon 257/2004 Sb. a zákon 36/2004 Sb.

Smlouvy vytvořené na základě zákona o penzijním připojištění se od 1. 1. 2013 stávají součástí takzvaného Transformovaného fondu. Tento fond obsahuje smlouvy klientů podle penzijních plánů číslo 1,2,3 a 4. Jedná se o různé typy smluv s určitými specifikami dle změn zákonů v období od roku 1994 do konce roku 2012. První penzijní plán bylo možné založit od 1. 1. 1995 do 31. 8. 1996. Smluv z tohoto období jsou v tento okamžik jen desítky u jednotlivých společností a podmínky jsou prakticky totožné jako u penzijního plánu číslo 2 platného od roku 1. 10. 1996. Z tohoto důvodu tedy nebude v nadcházejících kapitolách původním smlouvám věnována přílišná pozornost.

Vznik smluv 3 plánu byl možný od 1. 4. 2000 do období 1. 10. 2004, kdy začaly platit podmínky 4 penzijního plánu, jehož smlouvy v tuto chvíli tvoří nejvýznamnější část v penzijních společnostech.²²

Obrázek 8: Počet účastníků penzijního připojištění (uvedené údaje jsou v tisících)

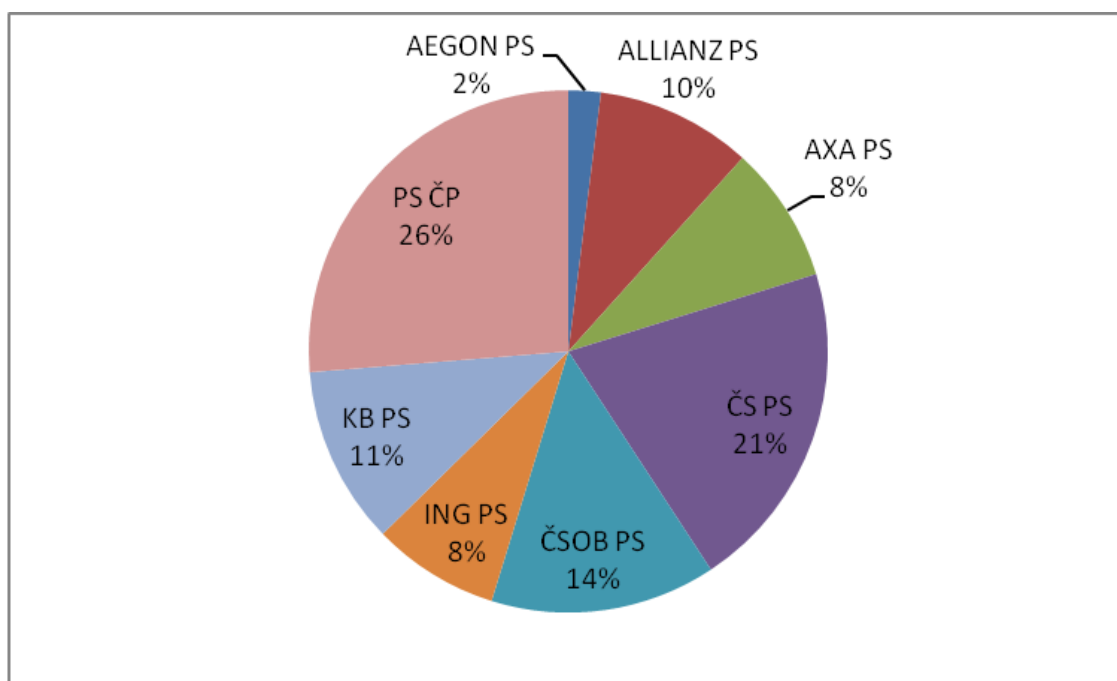
Zdroj: Investia (2013)

²² Počet účastníků penzijního připojištění: Vývoj počtu účastníků penzijního připojištění. *Asociace penzijních fondů ČR* [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.investia.cz/pocet-ucastniku-penzijniho-pripojisti>

Počet účastníků penzijního připojištění pravidelně rostl od roku 1995, kdy začal platit zákon č. 42/1994 Sb. umožňující tuto formu spoření. Postupem času si tento způsob spoření získal velkou popularitu u občanů České republiky. Zejména starší populace vidí v tomto způsobu investování jistotu a to především z důvodu garantovaného příspěvku ze strany státu a také záruky nezáporného zhodnocení ze strany penzijních společností.

K velkému nárůstu smluv došlo především v roce 2012 a to dokonce o 11,98 % oproti roku předchozímu. Tato situace souvisela s blížící se platností důchodové reformy. „*Koncentrace zájmu o účast v penzijním připojištění do 4. čtvrtletí roku souvisela se zákonnou lhůtou, která omezila možnost uzavřít smlouvu právě do konce listopadu. Penzijní fondy byly na tuto alternativu připraveny a tento mimořádný nárůst smluv bez problémů zvládly*“ (Svoboda, 2012).²³ Celkový počet účastníků penzijního připojištění dosáhl koncem roku 2012 hodnoty 5 150 415, což dělá z tohoto produktu jeden z nejrozšířenějších druhů pojištění na trhu české republiky.

Obrázek 9: Zastoupení účastníků v jednotlivých penzijních společnostech

Zdroj: APFCR, (2013)

²³ URBÁNEK, Vladimír. Kurzy: APF: Komentář k vývoji penzijních připojištění ve 4Q12 - počet smluv přesáhl 5 miliónů. [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://zpravy.kurzy.cz/347568-apf-komentar-k-vyvoji-penzijnich-pripojisti-ve-4q12-pocet-smluv-presahl-5-milionu/>

Jelikož smlouvy založené v tomto období tvoří hlavní část všech evidovaných smluv u penzijních společností, bude jednotlivým penzijním plánům věnována pozornost v následující kapitole. Všechny níže rozebrané penzijní plány byly vypracovány na základě zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem č. 42/1944 Sb. a následně prováděných změn zákonů souvisejících s penzijním připojištěním.

5.3.1.1 Vznik, průběh a zánik penzijního připojištění

Smlouvu o penzijním připojištění si může sjednat jakákoli fyzická osoba, která je v den podpisu smlouvy starší věku 18 let. Tato osoba musí dále splňovat podmínku trvalého pobytu na území České republiky nebo území jiného členského státu Evropské unie. V případě zájemce z členského státu unie je nezbytné, aby daná osoba byla účastna odvodu na důchodové nebo veřejné zdravotní pojištění.

Účast na penzijním připojištění je zcela dobrovolná a účastníkům nevzniká žádný závazek pro placení prostředků na své smlouvy, jako tomu je v případě odvodu prostředků na životní či zdravotní pojištění.

Po seznámení účastníka s podmínkami penzijního připojištění dojde k uzavření smlouvy mezi penzijním fondem a účastníkem. Smlouva mezi oběma stranami je vždy v písemné podobě stvrzena podpisy obou subjektů a tím okamžikem nabývá platnosti. V případě sjednání smlouvy prostřednictvím externích finančních partnerů platnost smlouvy nastane až v okamžiku jejího doručení do penzijního fondu. Samotná účinnost smlouvy nastává k prvnímu dni následujícího měsíce, pokud ve smlouvě není stanoveno datum účinnosti jinak. Každá sjednaná smlouva musí obsahovat základní identifikační údaje účastníka, jako jsou jméno, rodné číslo, adresa bydliště a to z důvodu kontroly praní špinavých peněz a podpory terorismu. Dále musí být ve smlouvě sjednána v každém případě starobní penze, ostatní druhy penzí jako jsou penze výsluhová, invalidní nebo pozůstalostní se sjednávají dobrovolně na uvážení klienta.

Provádění dodatečných změn na smlouvě je možné, ale vždy jen s účinností do budoucnosti přičemž platí, že změny ve sjednání nebo zrušení ostatních druhů penzí

(výsluhová, invalidní), změna oprávněných osob, dále změna osobních údajů, jako například jména, adresy, titulů, nabývá účinnosti vždy k datu doručení do penzijní společnosti. Ostatní změny smlouvy nabývají platnosti k prvnímu dni následujícího měsíce po doručení žádosti do penzijní společnosti.²⁴

Pro případ, že se účastník nachází v tíživé finanční situaci, má možnost zažádat o přerušeni penzijního připojištění. K tomuto kroku se může klient uchýlit v případě, kdy má na smlouvě naspořeno více než 36 měsíčních splátek. V případě, kdy klient žádá o přerušeni opakovaně je třeba, aby interval mezi přerušeni byl minimálně 12 měsíců spoření. Přerušeni penzijního připojištění není časově omezeno, ale po dobu přerušeni se na smlouvě nezapočítává pojistná doba a klientovi se tudíž nezkracuje doba potřebná pro výběr prostředků.

Penzijní připojištění zaniká dnem, ke kterému se účastník po splnění podmínek dohodl s penzijní společností nebo si zažádal o převedeni prostředků ze smlouvy k jiné společnosti nabízející obdobný produkt. Existují i případy, kdy k zániku dojde i v případě, že o ukončení účastník nežádal. Jedná se například o situaci ukončení trvalého pobytu na území České republiky nebo dnem ztráty bydliště na území členského státu Evropské unie či ukončení účasti na důchodovém nebo veřejném zdravotním pojištění v České republice. Dalšími důvody zániku penzijního připojištění je úmrtí účastníka a situace, kdy klient neplatí prostředky na smlouvy po dobu minimálně 6 měsíců a byl na tuto skutečnost penzijní společností upozorněn (Zákon 42/1994 Sb.).

5.3.1.2 Výplata starobní penze

Starobní penze je jedinou penzí, která ve smlouvě musí být vždy sjednaná a o její výplatu má možnost zažádat majitel účtu vždy po splnění podmínek stanovených zákonem. Tyto podmínky jsou: započtená pojistná doba neboli počet měsíců, za které byly klientem vloženy příspěvky a to v minimálně 60 měsíčních úložek, dále pak splněná podmínka 60 let věku účastníka. Tyto podmínky platí pro třetí a čtvrtý penzijní plán, přičemž u třetího penzijního plánu existuje výjimka v případě věku klienta. Pokud klient doloží z České správy sociálního zabezpečení potvrzení o tom, že již je

²⁴ *Penzijní plán č. 4, Penzijního fondu české spořitelny, 2002*

pobíratelem starobního důchodu, je mu přiznána starobní penze ze smlouvy o penzijním připojištění i před splněním podmínky 60 let věku. V případě druhého penzijního plánu je podmínka věku nastavena na hranici pouhých 50 let.

Nárok na výplatu dávky starobní penze vzniká účastníkovi po podání písemné žádosti do penzijní společnosti a splnění všech výše uvedených podmínek. Penzijní společnosti umožňují účastníkům zažádat si o tyto druhy dávek: starobní penze doživotní bez sjednané pozůstalostní penze, starobní penze doživotní se sjednanou pozůstalostní penzí na dobu určitou, starobní penze doživotní s garantovanou dobou výplaty, starobní penze doživotní pro účastníka s doživotní pozůstalostní penzí pro oprávněnou osobu. Způsob výplaty si každý z žadatelů zvolí sám a četnost výplaty dávek je závislá na výši vyplácené sumy. V případě malých částek nepřesahujících hodnotu 500 Kč měsíčně přistupuje penzijní společnost k výplatě čtvrtletně. V ostatních případech, kdy suma vyplácených prostředků je vyšší, dochází k výplatě vždy 1 x měsíčně.

U starých smluv 2. penzijního plánu se nabízí ještě možnost výplaty dávek na dobu určitou v rozmezí 5 až 20 let výplaty. Ve všech těchto případech je doposud nevyplacená část prostředků na účtech společností zhodnocována.

Účastníkům všech penzijních plánů je také nabízena možnost vybrat si naspořené prostředky jednorázovým výběrem. Při zvolení tohoto způsobu výplaty podléhají prostředky vložené zaměstnavatelem zdanění ve výši 15 % stejně, jako je tomu v případě zdanění výnosů.

Nejzazší termín pro výplatu prostředků v případech jednorázového výběru je do konce následujícího kalendářního čtvrtletí po ukončení smlouvy, což může ve výjimečných případech znamenat čekání na prostředky až 5 měsíců. Většina penzijních společností přistupuje však k výplatě v mnohem kratších termínech, aby si udržely potencionálního zákazníka. S výjimkou opět druhého penzijního plánu, kde je nárok na výplatu do 3 měsíců. V případě, kdy se jedná o výplaty formou doživotních penzí, jsou prostředky vypláceny nejpozději do dvou měsíců.

Detailní rozebrání jednotlivých způsobů výplaty je možné dohledat v zákoně o penzijním připojištění se státním příspěvkem a také v obchodních podmínkách jednotlivých penzijních společností.²⁵

5.3.1.3 Výplata invalidní penze

Invalidní penze je jednou z doplňkových penzí, které je možné si ve smlouvě sjednat. Uplatnit tuto penzi mohou ti, kterým je přiznán invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně (dříve plný invalidní důchod, k úpravě došlo změnou legislativy od počátku roku 2010) a na své smlouvě mají naspořeno alespoň 36 měsíčních úložek (u penzijního plánu číslo 2, postačovala spořicí doba 12 měsíců). Potvrzení o přiznání invalidního důchodu dodává klient rozhodnutím z České správy sociálního zabezpečení o přiznání invalidního důchodu. I zde však záleží na sjednaném penzijním plánu, kde je opět výjimka u druhého a třetího penzijního plánu v přiznání invalidní penze. U těchto dvou plánů je podstatné datum přiznání penze. Dle zákona není možná výplata ze smlouvy formou této penze v případě, že klientovi byl přiznán invalidní důchod již před sjednání penze. Nárok na tuto formu výplaty zaniká dnem přiznání nároku na starobní penzi, tedy splněním 60 měsíčních úložek a potřebného věku dle jednotlivého plánu.

Způsoby výplaty této penze jsou podobné jako u starobní, tedy invalidní penze doživotní bez sjednané pozůstalostní, invalidní penze doživotní se sjednanou pozůstalostní penzí na dobu určitou nebo invalidní penze doživotní pro účastníka s doživotní invalidní penzí pro oprávněnou osobu. Další možností je opět výplata prostřednictvím jednorázového vyrovnání místo invalidní penze. Lhůty pro výplatu dávek zůstávají stejné jako u starobní penze.²⁶

²⁵ Česká republika. Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem a dalších změnách. In: 42/1994 Sb. 1994.

²⁶ Česká republika. Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem a dalších změnách. In: 42/1994 Sb. 1994.

5.3.1.4 Výplata výsluhové penze

Výsluhová penze je jednou z dobrovolně sjednatelných penzí ve smlouvách o penzijním připojištění. Pro vznik nároku na výběr výsluhové penze je třeba naspořit minimálně 180 měsíců od data sjednání výsluhové penze. Tuto penzi je možné sjednat dodatečně na kterékoli smlouvě 1,2,3 nebo 4 penzijního plánu. Výsluhová penze je penzí doživotní a její výše může dosahovat maximální výše 50 % naspořené částky na smlouvě penzijního připojištění. V případě dovršení hranice 180 měsíců, tedy 15 let spoření, má klient možnost si část prostředků vybrat, přičemž smlouva není plně ukončena a klient pokračuje za stále stejných podmínek (dle sjednaného penzijního plánu) ve spoření se zbytkem prostředků, které na smlouvě zůstaly. V případě, že klient nechce žádat výplatu výsluhové penze doživotně, je možnost výsluhovou penzi vybrat také jednorázovým vyrovnáním. Nárok na výsluhovou penzi zaniká výběrem penze doživotně nebo jednorázově, dále výplatou starobní a invalidní nebo v případě úmrtí účastníka.

5.3.1.5 Výplata pozůstalostní penze

Pozůstalostní penze je čtvrtou penzí, kterou je možné si na smlouvě sjednat. Tato penze se na smlouvě sjednává pro případ úmrtí účastníka. Pro sjednání pozůstalostní penze je třeba určit oprávněnou osobu, tedy jakoukoli fyzickou osobu, které v případě úmrtí klienta vzniká nárok na výplatu prostředků naspořených na smlouvě o penzijním připojištění. V případě sjednané pozůstalostní penze se naspořená částka nestává předmětem dědictví a může být prostřednictvím oprávněné osoby poukázána komukoli. Pokud účastník byl pobíratelem jednoho z typu penzí, oprávněná osoba má nárok na výplatu podle konkrétního typu dávky starobní penze.

V případě úmrtí účastníka, který nebyl pobíratelem penze ze smlouvy a uplynutí minimálně 36 naspořených měsíců, vzniká nárok na výplatu pozůstalostní penze oprávněné osobě, popřípadě několika osobám. V tomto případě se penze vyplácí dle žádostí oprávněných osob v rozmezí 12 až 120 měsíců a to včetně státních příspěvků na smlouvě naspořených.

V případě, kdy by oprávněné osoby žádaly výplatu jednou částkou, žádají o takzvané odbytné po zemřelém účastníkovi. V takovém případě se však připravují o nárok na státní příspěvky a výnosy z nich.

Pokud na smlouvě nebyla splněna podmínka naspořených 36 měsíců, oprávněné osobě nevzniká nárok na výplatu formou penze a tedy i státních příspěvků, ale pouze odbytného. Nárok na odbytné po zemřelém účastníkovi vzniká při prvním naspořeném měsíci.

Jestliže klient měl smlouvu podle penzijního plánu číslo 1 nebo 2, nárok vzniká pouze na odbytné. Ve všech případech sjednané pozůstalostní penze je oprávněna osoba povinna doložit úmrtní list klienta v okamžiku, kdy žádá o dávku.

Sjednání pozůstalostní penze je zcela dobrovolné. Jestliže však penze na smlouvě sjednaná není, částka se stává součástí dědické řízení.²⁷

5.3.1.6 Výplata odbytného účastníkovi

Nárok na výplatu odbytného vzniká účastníkovi podle zákona číslo 42/1994 Sb. po splnění podmínky minimálně 12 naspořených měsíců. V tomto případě se jedná o předčasné ukončení smlouvy, kdy nejsou zákonem splněné podmínky pro výplatu starobní penze. Podle novely zákona o penzijním připojištění se státním příspěvkem jsou penzijní společnosti povinny od srpna roku 2009 účtovat poplatek za předčasné zrušení a to od 200 Kč do maximální výše 800 Kč. Penzijní společnosti shodně účtují poplatek v maximální výši 800 Kč. Pokud klientem nebyla splněna podmínka 12 měsíců není poplatek účtován, ale v takovém případě nevzniká nárok na výplatu prostředků.

Po předčasném ukončení smlouvy jsou klientovi vyplaceny jím vložené prostředky včetně zhodnocení z příspěvků účastníka a případně i příspěvek zaměstnavatele. Jak zhodnocení tak příspěvek podléhají zdanění podle aktuální daňové sazby.

²⁷ Česká republika. Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem a dalších změnách. In: 42/1994 Sb. 1994.

5.3.1.7 Daně a daňové zvýhodnění účastníků penzijního připojištění

Penzijní připojištění umožňuje svým účastníkům snížení daňového základu pro odvod prostředků do státního rozpočtu. Pro tento účel vystavují penzijní společnosti takzvané daňová potvrzení, která mohou klienti využít při podání daňového přiznání. Snížení daňového základu z naspořených prostředků v produktech penzijního zabezpečení bylo umožněno od roku 2000. Podmínky pro uplatnění této daňového potvrzení se postupem času měnily, poslední legislativní změna je platná od roku 2013. Daňová jsou přiznávána klientům, jež za kalendářní rok naspořili částku vyšší než 12 000 Kč do maximální 24 000 Kč. V ideálním případě může tedy klient využít ke snížení daňového základu částku 12 000 Kč v případě naspořených 24 000 Kč, tedy 2 000 Kč měsíčně.

Penzijní připojištění tedy umožňuje snížení daňového základu, ale zároveň prostředky touto formou naspořené podléhají zdanění. Částka podléhající zdanění je závislá na zvoleném způsobu výplaty, přičemž dle platných dle platné legislativy v roce 2013 podléhá míře zdanění ve výši 15 %.

Tabulka 5: Danění dle způsobů výplaty penzijního připojištění

Typ dávky	Příspěvek účastníka	Příspěvek zaměstnavatele	Státní příspěvek	Výnosy
Doživotní penze	Ne	Ne	Ne	Ne
Penze na dobu určitou	Ne	Ne	Ne	Ano
Jednorázové vyrovnání	Ne	Ano	Ne	Ano
Odbytné	Ne	Ano	Ne	Nepřiznávají se

Zdroj: vlastní

5.3.2 Doplnkové penzijní spoření

Doplnkové penzijní spoření upravuje zákon č. 427/2011 Sb. v platném znění. Jedná se o jenu z nejuvýhodnějších forem spoření podporovanou státem. Od 1. ledna 2013 nabízejí penzijní společnosti nové typy penzijního spoření – účastnické fondy, ve kterých je možné vložené prostředky investovat a docílit tak vyšších výnosů, avšak bez záruky navrácení vložených prostředků. Účastníci této formy spoření si mohou volit

vlastní investiční strategii. Toto doplňkové penzijní spoření je založeno na pravidelných (měsíčních, čtvrtletních, ročních) příspěvcích účastníka na účet u penzijní společnosti. K příspěvkům účastníka poskytuje příspěvky stát a účastníkovi může současně přispívat i zaměstnavatel. Tato forma důchodového spoření je daňově zvýhodněna.

Účastníkem této formy spoření může být pouze fyzická osoba starší 18 let a jako klient může po dobu spoření měnit penzijní společnost, u které spoří. Pokud má klient z minulosti uzavřenu smlouvu o penzijním připojištění, nyní Transformovaný fond, může přejít na doplňkové penzijní spoření v účastnických fondech.²⁸

Výši spoření si určuje ve smlouvě klient a nejnižší částka spoření je 100 Kč měsíčně. Maximální výše není omezena. V průběhu trvání smlouvy je možné činit mimořádné jednorázové vklady, stejně jako je možné v průběhu spoření zvyšovat či snižovat výši účastnických příspěvků. V období tíživé životní situace je možné spoření přerušit nebo dokonce ukončit.

Nárok na státní příspěvek vzniká klientovi, který má trvalý pobyt v ČR nebo bydliště na území členského státu EU/EHP a zároveň je účastníkem českého důchodového pojištění nebo poživatelem důchodu z českého důchodového pojištění nebo účastníkem veřejného zdravotního pojištění v ČR.

Stát účastníkovi důchodového spoření přispívá státním příspěvkem. U měsíčního příspěvku účastníka do výše 299 Kč stát nepřispívá. U měsíčního příspěvku v rozmezí 300 až 999 Kč stát přispívá 90 Kč a 20 % z částky nad 300 Kč, maximálně však 230 Kč. Činí-li měsíční příspěvek účastníka 1000 Kč měsíčně a více, přispívá stát částkou 230 Kč (viz. tabulka číslo 4). Státní příspěvky je možné žádat na příspěvky vložené účastníkem, nikoliv např. na příspěvky vložené na účet klienta jeho zaměstnavatelem. Vloží-li klient na své spoření částku sjednanou jako příspěvek klienta nad 12 000 Kč, získá možnost odečíst si od základu daně z příjmu fyzické osoby část spoření přesahující 12 000 Kč ročně, maximálně však do výše 12 000 Kč ročně, jako je tomu v transformovaných fondech.

Pokud klientovi na důchodové spoření přispívá zaměstnavatel, pak jeho příspěvek je daňově uznatelným nákladem v neomezené výši a je osvobozen od placení pojistného na sociální a zdravotní pojištění do výše příspěvku 30 000 Kč od

²⁸ Česká republika. Zákon o doplňkovém penzijním spoření. In: 427/2011 Sb. 2011.

zdaňovacího období 2013. Jde o souhrnný limit pro příspěvky na doplňkové penzijní spoření včetně původního penzijního připojištění a životní pojištění. Zaměstnanec je u příspěvku od zaměstnavatele osvobozen od daně z příjmu fyzických osob a od placení pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Klient při splnění podmínek vyplácení penze není nucen platit důchodové pojištění, nemá-li žádné příjmy, a je považován za státního pojištěnce pro placení veřejného zdravotního pojištění.

Zákon o doplňkovém penzijním spoření dává penzijním společnostem volnost jednak v počtu, tak i v zaměření nabízených účastnických fondů. Ze zákona je pro penzijní společnosti povinný pouze Povinný konzervativní fond, u kterého mohou být prostředky investovány pouze do vybraných dluhopisů a nástrojů peněžního trhu vydaných centrálními bankami a zeměmi OECD, Evropským fondem finanční stability, Evropskou centrální bankou, Evropskou investiční bankou, Světovou bankou, Mezinárodním měnovým fondem nebo obdobných institucí se zárukou zemí OECD. Ostatní majetek je zhodnocován formou vkladů u bank se splatností 2 roky. Maximálně 30 % ostatního majetku fondu může být investováno do vybraných jiných dluhopisů, nástrojů peněžního trhu a jiných krátkodobých závazků výše uvedených emitentů se srovnatelným ratingovým hodnocením. Dále je možné investovat do podílových fondů peněžního trhu s váženou průměrnou splatností nejvýše půl roku. Majetek fondu musí být vždy v plné výši zajištěn proti kurzovému riziku. Finanční deriváty mohou být použity výhradně jen k zajištění těchto rizik.

Vytvořená nabídka účastnických fondů a kombinace pro strategii investování mezi nimi může být vytvořena pouze dle rozhodnutí penzijních společností a přizpůsobena věku střadatele. Ten může svoji investiční strategii různě měnit. Penzijní společnosti zákon pouze ukládá provést automatický přesun investic klienta před dosažením předpokládaného důchodového věku do konzervativních investic. Pokud však chce klient akceptovat vyšší riziko, má na toto právo, nemusí své úspory přesouvat do Povinného konzervativního fondu, ale musí o tom penzijní společnost písemně informovat nejdříve 60 dní před touto změnou.²⁹

²⁹ Česká republika. Zákon o doplňkovém penzijním spoření. In: 427/2011 Sb. 2011.

Výplatu dávek bude zajišťovat penzijní společnost nebo životní pojišťovna. Účastník doplňkového penzijního připojištění si bude moci zvolit výplatu naspořených prostředků těmito dávkami:

- Starobní penze na dobu určitou
- Invalidní penze na dobu určitou
- Jednorázové vyrovnání
- Odbytné
- Úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi
- Úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s pevně stanovenou výší důchodu

U starobní penze na určenou dobu půjde o měsíčně vyplácenou penzi na dobu, kterou si účastník sám zvolí, minimálně však po dobu 3 let. Podmínkou vzniku nároku je dosažení věku, který je o pět let nižší, než věk potřebný pro vznik nároku na starobní důchod a trvání spořicí doby nejméně 60, ale nejvýše 120 měsíců. U žen se věk potřebný pro vznik nároku na starobní důchod určuje jako věk nároku stejně starého muže. Výplatu nároku zajišťuje přímo penzijní společnost s tím, že prostředky, které nebyly vyplaceny, jsou nadále investovány v účastnických fondech. Tím se nevyplacené prostředky nadále zhodnocují. Starobní penze vyplácená penzijní společností může být, při splnění všech náležitostí, vyplácena též jako předdůchod (viz následující kapitola). Invalidní penze na určenou dobu, minimálně 3 let, je obdobou starobní penze na určenou dobu s tím rozdílem, že invalidní penze může být přiznána již po 36, nejdéle však po 60 měsících spořicí doby.

U jednorázového vyrovnání je klientovi vyplacena najednou celá požadovaná částka. Podmínkou výplaty jednorázového vyrovnání je dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod z I. pilíře a zároveň dosažení nejméně 60 měsíců spoření.

Při předčasném ukončení smlouvy lze vyplatit pouze odbytné a to v případě zániku smlouvy po nejméně 24 měsících spoření. Částku odbytného, která bude vyplácena, tvoří prostředky klienta ke dni zániku smlouvy po odečtení poskytnutých záloh státních příspěvků v původní výši.

Další možností čerpání prostředků je úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi nebo úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu. Rozdíl oproti starobní penzi na určenou dobu je v tom, že výplatu zajišťuje životní pojišťovna, kterou si zvolí účastník a s kterou uzavře pojistnou smlouvu. Do životní pojišťovny jsou převedeny všechny prostředky účastníka, takže nejsou již dále zhodnocovány v účastnických fondech. Prostředky jsou v životní pojišťovně úročeny podle stanovené výše pojistně-technické úrokové míry a pojišťovna tak garantuje výši vyplácené penze. Životní pojišťovnu již nelze v průběhu výplaty penze měnit. Podmínkou pro nárok na tuto penzi je dosažení věku, který je o pět let nižší, než věk potřebný pro vznik nároku na starobní důchod a minimálně 60, nejvýše však 120 měsíců spořicí doby. U žen se věk potřebný pro vznik nároku na starobní důchod určuje jako věk nároku stejně starého muže.³⁰ Klient si může též zvolit kombinaci jednorázového vyrovnání (z části úspor) a některé z penzí (ze zbylé části úspor).

Celý systém doplňkového penzijního spoření je koncipován jako nízkonákladový. Systém reguluje provize zprostředkovatelů. Ve srovnání s obdobnými podílovými fondy jsou tyto poplatky nízké a jsou z nich hrazeny veškeré výdaje správce včetně poplatků třetím stranám z obchodování s cennými papíry v portfoliu fondů. Majetek klientů je evidován zvlášť od majetku správce, jímž je penzijní společnost. Kontrolu nad stanovením ceny majetku fondu a vypořádáním obchodů zajišťuje nezávislý depozitář. Na jeho činnost a rovněž na činnost penzijních společností a finančních poradců uzavírajících smlouvy dohlíží Česká národní banka.

³⁰ Česká republika. Zákon o doplňkovém penzijním spoření. In: 427/2011 Sb. 2011.

5.3.2.1 Předdůchod

Předdůchod se v poslední době stává čím dál oblíbenějším způsobem čerpání prostředků z naspořených peněz. Tento způsob výplaty prostředků na minimálně 2 roky a maximálně 5 let uplatňují především lidé blízcí se starobnímu důchodu, kteří přišli nebo nemohou dlouhodobě sehnat zaměstnání. Při tomto způsobu čerpání dávky totiž klientům není snižován budoucí vyplácený důchod jako by tomu bylo v případě odchodu do předčasného důchodu. Po dobu pobírání předdůchodu je ze strany státu hrazeno za klienta zdravotní pojištění a to až po zmíněnou dobu 5 let. Je to tedy výhodný produkt pro ty, kteří touží po odchodu do důchodu dříve, aniž by byli za toto sankcionováni. Pro to, aby klient mohl o předdůchod požádat, je třeba splnit tyto tři základní podmínky:

- Doba spoření minimálně 60 měsíců
- Maximálně 5 let před odchodem do starobního důchodu (dle důchodového věku mužů)
- Naspořené prostředky ve výši minimálně 30 % hrubé mzdy na každý čerpaný měsíc³¹

³¹ Předdůchody: Co je to předdůchod. [online]. 2013 [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.pfcp.cz/doplnekove-penzijni-sporeni/predduchody.html>

6 Komparace fungování systému penzijního zabezpečení v jiných státech Evropy

Veřejné výdaje na důchodové systémy představují největší rozpočtovou položku ve všech zemích Evropské unie. V roce 2007 činily tyto výdaje v průměru 10,2 % HDP. Nejvyšší výdaje byly v Itálii (14 % HDP), nejnižší v Irsku (5,2 % HDP).

Současné výdaje evropských zemí nejsou největším problémem důchodového systému, tím by se však bez jeho reformy staly v blízké budoucnosti, kdy by v některých zemích dosáhl implicitní dluh až 200 % HDP. Z tohoto důvodu v posledních 15 letech postupně přistoupila řada zemí k reformě svých důchodových systémů a to zejména ve dvou základních rovinách.

První rovinou, reakcí na očekávaný demografický vývoj, je zvýšení věku pro odchod do důchodu, rušení předčasných důchodů a změna pravidel valorizací.

Druhou rovinou je změna podmínek státem spravovaných průběžně financovaných důchodových systémů. V některých zemích došlo k zásadnější reformě v podobě vzniku fondového systému financování, kdy si střadatelé v produktivním věku postupně vytvářejí úspory pro budoucí financování jejich důchodů.

Nejvýraznější změnou prošel důchodový systém mezi lety 1994 – 2009 v Polsku, Švédsku, Itálii a Německu. Změnou systému se podařilo těmto zemím snížit odhadované náklady na důchodový systém v roce 2050 o 5 až 6 % HDP.³²

³² *Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU – 27 member states*, Evropská komise, 2009

Tabulka 6: Veřejné výdaje na důchody (v % HDP)

Země	Rok 2007	Rok 2050 (odhad z roku 2009)	Rok 2050 (odhad z roku 1994)
Belgie	10,0	14,7	15,1
Česká republika	7,8	10,2	12,0
Dánsko	9,1	9,6	11,5
Francie	13,0	14,2	14,4
Irsko	5,2	8,0	3,0
Itálie	14,0	14,7	20,3
Maďarsko	10,9	13,2	15,0
Německo	10,4	12,3	17,5
Nizozemí	6,6	10,3	11,4
Polsko	11,6	9,1	15,0
Portugalsko	11,4	13,3	16,5
Rakousko	12,8	14,0	14,9
Slovensko	6,8	9,4	11,0
Španělsko	8,4	15,5	19,1
Švédsko	9,5	9,0	14,5
Velká Británie	6,6	8,1	4,1

Zdroj: Evropská komise - Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU – 27 member states (2009)

6.1 Německo

V Německu byl důchodový systém měněn v letech 2001 až 2005 a po reformě uzákoněné počátkem roku 2006 se skládá ze tří pilířů – zákonného důchodového pojištění, podnikového důchodového zabezpečení a soukromého zabezpečení na stáří. Nárok na výplatu starobních důchodů je vázán na splnění dvou základních podmínek. První z nich je dosažení důchodového věku, který je ve výši 65 let a v letech 2012 až 2029 se bude postupně zvyšovat až na 67 let. Dále musí být žadatel o důchod pojištěn minimálně 40 let a alespoň 30 let musí finančně přispívat do prvního důchodového pilíře. O předčasný důchod je možné žádat ve věku 63 let a 35 letech účasti na důchodovém pojištění. Možné je však i pracovat v době pobírání důchodu, pokud jejich výdělek nepřesáhne maximální výši jejich výdělku před odchodem do důchodu.

O důchod si Němci musí žádat u příslušného úřadu důchodového zabezpečení, pobírání důchodu tedy není automatické.³³

Prvním a nejdůležitějším pilířem je zákonné důchodové pojištění. Toto pojištění zajišťuje příjemcům důchodu zhruba 65 až 70 % posledního čistého výdělku. Je tedy státní a funguje na principu solidarity. Pojištění platí rovným dílem zaměstnanec i zaměstnavatel ve výši 9,8 % z hrubé mzdy zaměstnance. Osoby s příjmem nižším než 400 EUR za měsíc se mohou tohoto pilíře účastnit dobrovolně, osoby samostatně výdělečně činné odvádějí do tohoto pilíře 19,9% ze svých hrubých příjmů. Minimální měsíční příspěvek na důchodové pojištění činí 78,40 EUR.³⁴

Druhý pilíř tvoří podnikové důchodové zabezpečení, které má v Německu již mnohaletou tradici a od roku 2002 existuje zákonná povinnost toto zabezpečení pracovníkovi na jeho vyžádání poskytnout. Konkrétní podoba financování může mít tři formy.

První z nich je financování zaměstnancem formou přeměny různých příplatků ke mzdě či navýšení platu na pravidelné částky spoření. Druhou formou je příspěvek zaměstnavatele, který si tyto příspěvky může odečíst z daňového základu. Zaměstnanci v tomto případě vzniká nárok nepropadnutelnosti, je-li u zaměstnavatele zaměstnán déle než pět let. Třetí formou je kombinace první a druhé formy, tedy zaměstnanec spoří a zaměstnavatel zaměstnanci na spoření určitým způsobem přispívá. Tato forma je nejčastější. Důležité zároveň je, že příspěvky placené do podnikového zabezpečení jsou ze zákona pojištěné pro případ insolvence nebo zániku zaměstnavatele.³⁵

Třetí pilíř, který v Německu stále nabývá na významu, je soukromé zabezpečení na stáří. Jedná se o státem podporované vytváření dodatečné sumy hodnot každého jednotlivce, který si tímto způsobem chce zajistit část svého budoucího důchodu. Do tohoto pilíře se mohou zapojit všichni zaměstnanci, pracovníci státní správy, osoby samostatně výdělečně činné, lidé pracující na dohodu o práci a dokonce i nezaměstnaní. Pokus si střadatel ukládá do tohoto pilíře čtyři procenta ročního příjmu, pak má nárok

³³ ŠIMEK, Radomír. Česká pozice: Němci vsadili na dobrovolné penzijní fondy. [online]. 2011 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskapozice.cz/byznys/finance/nemci-vsadili-na-dobrovolne-penzijni-fondy>

³⁴ GOLA, Petr. Finexpert: Srovnání: Důchodové pojištění v Česku a Německu. [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/srovnani-duchodove-pojisteni-v-cesku-a-nemecku>

³⁵ Užij si důchod: Důchodový systém v Německu. [online]. 2011 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.uzijsiduchod.cz/novinky/duchodovy-system-v-nemecku>

na příspěvek od státu až do výše 80 % výše tohoto spoření. Dodatečně ještě stát poskytuje střadateli úlevu na daních. Střadatel si sám volí, zda využije klasických bankovních produktů ve formě spořicíh plánů, klasické penzijní připojištění nebo investování do tzv. Riesterových fondů, které jsou ze zákona pojištěny. Tyto formy spoření se liší rozdílnou mírou rentity a rizika.

Využívání druhého a třetího pilíře důchodového systému v Německu je právem každého občana, není však povinné.

Další změny důchodového systému se připravují od roku 2019. Půjde o zohlednění rozdílů mezi osobami s různými příjmy a různými dobami důchodového spoření. Rovněž se připravuje navýšení důchodu ženám, které v době mateřství přerušily výdělečnou činnost a jejich důchody jsou tak nižší, než důchody mužů. Změny se také dotknou ekonomicky aktivních důchodců a předčasných důchodů.³⁶

6.2 Maďarsko

Maďarsko zavedlo druhý důchodový pilíř po velké penzijní reformě v roce 1998 jako první mezi zeměmi visegrádské čtyřky. Do této doby odváděl maďarský střadatel do prvního důchodového pilíře, tedy průběžného důchodového systému 9,5 % své hrubé mzdy a zaměstnavatel 24 %. Důchodová reforma umožnila 8 % z hrubé mzdy převést do fondů druhého důchodového pilíře. Tento druhý pilíř si získal podporu obyvatelstva a dlouhou dobu fungoval stabilně.

Účast ve druhém pilíři byla povinná pro všechny, kteří od začátku reformy nastoupili do svého prvního zaměstnání, ostatní se mohli dobrovolně připojit do podzimu 1999. Sice tím přišli o čtvrtinu svých nároků na důchod z prvního pilíře, ale druhý pilíř jim měl ztrátu z prvního pilíře více než vynahradit. Parametricky byl přechod do druhého pilíře zajímavý především pro střadatele mladší 40 let.³⁷

V prvních letech po reformě získaly fondy druhého pilíře 1,3 milionu účastníků, v roce 2010 jejich počet činil již 3 miliony. Maďarská vláda garantovala minimální výši

³⁶ TŮMA, Ondřej. *Aktuálně: Znárodnění penzijních fondů? Jak dopadly za hranicemi* [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/clanek.phtml?id=767457>

³⁷ LÉKO, István. *Česká pozice: Jak vypadá maďarský penzijní systém*. [online]. 2011 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskapozice.cz/byznys/finance/jak-vypada-madarsky-penzijni-system>

důchodu z druhého pilíře ve výši 25 % hodnoty penze z prvního pilíře, rovněž byl nastaven povinný minimální výnos z investic účastníků druhého pilíře.

Po nástupu ekonomické krize a s ohledem na velké objemy převáděné z prvního pilíře do druhého, začaly prostředky v prvním pilíři citelně chybět a tato situace vytvářela neúměrný tlak na státní rozpočet Maďarska.

Po volbách v dubnu 2010 získala silnou většinu v parlamentu strana Fidesz v čele s Viktorem Orbánem. Ve snaze o záchranu prvního pilíře došlo ke změně Ústavy, opět byla stanovena povinnost zaměstnavatele odvádět 24 % hrubé mzdy účastníků druhého pilíře do průběžného prvního pilíře. Kdo by po této změně zákonů zůstal ve druhém pilíři, tak by byl jejich budoucí důchod prakticky tvořen jen jejich úsporami a výnosy. To vedlo k masivnímu odlivu střadatelů z druhého pilíře zpět do pilíře prvního, čímž se střadatelé dostali do situace, jakoby ve druhém pilíři nikdy nebyli. Zachovali si však nárok na plný důchod z prvního pilíře. Počet střadatelů v soukromých fondech druhého pilíře se tak velice rychle snížil z původní tři milionů na pár desítek tisíc.³⁸

6.3 Polsko

Polsko zavedlo druhý pilíř důchodového systému již v roce 1999. Pro osoby mladší 30 let byl do něj vstup povinný. Jeho účastníci se mohli rozhodnout pro vyvedení části svých povinných odvodů do Otevřených penzijních fondů vedených u soukromých správcovských společností. V průběhu prvních deseti let fungování druhého pilíře do něj vstoupilo více než 14 milionů z 38,5 milionu Poláků.

Správcovské společnosti Otevřených penzijních fondů mohly nabízet každá pouze jeden fond, od roku 2005 fondy dva, jeden konzervativní a druhý s rizikovějším investičním portfoliem. Správcovské společnosti musí u konzervativních fondů garantovat minimální roční zhodnocení vkladů.

V souvislosti se snahou o snížení rostoucího veřejného dluhu doznal důchodový systém v Polsku v roce 2011 značných změn. Původně směřovalo do prvního pilíře 12 % hrubého platu zaměstnance a do soukromých Otevřených fondů, tedy druhého pilíře,

³⁸ LÉKO, István. Česká pozice: Jak vypadá maďarský penzijní systém. [online]. 2011 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskapozice.cz/byznys/finance/jak-vypada-madarsky-penzijni-system>

7,3 %. V současné době po reformě je příspěvek do druhého pilíře snížen na 2,3 % a zbylých 5 % bude ukládáno na individuální účty u Sociální pojišťovny. Tyto prostředky na individuálních účtech budou nezávislé na Fondu sociálního pojištění, tedy prvním pilíři, a v případě úmrtí účastníka důchodového spoření tvoří součást dědictví.

Rovněž v Polsku se počítá s dalšími změnami důchodového systému. Druhý pilíř bude zachován a do roku 2017 se příspěvky do Otevřených fondů budou zvyšovat až na 3,5 %.

6.4 Slovensko

Na Slovensku byl zaveden dvoupilířový důchodový systém v roce 1996. První pilíř byl povinný průběžný důchodový systém a dalším pilířem bylo doplňkové důchodové pojištění. V roce 2003 začala rozsáhlá reforma důchodového systému a od ledna 2005 byl zaveden třípilířový důchodový systém.

První pilíř průběžného financování důchodového systému je povinný pro každého ekonomicky aktivního obyvatele, který do něj odvádí 14 % z hrubé mzdy (není-li účastníkem druhého pilíře, odvádí 18 % hrubé mzdy). Tento příspěvek je směřován do Sociální pojišťovny, která vykonává jeho správu a distribuci.

Druhý pilíř tvoří starobní důchodové spoření. Vstup do tohoto pilíře je dobrovolný, ale okamžikem vstupu se stává účast v něm povinnou. Jedná se o systém kapitalizační, kdy každý účastník přispívá na svůj osobní důchodový účet spravovaný vybranou důchodově správcovskou společností ve výši 4 % z hrubé mzdy. Od 1. 9. 2012 je účastníkům umožněno přispívat dodatečnou částkou ve výši do 2 % z hrubé mzdy, jež je možné uplatnit jako odečitatelnou položku od daňového základu. Tento pilíř je tedy příspěvkově definovaný a úspory na osobních účtech jsou zhodnocována. Správu tohoto pilíře vykonávají Důchodové správcové společnosti (DSS).

Třetí pilíř tvoří dobrovolné doplňkové důchodové spoření tvořené příspěvků účastníků často s příspěvím zaměstnavatelů. Příspěvky jsou státem daňově zvýhodněné a jsou spravované Doplňkovými důchodovými společnostmi (DDS).³⁹

6.5 Ostatní země

Dánsko

Dánský penzijní systém je považován za jeden z nejlépe fungujících na světě. Skládá se ze základního veřejného důchodového pojištění, plně financovaného příspěvkového systému a povinného systému zabezpečení zaměstnanců. U veřejného základního systému platí princip redukce. Občané s nižšími příjmy mají vyšší důchod v porovnání se mzdou před odchodem do důchodu a občané s vyššími příjmy naopak nízké. U ostatních penzijních dávek je zachována souvislost s příjmy střadatele. Čím vyšší příjem, tím vyšší penze. Systém důchodu navíc zvýhodňuje občany s velmi nízkými příjmy. Tito střadatelé mají výsledný důchodový příjem dokonce vyšší než příjem dosahovaný před odchodem do důchodu.

Pro přiznání důchodu v Dánsku je podmínkou 40 let účasti v systému důchodového pojištění. Občané, kteří dlouhodobě nepracují, tak podmínky pro přiznání důchodu nemohou splnit. Řádný důchodový věk v Dánsku je 65 let, ale postupně se zvyšuje na 67 let.

Občan pobírající celý život průměrnou mzdu může v Dánsku očekávat důchod na úrovni téměř 80 % svého průměrného příjmu. Čistý náhradový poměr by byl ještě o něco vyšší, protože zdanění mzdy a důchodu je odlišné. Výsledný důchod se skládá ze dvou příjmů: veřejného důchodu a povinného sociálního pojištění občanů. Souhrnný důchod je však v Dánsku velmi vysoký, především z důvodu dobře fungujícího

³⁹ LABUDA, Tomáš. Slovenský důchodový systém v kostce: Proč přišla slovenská penzijní reforma [online]. 2010 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/slovensky-duchodovy-system-v-kostce/>

povinného pojištění. Současně je správné uvést, že rovněž přímé daně v Dánsku patří mezi nejvyšší z členských zemí OECD⁴⁰

Hrubý náhradový poměr u důchodů	Medián	Příjem (v % z průměrné mzdy)				
		50%	75%	100%	150%	200%
	84,7%	120,6%	93,3%	79,7%	66,1%	59,2%

Švédsko

Reforma z roku 2000 vytvořila ve Švédsku povinný plně fondově financovaný a příspěvkově definovaný systém, ale jeho rozsah je malý. Tvoří jen 2,5 % z odvodu pojistného. Základem penzijního systému zůstává průběžné financování důchodů a důchod je vypočítáván z individuálních záznamů střadatelů. Důchodový věk je 65 let. Ve Švédsku je dlouholetá tradice dobrovolných soukromých penzijních fondů, které pokrývají 92 % všech zaměstnanců. Sazba příspěvků je proměnlivá, u administrativních pracovníků činí 5 %, u manuálních pracovníků pak 3,3 %. Jde o dávkové definování systémů s průběžným financováním doplněné o tvorbu rezerv. V této kombinaci činí švédský důchod okolo 80 % předdůchodové mzdy.

Rakousko

V Rakousku existuje základní povinný průběžně financovaný penzijní systém, který pokrývá veškerou ekonomicky aktivní populaci. Penzijní systém je zajišťován samostatnými pojišťovacími subjekty sdruženými v Hlavním svazu nositelů sociálního pojištění. Důchodový věk je u mužů 65 let a u žen 60 let (v letech 2024 až 2033 se u žen postupně zvýší na 65 let).

Do státního penzijního systému povinně přispívají všichni zaměstnanci 10,25 % mzdy a zaměstnavatelé 12,55 %. Systém je profesně členěný, existují samostatné pojišťovací systémy pro státní zaměstnance, horníky, železničáře apod.

⁴⁰ VESTERGAARD, Benn, Vibe Musaus MADSEN a Orgen Sloth BJERRE HANSEN. Pension schemes and pension projections in the EU-27 Member States — 2008-206: Denmark [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16034_en.pdf

Rovněž v Rakousku mají dlouholetou tradici zaměstnanecké fondy, které jsou garantovány kolektivními smlouvami. Příspěvky jsou daňově uznatelné a platí je pouze zaměstnavatelé. Tyto fondy mají podobu akciových společností oddělených od zaměstnavatelů a vlastněných finančními institucemi.

Penzijní dávky v kombinaci státem garantované penze a zaměstnaneckých fondů dosahují přibližně 70 % mzdy před odchodem do důchodu.

V Rakousku je rovněž rozvinuto komerční penzijní připojištění, ale je využíváno jen vyššími příjmovými skupinami.⁴¹

Slovinsko

Slovinský důchodový systém byl reorganizován v roce 1999, kdy došlo k parametrickým změnám v prvním veřejném pilíři. Nebyl vytvořen povinný kapitalizační pilíř, ale doplňkové důchodové pojištění fondového charakteru. Druhý pilíř je dobrovolný, ale má silné daňové zvýhodnění. Do druhého pilíře je zapojeno kolem 50 % pojištěnců. Důchodový věk činí u mužů 63 let a u žen 61 let.

Do důchodového systému přispívají zaměstnanci 15,5 % ze mzdy a zaměstnavatelé 8,85 %.⁴²

⁴¹ HABERFELLER Caroline, Peter PART, Hans STEFANITS, Roman FREITAG a Werner LENZERBAUER. Pension schemes and pension projections in the EU-27 Member States — 2008-206: Austria [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16034_en.pdf

⁴² KIDRIC, Dusan, Tomaz KRAIGHRT a Slaven MICKOVIC. Pension schemes and pension projections in the EU-27 Member States — 2008-206: Slovenia [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16034_en.pdf

6.6 Shrnutí

Důchodové systémy se v jednotlivých zemích značně liší. Některé země ve svých důchodových systémech zdůrazňují zásluhovost. K nim patří důchodové systémy ve Finsku, Francii, Itálii, Maďarsku, Německu, Rakousku, Slovensku nebo Slovinsku. Naopak jiné země zaměřují své důchodové systémy proti chudobě. K takovým zemím patří Austrálie, Dánsko, Nizozemí, Irsko, Izrael, Island nebo Nový Zéland.

V posledních letech se jako ochrana proti chudobě dostává do popředí v mnoha zemích tzv. nulový pilíř. Jeho cílem je poskytovat univerzální základní důchod pro každého občana, který dosáhne důchodového věku. Tak je tomu např. v Irsku nebo Novém Zélandu. V některých zemích je základní důchod vyplácen pouze osobám s omezeným majetkem. Tento systém uplatňuje Austrálie, Chile nebo Dánsko.

Ve vše uvedených zemích veřejný sektor kromě základního důchodového zabezpečení nenabízí žádné jiné důchodové pojištění. Výhodou tohoto pilíře je efektivní naplnění cíle solidarity, nízké náklady, nulové důchodové pojištění přes veřejné rozpočty a jednoduchost.

První pilíř je uplatňován v 18 z celkového počtu 34 zemí OECD. Tento pilíř je financován z povinných příspěvků účastníků přes veřejný rozpočet (parafiskální fond) a výše důchodu závisí do značné míry na příjmu střadatele. V Itálii, Norsku, Polsku a Švédsku je určena s ohledem na výši minulých příspěvků účastníka do důchodového systému. V některých zemích, a patří mezi ně i Česká republika, se první pilíř snaží současně naplnit princip solidarity i princip zásluhovosti. Ve Francii a Německu se první pilíř zaměřuje především na zásluhovost a solidarita je ponechána doplňkovým sociálním programům. Ve Francii, Itálii, Německu, Rakousku, Maďarsku, Slovensku a Řecku nabízí veřejný sektor téměř výlučně první pilíř.

Výhodou prvního pilíře je zajištění důchodového příjmu, který seniorům pomáhá k udržení minulého životního standardu. Nevýhodou je vysoké pojistné, tedy vysoké vedlejší náklady práce snižující mezinárodní konkurenceschopnost, a vysoká finanční náročnost udržitelnosti tohoto systému.

Druhý pilíř zavedly vyspělé země jako povinné soukromé penzijní pojištění prostřednictvím finančních institucí v soukromém sektoru. V 11 zemích minulé příspěvky a investiční výnos přímo určují výši důchodu (Austrálie, Chile, Dánsko, Estonsko, Izrael, Maďarsko, Mexiko, Norsko, Polsko, Slovensko a Švédsko). V Nizozemí, Islandu a Švýcarsku je důchod definován dávkově. V Číně, Indii a Indonésii zavedli podobně definovaný pilíř prostřednictvím veřejného sektoru.

Země se solidárně zaměřeným nulovým a prvním pilířem používají druhý pilíř především ve prospěch spoření středních a vyšších příjmových skupin. Země, které mají zásluhově definovaný první pilíř bez zajištění základního důchodu a spoléhají na druhý pilíř, vykazují mezi seniory vysokou příjmovou nerovnost. K těmto zemím patří Maďarsko, Slovensko, Německo, Řecko a Itálie.

Zásadní problémem druhého pilíře je investiční riziko a regulační úloha státu. Státem uplatňovaná povinnost spořit ve druhém pilíři současně dává státu spoluodpovědnost za výsledky spoření v tomto pilíři a v krizových dobách může představovat fiskální riziko. V některých zemích dokonce stát převzal garanci minimálních výnosů. Nezanedbatelné je rovněž politické riziko, kdy v dobách krize může dojít k uzavření druhého pilíře a k převodu příspěvků do pilíře prvního, tedy veřejného rozpočtu. Tato situace nastala v Argentině, Polsku, Slovensku a Maďarsku. Problém důchodového deficitu se tak prohlubuje a odsouvá do budoucnosti.

Třetí pilíř má podobu dobrovolných vkladů prostřednictvím soukromých penzijních spořicíků nebo investičních účtů. Tento systém existuje prozatím v devíti vyspělých zemích. Velmi silný třetí pilíř tvořící podstatný zdroj důchodových příjmů má Kanada, Irsko, Velká Británie a USA.

K zemím, které dosud nezavedly druhý ani třetí pilíř, patří Finsko, Francie, Itálie, Japonsko, Korea, Lucembursko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovinsko, Španělsko a Turecko.⁴³

⁴³ Social security: Recent developments in foreign public and private pensions. [online]. 2010 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2010-01/2010-01.pdf

7 Výpočet budoucí hodnoty dle jednotlivých alternativ spoření

Tato část diplomové práce analyzuje produkty penzijního zabezpečení podporované ze státních zdrojů jakožto produkty, které mají pomoci zabezpečit klienty na stáří a zajistit jim vyšší životní úroveň v důchodovém věku. Na základě výpočtů jsou v této části analyzovány jednotlivé produkty, které jsou nabízeny klientům na trhu penzijního zabezpečení. Podle očekávaných hodnot růstu ekonomiky země a s tím spojeného vývoje zhodnocení v oblasti pojišťovnictví jsou vypočítány možné budoucí hodnoty jednotlivých druhů spoření. Na tomto základě lze posoudit, jakým způsobem mohou produkty jako penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření a důchodové spoření zabezpečit občany po finanční stránce na stáří.

7.1 Současná situace důchodového systému

Důchodový systém se v České republice datuje již od dob Rakouska - Uherska a od této doby prošel systém důchodového zabezpečení řadou změn, především v období socialismu. Fungování systému v dnešní době je zajištěno pravidelnými odvody ze strany pracujícího obyvatelstva do rozpočtu důchodového systému. Se vzrůstajícím počtem obyvatel v důchodovém věku značně vzrůstají náklady na vyplácení starobních, invalidních, vdovských a sirotčích penzí a pracující část obyvatel není schopna zajistit odvody dostatečnou část prostředků pro financování tohoto systému. V průběhu času se neustále zvyšuje věk potřebný pro vznik nároku na starobní důchod (viz. příloha číslo 13), což má samozřejmě své limity. I přes tyto snahy se zamezit schodku v důchodovém systému nedaří a situace v této oblasti se stává čím dál složitější. Analýza vývoje důchodového systému provedená tzv. Bezděkovou komisí vedla k přijetí důchodové reformy a zavedení třípilířového důchodového systému.

7.2 Výpočet výše starobního důchodu

Výše starobního důchodu se stanoví na základě odpracované doby pojištění a průměrné hrubé mzdy odpracovaných let. V případě stanovení výše starobního důchodu neplatí pro pojištěnce přímá úměra mezi odvedenými prostředky ze mzdy a výplatou starobní penze. Pro výplaty starobní penze se uplatňuje princip solidarity, kdy vrstvy s vyššími příjmy pobírají ve starobním důchodu procentuálně značně nižší částku, nežli je tomu u nižších příjmových skupin.

Tabulka 7: Vztah mezi výší příjmu a vypláceným starobním důchodem

Průměrná hrubá mzda	Čistá mzda	Měsíční důchod	Pokles příjmu
8 500 Kč	7 564 Kč	7 625 Kč	-0,80%
12 000 Kč	10 338 Kč	9 405 Kč	9,00%
15 000 Kč	12 405 Kč	9 934 Kč	19,90%
18 000 Kč	14 472 Kč	10 463 Kč	27,70%
23 000 Kč	17 917 Kč	11 345 Kč	36,70%
28 000 Kč	21 362 Kč	12 227 Kč	42,80%
36 000 Kč	26 874 Kč	13 122 Kč	51,20%
48 000 Kč	35 142 Kč	14 331 Kč	59,20%
60 000 Kč	43 410 Kč	15 541 Kč	64,20%
100 000 Kč	70 970 Kč	19 573 Kč	72,40%
187 290 Kč*	131 112 Kč	24 000 Kč*	81,70%

Zdroj: duchodovareforma.cz (2012)

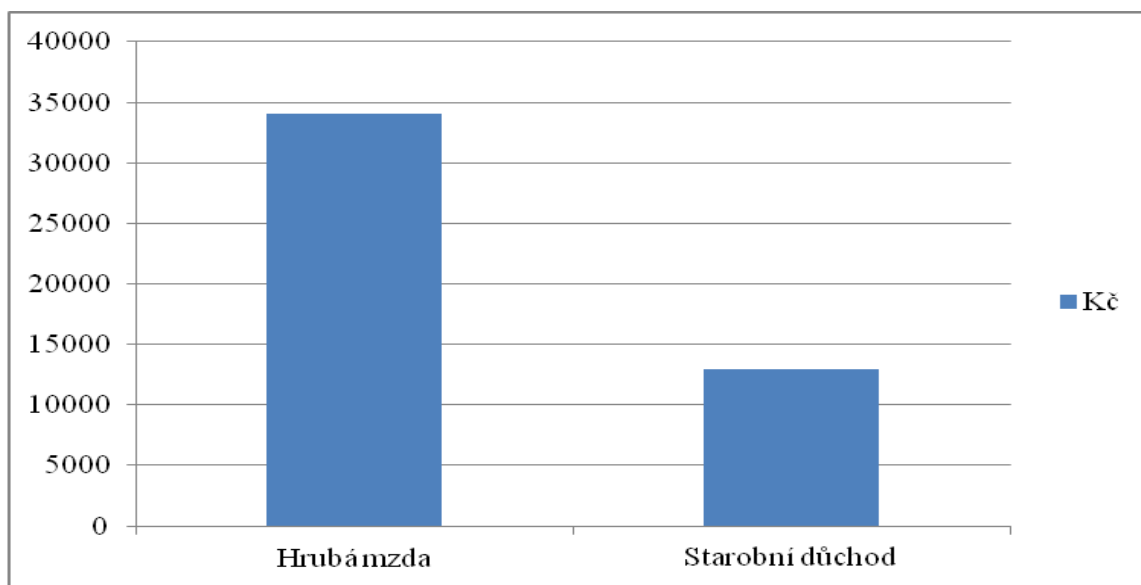
Ve výše uvedené tabulce je patrný značný propad příjmů osob s vyšší hrubou mzdou a to téměř o 82 %, což je ale případ jen zlomku populace v České republice. U průměru populace je příjem vypláceného starobního důchodu také v průměru nižší, a to o více než 40 %, což je i případ fiktivního pana Ing. Šulce, který zvažuje jak se vyhnout případným potížím s propadem příjmů ve stáří.

V dnešní době je průměrný vyplacený starobní důchod ve výši 10 957 Kč a k datu 30. 9. 2013 byl počet vyplácených starobních důchodů 2 337 103. Jeho výše se však každým rokem mění, a to jak na základě stavu důchodového rozpočtu, tak především valorizací ze strany státu, který se snaží o dorovnání alespoň inflačního růstu.

Pro výpočet starobní penze pana Ing. Šulce budeme uvažovat o odchodu do starobního důchodu ve věku 68 let a odpracování požadované doby 35 let dle požadavku ministerstva práce a sociálních věcí k začátku roku 2014.

V případě pana Šulce bude tedy odchod do starobního důchodu k prosinci roku 2055, za předpokladu splněných podmínek.

Obrázek 10: Výpočet starobního důchodu (v Kč)

Zdroj: Vlastní výpočet

Z obrázku je patrný propad příjmů z hrubé mzdy 34 000 Kč na výplatu starobního důchodu ve výši okolo 13 000 Kč. Procentuelní propad tedy činí zhruba 50 %. Procentuelně tedy odpovídá propad hodnotám z tabulky číslo 7. Nominální hodnotu starobního důchodu vypláceného panu Ing. Šulcovi k roku 2055 není možné přesně vyjádřit, z důvodu dlouhého časového horizontu vývoje české ekonomiky, ale výše starobního důchodu by měla být o něco vyšší.

Na základě těchto zjištění, ne příliš dobře se vyvíjející důchodový rozpočet, kde je očekáván rostoucí schodek ve výdajích a s tím pravděpodobná nutnost snížení důchodů, pan Ing. Šulc zvažuje všechny nabízející se možnosti důchodového systému.

7.3 Stanovení kritérií pro výpočet budoucí hodnoty jednotlivých možností spoření

Tato část diplomové práce se zabývá výpočtem budoucí hodnoty starobní penze, podle dnes známých údajů o stavu důchodového rozpočtu a očekávaného vývoje v této oblasti. Hlavním cílem této práce je zhodnocení jednotlivých alternativ spoření, za účelem maximálního zhodnocení finančních prostředků, které mají pomoci udržet životní standard lidí po odchodu do starobní penze, kdy dojde ke snížení příjmů. Pro tento výpočet jsou uvažovány možnosti spoření nabízené penzijními společnostmi dle platné legislativy k lednu roku 2014 a zjištění jejich vlivu na budoucí finanční hodnotu prostředků účastníků spoření. Pro výpočet těchto hodnot budou využity čtyři možnosti spoření, kdy první je výpočet hodnoty transformovaného fondu, tedy smluv s možností sjednání do konce roku 2012. Dále pak možnosti doplňkového penzijního spoření. V tomto případě se jedná o smlouvy navazující, s možností sjednání od počátku roku 2013. V obou těchto případech se jedná o smlouvy, které jsou součástí III. pilíře důchodového systému. Další uvažovanou alternativou bude založení smlouvy důchodového spoření, tedy smlouvy ve II. pilíři důchodového systému ČR. Poslední uvažovanou variantou bude kombinace smluv obou pilířů.

Pro výpočty byla zvolena fiktivní osoba pan Ing. Šulc, který je absolventem vysoké školy a ve svých 26 letech nastoupil do trvalého pracovního poměru ve společnosti, kde jeho hrubý měsíční příjem činí 34 000 Kč. Pan Šulc má v plánu zabezpečit se na stáří a zvažuje možnosti spoření, které by mu pomohly zajistit vyšší životní standard než jen ten, který mu bude poskytnut ze strany státu. Na budoucnost pana Ing. Šulce mysleli již jeho rodiče, kteří mu v jeho 24 letech zajistili smlouvu o penzijní připojištění se státním příspěvkem a doposud mu na toto spoření přispívali měsíčně částkou 100 Kč. V tuto chvíli pan Ing. Šulc bude smlouvu hradit z vlastních prostředků a je ochoten spořit ve výši 1500 Kč měsíčně ze své mzdy. Pan

Ing. Šulc přebírá smlouvu s naspořenou pojistnou dobou 25 měsíců a částkou ve výši 3152,45 Kč k datu 1. 1. 2014. Zvažuje, kterou z forem spoření bude chtít v budoucnu využívat a která pro něj bude nejvýnosnější.

Pro zjednodušení výpočtu je uvažováno neměnicí se daňové zatížení fyzických osob ve výši 15 %, dále konstantní hrubý příjem a předpokládaná částka spoření ve výši 1500 Kč měsíčně.

7.4 Výpočet budoucí hodnoty Transformovaného fondu

Jak již bylo zmíněno, jedná se o staré smlouvy, které jsou součástí III. pilíře důchodového systému, těchto smluv nesmí být účastníkům připsána záporná částka zhodnocení. Pokud dojde ke ztrátě v hospodaření, společnost musí ztrátu dorovnat z vlastních prostředků, popřípadě prostředků akcionářů. Z tohoto důvodu, jsou společnosti velmi opatrné v investování prostředků a hlavní podíl investic je vázán v dluhopisech a to s podílem více jak 80 % (příloha číslo 14). Díky takto konzervativním investicím není možné očekávat příliš velké procento výnosů z investovaných prostředků. Pro výpočet jsou použita průměrná zhodnocení prostředků penzijních společností.

Tabulka 8: Zhodnocení prostředků transformovaných fondů (v %)

Název penzijního fondu	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
AEGON Penzijní fond, a.s.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Allianz penzijní fond, a.s.	-	-	8,9	9,1	6	3,8	4,36	3,71	3
AXA penzijní fond, a.s.	12,8	11,45	11,2	10,1	6,5	4,1	4,25	3,41	3,36
ČSOB Penzijní fond Progres, a.s.	0	16,4	8	10,9	7,7	5,62	3,9	4,26	4,3
ČSOB Penzijní fond Stabilita, a.s.	10,4	10,9	10,3	10,02	6,1	4,2	3,2	3	2,3
Generali penzijní fond, a.s.	10,3	10,61	14,6	11,4	5,3	3,6	4,6	4,1	3
ING Penzijní fond, a.s.	12,8	12,1	11	9,34	6	4,4	4,8	4	4
Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	10,3	9,2	9,6	9,72	6,6	4,5	3,8	3,2	3,1
Penzijní fond České spořitelny, a.s.	4	8,1	9,05	8,33	4,4	4,2	3,8	3,5	2,64
Penzijní fond Komerční banky, a.s.	9,44	8,36	9,1	9,5	7,2	4,89	4,4	4,63	3,4

Název penzijního fondu	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
AEGON Penzijní fond, a.s.	0	0	0	4,5	3,50	2,1	2,11	1,6	2,21
Allianz penzijní fond, a.s.	3	3	3,11	3,0	3,00	3,10	3,0	2,69	1,85
AXA penzijní fond, a.s.	3,1	3,7	2,5	2,2	0,00	2	1,47	1,47	1,23
ČSOB Penzijní fond Progres, a.s.	5,3	5,0	2,3	2,4	0,02	1,00	0	0	0
ČSOB Penzijní fond Stabilita, a.s.	4,3	4,0	2,8	2,4	0,05	1,37	1,49	1,71	1,84
Generali penzijní fond, a.s.	3,0	3,81	3,74	4,1	2,00	2,4	2,1	0,3	1,2
ING Penzijní fond, a.s.	2,5	4,2	3,6	2,5	0,04	0,1	2,1	2,1	1,75
Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	3,5	3,8	3,3	2,4	0,20	1,2	2,0	1,5	2,2
Penzijní fond České spořitelny, a.s.	3,74	4,03	3,04	3,1	0,40	1,28	2,34	2,07	1,63
Penzijní fond Komerční banky, a.s.	3,5	4,0	3,0	2,3	0,58	0,24	2,23	2,0	1,58

Zdroj: APFCR, (2013)

V tabulce jsou uvedena zhodnocení prostředků transformovaného fondu od vzniku penzijních připojištění v roce 1995. Jak je možné v tabulce vidět, v prvních

letech byla zhodnocení značně vyšší, než tomu bylo po roce 1998, kdy došlo k uvolnění měny pro obchodování na světovém trhu. Od počátku 90. let bylo snahou vlád narovnění kurzu české koruny, která do té doby měla uměle držený kurz. V tomto období narovnávání kurzu byla značná míra inflace (příloha číslo 2) na kterou reflektovaly penzijní fondy vyšším zhodnocením prostředků a to i nad 10 % ročně. Pro výpočet průměrného zhodnocení a z toho odhadu budoucího vývoje budou zpracována data od roku 2000, tedy za posledních 13 let fungování.

Tabulka 9: Průměrný čistý roční výnos společností za 13 let (v %)

Název penzijního fondu	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
AEGON Penzijní fond, a.s.	0	0	0	0	0	0	0	1,7	-2,8	1,1	0,61	-0,3	-1,09
Allianz penzijní fond, a.s.	-0,1	-0,34	1,91	2,9	0,2	1,1	0,61	0,2	-3,3	2,1	1,5	0,79	-1,45
AXA penzijní fond, a.s.	0,2	-0,45	1,61	3,26	0,3	1,8	0	-0,6	-6,3	1	-0,03	-0,43	-2,07
ČSOB Penzijní fond Progres, a.s.	1,72	-0,8	2,46	4,2	2,5	3,1	-0,2	-0,4	-6,28	0	-1,5	-1,9	-3,3
ČSOB Penzijní fond Stabilita, a.s.	0,3	-1,5	1,2	2,2	1,5	2,1	0,3	-0,4	-6,25	0,37	-0,01	-0,19	-1,46
Generali penzijní fond, a.s.	-0,3	-0,1	2,3	2,9	0,2	1,91	1,24	1,3	-4,3	1,4	0,6	-1,6	-2,1
ING Penzijní fond, a.s.	0,5	0,1	2,2	3,9	-0,3	2,3	1,1	-0,3	-6,26	-0,9	0,6	0,2	-1,55
Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	0,6	-0,9	1,4	3	0,7	1,9	0,8	-0,4	-6,1	0,2	0,5	-0,4	-1,1
Penzijní fond České spořitelny, a.s.	0,3	-0,9	1,7	2,54	0,94	2,13	0,54	0,3	-5,9	0,28	0,84	0,17	-1,67
Penzijní fond Komerční banky, a.s.	0,99	-0,3	2,83	3,3	0,7	2,1	0,5	-0,5	-5,72	-0,76	0,73	0,1	-1,72
Ø výnos očištěný o inflaci	0,0781												

Zdroj: Vlastní výpočet

V následující tabulce je vidět reálné zhodnocení prostředků v transformovaných fondech v období od roku 2000 do konce roku 2012, za který byly naposledy zveřejněny připsané výnosy účastníkům spoření. Hodnoty jsou očištěny o průměrnou výši inflace ve sledovaném období, aby bylo možné vypočítat reálné zhodnocení. Reálná výše zhodnocení v tomto období byla 0,078 % za rok, a to jako průměr 10 společností působících na trhu s produkty penzijního zabezpečení. V posledních dvou letech se takřka žádné společnosti nepodařilo připsat reálnou výši zhodnocení prostředků. Podobná situace trvá již od roku 2008, kdy světovou ekonomiku zastihla krize s kořeny ve Spojených státech amerických. Ekonomické problémy postupem času zasáhly globálně celý svět a v Evropě vypukla takzvaná „dluhová krize“, jež měla za následek zvýšení zadluženosti evropských zemí, růst nezaměstnanosti, pokles kupní síly

obyvatel, pokles inflace a úrokových sazeb. Tato se dotklo i pojišťovnictví a bankovního sektoru a výsledkem byl pokles připisovaných úroků na účtech klientů.⁴⁴ Tento nepříznivý vývoj v posledních pěti letech značně ovlivnil průměrný reálný výnos za sledované období, proto je uvažována míra reálného zhodnocení jako tomu bylo v dřívějším období. Střední hodnota průměrného reálného zhodnocení tedy dosahuje zhruba 0,9 % ročně (viz příloha číslo 15).

Pro výpočet budoucí hodnoty jsou uvažovány tři varianty reálných výnosů, na základě možných variant vývoje evropské ekonomiky. První z variant je „pesimistická“, kdy není zajištěna stabilita eurozóny především v souvislosti s celkovou výší zadlužení Řecka, Španělska, Portugalska a Irska. Tato situace by přinesla komplikace všem zemím Evropy. V této variantě je počítáno s připisováním reálných výnosů v hodnotách 0,7 % za rok.

Jako druhá varianta je uvažováno zhodnocení ve výši 0,9 % za rok, což reflektuje vývoj v ČR v letech 2000 - 2007.

Jako třetí zvolíme „optimistickou“ variantu reálných výnosů, jež předpokládá růst evropských ekonomik na základě optimismu na světových trzích a burzách spolu s ozdravením ekonomik. V této variantě bude kalkulováno se zhodnocením ve výši 1 % za rok. Volba pesimistické varianty je pro nepříznivý vývoj ekonomiky zvolena zaokrouhleně jako 75 % střední hodnoty výnosnosti, naopak varianta optimistická dosahuje přibližně 115 % výnosnosti střední hodnoty.

Pro zjištění budoucí hodnoty bude vycházeno z následujícího vzorce, jenž je využíván penzijními společnostmi.

⁴⁴ BYDŽOVSKÁ, Marie. Kořeny a průběh krize eurozóny: Příčiny krize. [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>

Obrázek 11: Vzorec pro výpočet budoucí hodnoty transformovaného fondu

$$S = \underbrace{\left[a_1 \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot r \right) \cdot \frac{(1+r)^n - 1}{r} \right]}_{\text{Předlůhnutí spoření příspěvku účastníka a zaměstnavatele}} + \underbrace{\left[a_2 \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m-1}{2 \cdot m} \cdot r \right) \cdot \frac{(1+r)^n - 1}{r} \right]}_{\text{Polhůhnutí spoření příspěvku účastníka a zaměstnavatele}} + \underbrace{\left[s \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m-1}{2 \cdot m} \cdot r \right) \cdot \frac{(1+r)^n - 1}{r} \right]}_{\text{Polhůhnutí zhodnocení státního příspěvku}} + \underbrace{J \cdot (1+r)^n}_{\text{Zhodnocení jednorázového vkladu}}$$

Zdroj: Česká spořitelna penzijní společnost a.s.

- r - průměrná roční výnosnost
- m - počet vkladů za úrokové období
- n - investiční horizont
- s - státní příspěvek
- J - jednorázový vklad
- S - celková hodnota finančních prostředků
- u - příspěvek účastníka
- z - příspěvek zaměstnavatele
- a - příspěvek celkem
- a1 - příspěvek celkem pro předlůhnutí spoření
- a2 - příspěvek celkem pro polhůhnutí spoření

Tabulka 10: Výsledné hodnoty penzijního připojištění

Čistý výnos	0,7 %	0,9 %	1 %
Výnos z příspěvků	122 404,52 Kč	161 906,97 Kč	182 490,92 Kč
Výnos státního příspěvku	18 651,25 Kč	24 668,11 Kč	27 802,96 Kč
Celkem naspořeno	1 012 975,77 Kč	1 058 495,07 Kč	1 082 213,88 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Po provedení výpočtu (viz. přílohy číslo 3, 4, 5) budoucí hodnoty penzijního připojištění na základě výše stanovených podmínek pana Ing. Šulce a stanovení předpokládané výše zhodnocení ve třech variantách bylo zjištěno reálné zhodnocení prostředků za období 42 let spoření.

Výsledná částka naspořených prostředků se při tomto typu spoření bude pohybovat mezi 1 012 975 Kč, při pesimistickém odhadu zhodnocení s reálným ziskem 0,7 %, až k hodnotám 1 082 213 Kč při reálném zhodnocení ve výši 1 %. K této část je ještě třeba přičíst částku, kterou měl klient naspořenou do této doby od svých rodičů. Jedná se však o zanedbatelnou sumu v porovnání s výslednou hodnotou spoření pana Ing. Šulce a to ve výši 3152,45 Kč. Pro její zanedbatelnost nebyla částka zahrnuta ve výpočtu. Ve všech těchto případech se jedná o poměrně malé reálné zhodnocení, tedy tento typ spoření prostředků klientovi nebude generovat příliš zajímavou částku zhodnocení. Spíše se jedná o zajištěnou investici, kde sice není možné se dostat do nominálních záporných zhodnocení, ale současně tato forma investice nenabízí ani příliš velký reálný výdělek.

Investice v rámci penzijního spoření tedy dlouhodobě převyšuje inflační vývoj, ale hlavní částka připsaných výnosů pramení z připisovaných státních příspěvků v maximální měsíční výši 230 Kč.

Pan Ing. Šulc tedy zvažuje variantu přestoupení na nový typ smluv penzijního spoření, v rámci kterých je možné investovat prostředky dle vlastního uvážení do fondů s vyšším rizikem, ale i pravděpodobným vyšším zhodnocením.

7.5 Výpočet budoucí hodnoty Doplnkového penzijního spoření

Jako další alternativu spoření, uvažuje pan Ing. Šulc přechod na doplňkové penzijní spoření. Tato možnost je oblíbenější u mladých klientů a lidí, kteří se nebojí podstoupit riziko v investování. Na rozdíl od předchozích smluv si zde může klient zvolit vlastní strategii investování a to výběrem mezi obvykle třemi fondy.

První možností je investování do konzervativního fondu, který nabízí nejzajištěnější investici a nejmenší riziko propadu hodnoty. Zároveň nelze očekávat vyšší míru zhodnocení investovaných prostředků.

Proto je pan Ing. Šulc ochoten investovat prostředky do zbývajících dvou fondů. Jedná se o vyvážený a dynamický fond. Investice bude rozdělena v poměru 30 % do vyváženého a 70 % do dynamického fondu. V tomto případě investor podstupuje vyšší riziko možného krátkodobého propadu investic, ale zároveň, i podle odhadů penzijních společností, přinese v dlouhodobém horizontu růst výrazně vyšší než investice konzervativní.

Předpokládané výnosy uvádí jen některé penzijní společnosti a liší se podle skladby investičního portfolia. Jejich hodnoty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 11: Předpokládané zhodnocení fondů DPS (v %)

Společnost poskytující DPS	Vyvážený	Dynamický
Allianz PS	-	-
AXA PS	-	-
Conseq PS	-	-
Česká spořitelna PS	2,8	3,9
ČSOB PS	4,5	6
ING PS	2,5	4
KB PS	4	5,5
PS České pojišťovny	-	-
Raiffeisen PS	-	-
Průměrné zhodnocení	3,45	4,85

Zdroj: penize.cz, uzijsiduchod.cz, pfcs.cz, ingpenzijnispolecnost.cz, kbpcz.cz (2013)

Na základě zveřejněných odhadů výnosů do budoucna je proveden výpočet průměrného nominálního zhodnocení, který v případě vyváženého fondu činí 3,45 % a u dynamického je očekáváno zhodnocení ve výši 4,85 %. Pro výpočet čisté hodnoty je však třeba očistit tyto částky o očekávanou dlouhodobou míru inflace, která by dle inflačního cílování České národní banky měla dosahovat meziročně hodnoty 2 %. ⁴⁵

⁴⁵ Aktuální prognóza ČNB: Prognóza inflace na horizontu měnové politiky. [online]. Praha 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognóza/#inflation

Tabulka 12: Očekávané čisté zhodnocení (v %)

Prognóza reálného zhodnocení DPS		
Nominální zhodnocení	3,45	4,85
Inflace (prognóza ČNB)	2	2
Reálné zhodnocení	1,45	2,85

Zdroj: ČNB (2013), vlastní výpočet

Z předchozí tabulky je vycházeno pro výpočet průměrných čistých výnosů na základě zvolené strategie pana Ing. Šulce, tedy v poměru 30% vyvážený fond a 70% dynamický fond.

Tabulka 13: Zhodnocení dle zvolené strategie spoření

	Vyvážený	Dynamický
Strategie pana Ing. Šulce	30 %	70 %
Očekávaný výnos fondu	0,435	1,995
Celkové zhodnocení investice (v %)	2,43	

Zdroj: Vlastní výpočet

Na základě těchto kritérií je očekávané průměrné zhodnocení investice 2,4 % (před zaokrouhlením 2,43 %, tabulka číslo 13). Dle ekonomických prognóz je zvolena pesimistická varianta ve výši reálného zhodnocení 1,8 % a pro variantu optimistickou je zvoleno zhodnocení 2,8 %. Při určení optimistické a pesimistické varianty, je voleno jako v předchozím případě poměr zaokrouhleně 75 % a 115 % střední hodnoty.

Obrázek 12: Vzorec pro výpočet budoucí hodnoty doplňkového penzijního spoření

$$S = \underbrace{\left[a_1 \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot r \right) \cdot \frac{(1+r)^n - 1}{r} \right]}_{\text{Předhůtní spoření příspěvku účastníka a zaměstnavatele}} + \underbrace{\left[a_2 \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m-1}{2 \cdot m} \cdot r \right) \cdot \frac{(1+r)^n - 1}{r} \right]}_{\text{Polhůtní spoření příspěvku účastníka a zaměstnavatele}} + \underbrace{\left[s \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m-1}{2 \cdot m} \cdot r \right) \cdot \frac{(1+r)^n - 1}{r} \right]}_{\text{Polhůtní zhodnocení státního příspěvku}} + \underbrace{\left[\dots \right]}_{\text{Zhodnocení jednorázového vkladu}}$$

Zdroj: Česká spořitelna penzijní společnost a.s.

- r - průměrná roční výnosnost
- m - počet vkladů za úrokové období
- n- investiční horizont
- s - státní příspěvek
- J - jednorázový vklad
- S - celková hodnota finančních prostředků
- u - příspěvek účastníka
- z - příspěvek zaměstnavatele
- a - příspěvek celkem
- a1 - příspěvek celkem pro předlhůtní spoření
- a2 - příspěvek celkem pro polhůtní spoření

Tabulka 14: Výsledné hodnoty doplňkového penzijního spoření

Čistý reálný výnos	1,80 %	2,40 %	2,80 %
Výnos z příspěvků	369 508,27 Kč	540 133,10 Kč	671 184,77 Kč
Výnos státního příspěvku	56 273,10 Kč	82 231,26 Kč	102 159,65 Kč
Celkem naspořeno	1 297 701,37 Kč	1 494 284,36 Kč	1 645 264,42 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Na základě provedených výpočtů (viz. přílohy číslo 6, 7, 8), by pan Ing. Šulc při své investiční strategii mohl dosáhnout zhodnocení od 1,8 % až do 2,8 %. Zhodnocení tedy značně rozdílné od možných výnosů v transformovaných fondech, kde se reálné výnosy pohubují okolo 0,1 %. V případě spoření formou doplňkového penzijního spoření může pan Ing. Šulc očekávat finální naspořenou částku v rozmezí od 1 297 701 Kč až k hodnotám dosahujících 1 645 264 Kč a to v závislosti na výkonu ekonomiky a úspěšnosti investování jednotlivých penzijních společností.

Dle provedených výpočtů lze předpokládat, že naspořená částka v transformovaných fondech vygeneruje celkovou sumu o 45 % nižší, nežli tomu bude v případě doplňkového penzijního spoření.

7.6 Výpočet budoucí hodnoty Důchodového spoření

Jako poslední alternativu zvažuje pan Ing. Šulc možnost vstupu do druhého pilíře důchodového systému. V tomto případě by pan Ing. Šulc neodváděl částku 1500 Kč jako v případě spoření v rámci třetího pilíře. Suma, jež by byla odvedena, je vypočítána z hrubé mzdy účastníka, tedy z částky 34 000 Kč. V druhém pilíři by si klient spořil částku z vlastních prostředků ve výši 2 % hrubé mzdy tedy 680 Kč. Druhou část tvoří 3 % z hrubé mzdy, které nebudou odvedeny na sociální pojištění, tedy 1020 Kč. Dohromady tedy 5 % z hrubé mzdy, což je částka odpovídající 1700 Kč měsíčně.

I v tomto případě jsou uvažovány tři scénáře výše zhodnocení. V případě pesimistické varianty se jedná o reálné zhodnocení ve výši 2,1 %, střední varianta ve výši 2,7 % a pro optimistickou variantu uvažujeme zhodnocení ve výši 3 %. Jako v předchozích případech je i zde volena optimistická a pesimistická varianta na základě vývoje ekonomiky v poměru přibližně 75 % a 115 % střední hodnoty.

Tabulka 15: Předpokládané zhodnocení fondů DS (v %)

Společnosti poskytující DS	Vyvážený	Dynamický
Allianz PS	-	-
Česká spořitelna PS	2,8	3,9
ČSOB PS	4,5	6
KB PS	4	5,5
PS České pojišťovny	4	5
Raiffeisen PS	-	-
Průměrné zhodnocení	3,825	5,1

Zdroj: penize.cz, pfcp.cz, uzijsiduchod.cz, kbps.cz, pfcs.cz (2013)

Tabulka 16: Očekávané reálné zhodnocení (v %)

Prognóza reálného zhodnocení DS		
Nominální zhodnocení	3,825	5,1
Inflace (prognóza ČNB)	2	2
Reálné zhodnocení	1,825	3,1

Zdroj: ČNB (2013), vlastní výpočet

Tabulka 17: Zhodnocení dle zvolené strategie spoření

	Vyvážený	Dynamický
Strategie pana Šulce	30 %	70 %
Očekávaný výnos fondu	0,5475	2,17
Celkové zhodnocení investice (v %)	2,7175	

Zdroj: Vlastní výpočet

Obrázek 13: Vzorec pro výpočet budoucí hodnoty důchodového spoření

$$S = \underbrace{\left[a_1 \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot r \right) \cdot \frac{(1+r)^n - 1}{r} \right]}_{\text{Předlůtní spoření příspěvků}} + \underbrace{\left[a_2 \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m-1}{2 \cdot m} \cdot r \right) \cdot \frac{(1+r)^n - 1}{r} \right]}_{\text{Polhůtní spoření příspěvků}} + \underbrace{HM \cdot (1+r)^n}_{\text{Zhodnocení}}$$

Zdroj: Česká spořitelna penzijní společnost a.s.

- r - průměrná roční výnosnost
- m - počet vkladů za úrokové období
- n- investiční horizont
- j - jednorázový vklad
- S - celková hodnota finančních prostředků
- HM - hrubá mzda
- a - příspěvek celkem
- a1 - příspěvek celkem pro předlůtní spoření
- a2 - příspěvek celkem pro polhůtní spoření

Tabulka 18: Výsledné hodnoty důchodového spoření

Čistý reálný výnos	2,10 %	2,70 %	3,00 %
Výnos z příspěvků	511 357,68 Kč	721 936,62 Kč	841 572,31 Kč
Celkem naspořeno	1 368 157,68 Kč	1 578 736,62 Kč	1 698 372,31 Kč

Zdroj: Vlastní výpočet

Po provedení výpočtů (viz. přílohy číslo 9, 10, 11), se budoucí hodnota anuity pohybuje v rozmezí od 1 368 157 Kč až do výše 1 698 372 Kč. Tyto poměrně značné rozdíly výsledných hodnot jsou dané vývojem ekonomiky a úspěšností zvolených fondů. Rozdíl v míře zhodnocení fondů může za dobu spoření 42 let vygenerovat rozdíl přesahující 300 000 Kč a ovlivnit tak významně konečný stav účtu a s tím spojenou výši vyplácené penze.

Prostředky naspořené v rámci druhého pilíře si klient nemůže nechat vyplatit jednorázově a ani předčasně. Díky tomu klientovi poskytne výplatu po dobu 20 let, popřípadě doživotně, a zvýší tak panu Ing. Šulcovi životní standart po celou dobu pobírání starobního důchodu.

8 Výsledky a diskuse

Po provedení výpočtů v předchozí kapitole, se jako nejvýhodnější možnost spoření pro pana Šulce jeví možnost spoření ve druhém pilíři, neboli produkt důchodového spoření. Při zvolení tohoto produktu a volbě investiční strategie v poměru 30 % vyvážené a 70 % dynamické, je možné dosáhnout při středních hodnotách výnosů konečné částky na účtu okolo 1 580 000 Kč (viz. tabulka číslo 19) a to za předpokladu zhodnocení prezentovaném penzijními společnostmi v roce 2013. U těchto produktů jsou očekávané krátkodobé výkyvy v hodnotě portfolia, ale v dlouhodobém horizontu je předpokládán výnos v čistých hodnotách okolo 2,7 % ročně. Prostřednictvím tohoto produktu odvádí klient do druhého pilíře částku 680 Kč čili 2 % ze své hrubé mzdy, která je pro modelový výpočet stanovena na 34 000 Kč měsíčně. Zbývající prostředky do druhého pilíře tvoří 3 % z hrubé mzdy, jež by se za normálních okolností odvedly na sociální pojištění, jedná se o částku 1020 Kč.

Druhým nejvýhodnějším typem spoření je doplňkové penzijní spoření, které za předpokladu stejného rozvržení investiční strategie do vyváženého a dynamického fondu přinese částku blížíící se hranici 1 500 000 Kč (viz. tabulka číslo 19). V tomto případě klient odvádí ze své mzdy dobrovolně částku 1 500 Kč na kterou získává, dle aktuálních podmínek, státní příspěvek ve výši 230 Kč. Výhodou tohoto produktu je možnost, v případě nepříznivé finanční situace, přestat na určitý čas spořit, případně si i předčasně vybrat naspořené prostředky, ovšem s bez nároku na státní podporu. Pro účastníky druhého pilíře neexistuje ani jedna z těchto možností, druhý pilíř se tak stává závazným až do přiznání starobního důchodu.

Jako nejméně transparentní způsob spoření se zdá penzijní připojištění, které neumožňuje volbu vlastní investiční strategie. Jelikož penzijní společnosti nesmí připsat záporné zhodnocení na smlouvy tohoto typu, investují prostředky především do dluhopisů, které generují jen minimální zisky. Konečná částka v tomto případě dosahuje hodnot kolem 1 058 000 Kč (viz. tabulka číslo 19).

Tabulka 19: Výnosnost jednotlivých typů spoření

Typ spoření	PP	DPS	DS
Čistý reálný výnos	0,9 %	2,40 %	2,70 %
Výnos z příspěvků	161 906,97 Kč	540 133,10 Kč	721 936,62 Kč
Výnos státního příspěvku	24 668,11 Kč	82 231,26 Kč	-
Celkem naspořeno	1 058 495,07 Kč	1 494 284,36 Kč	1 578 736,62 Kč

Zdroj: vlastní výpočet

Ideální pro dosažení maximální výše naspořených prostředků je kombinace dvou produktů a to druhého pilíře a doplňkového penzijního spoření. V tomto případě odvádí klient částku 680 Kč z hrubé mzdy do druhého pilíře a místo původních 1 500 Kč, které by byl ochoten odvádět na doplňkové penzijní spoření, může odvádět částku například jen 1 000 Kč, kdy by dosáhl na maximální státní podporu. Při této kombinaci produktů by bylo možné dosáhnout úspor okolo 2 600 000 Kč a pro pana Šulce tedy maximální výše zhodnocení naspořených prostředků.

9 Závěr

Rozhoduje-li se klient zabezpečit se po finanční stránce na starobní důchod, jsou mu v České republice pro tuto možnost nabízeny produkty již od roku 1995, kde může klient za podpory státu střídat své prostředky na stáří.

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit výhodnost jednotlivých produktů na trhu důchodového spoření ve vztahu k fiktivní osobě pana Ing. Šulce.

Na tomto konkrétním případě byly demonstrovány možnosti důchodového spoření dle jednotlivých typů smluv dostupných po důchodové reformě od ledna 2013 a jejich očekávaná výnosnost.

Cílem rešeršní části bylo faktické vymezení fungování jak nově vzniklého II. pilíře, tedy důchodového spoření, tak III. pilíře, doplňkového penzijního spoření. Součástí tohoto III. pilíře jsou jak transformované fondy, tak nově vzniklé doplňkové penzijní spoření s možností volby investiční strategie.

Praktická část diplomové práce se zaměřuje na výpočet jednotlivých alternativ spoření, které se zvolené osobě nabízejí za stávajícího stavu důchodového systému. Po zjištění poklesu příjmů se pan Ing. Šulc snaží najít nejvhodnější variantu pro naspoření maximální částky, která by klientovi pomohla nejlépe zvýšit jeho životní úroveň v důchodovém věku. Výpočty budoucích hodnot jednotlivých alternativ byly provedeny na základě dlouhodobého vývoje na trhu penzijního zabezpečení a očekávaných budoucích výnosů jednotlivých produktů. Po zjištění propadu příjmů po odchodu do starobního důchodu bylo třeba vyhledat nejvýnosnější variantu z nabízeného penzijního připojištění, doplňkového penzijního spoření a důchodového spoření.

Pro dosažení naspoření nejvyšší budoucí hodnoty se po provedení výpočtů jeví varianta důchodového spoření, tedy druhého pilíře, ve kterém by si klient odváděl 2 % ze své hrubé mzdy a 3 % z hrubé mzdy by klientovi přispěl stát. Tato varianta je pro klienta nejvhodnější z důvodu nejnižší vkládané částky ze svého platu a to ve výši pouhých 680 Kč z hrubé mzdy.

Jako druhá nejvýhodnější varianta se jeví Doplnkové penzijní spoření s vlastní volbou nekonzervativní investiční strategie. V tomto případě by klient ukládal měsíčně 1500 Kč ze své mzdy.

Ideálním řešením by v tomto případě byla kombinace těchto dvou produktů, kdy by klient odváděl zmíněné 2 % z hrubé mzdy do druhého pilíře, tedy v případě Ing. Šulce 680 Kč. Jako doplněk by mohl zvolit investování do Doplnkového penzijního spoření ve výši 1000 Kč, což by mu umožnilo získat maximální státní příspěvek ve výši 230 Kč. Takto by Ing. Šulc spořil měsíčně 1680 Kč namísto původně uvažovaných 1500 Kč, ale využil by v maximální míře státní podpory důchodového spoření. V této variantě by Ing. Šulc při střední variantě zhodnocení investovaných prostředků (tj. 2,40 % ve III. pilíři a 2,70 % ve II. pilíři) naspořil přibližně 2 600 000 Kč. Výpočet je uveden v příloze č. 12.

Samotným závěrem je nutné konstatovat, že nová politická reprezentace avizovala zrušení zavedeného II. pilíře již k lednu 2015 a jeho nahrazení dosud nespecifikovanými úpravami ve III. pilíři. Kromě jiného tato nejistota na trhu produktů důchodového spoření způsobuje nedůvěru a nejistotu jednotlivých střadatelů.

10 Seznam použité literatury

Knihy a monografické publikace

- [1] MACHÁČEK, Otakar. Finanční a pojistná matematika: úrok a úročení, modely opakovaných plateb, burzovní operace při složeném úročení, pojistné operace, 2, dopl. vyd. Praha: Prospektum, 2001, 213 s. ISBN
- [2] PÁRAL, Pavel. *Důchodová past: Tuší vláda, co likvidací penzijní reformy způsobila?* Praha: Mladá fronta dnes 1. 2. 2014.
- [3] PŘIB, Jan. Kdy do důchodu a za kolik. 11. Aktualizované vydání, Praha. Grada Publishing a.s. 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3292-3
- [4] PŘIB Jan a VOŘÍŠEK Vladimír. Důchodové předpisy s komentářem, 7. Aktualizované vydání. Olomouc. ANAG 2012. 583 s. ISBN 978-807-2637-362
- [5] REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Vyd. 4. Praha: Management Press, 2008, 627 s. ISBN 978-80-7261-132-4.
- [6] RYS, Vladimír. Česká sociální reforma. 1. Vydání. Praha. Karolinum 2003. 170 s. ISBN 80-246-0588-0

Legislativní dokumenty

[1] Česká republika. Zákon o doplňkovém penzijním spoření. In: *427/2011 Sb.* 2011.

[2] Česká republika. Zákon o důchodovém spoření. In: *426/2011 Sb.* 2011.

[3] Česká republika. Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem a dalších změnách. In: *42/1994 Sb.* 1994.

Elektronické zdroje

[1] Aktuální prognóza ČNB: Prognóza inflace na horizontu měnové politiky. [online]. Praha 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/#inflace

[2] BYDŽOVSKÁ, Marie. Kořeny a průběh krize eurozóny: Příčiny krize. [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>

[3] Důchodová reforma: Co vše reforma změní. [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z:

http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/penze?_nfpb=true&_pageLabel=penze_doc&docid=internet/cs/sc_7720.xml

[4] Důchodová reforma: Jak se snižují příjmy s odchodem do důchodu?. [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/nezarazene/jak-se-snizuji-prijmy-s-odchodem-do-duchodu/>

[5] GOLA, Petr. Finexpert: Srovnání: Důchodové pojištění v Česku a Německu. [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/srovnani-duchodove-pojisteni-v-cesku-a-nemecku>

[6] LABUDA, Tomáš. Slovenský důchodový systém v kostce: Proč přišla slovenská penzijní reforma [online]. 2010 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z:

<http://www.investujeme.cz/slovensky-duchodovy-system-v-kostce/>

[7] LÉKO, István. Česká pozice: Jak vypadá maďarský penzijní systém. [online]. 2011 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskapozice.cz/byznys/finance/jak-vypada-madarsky-penzijni-system>

[8] Počet účastníků penzijního připojištění: Vývoj počtu účastníků penzijního připojištění. *Asociace penzijních fondů ČR* [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.investia.cz/pocet-ucastniku-penzijniho-pripojisteni>

[9] Předdůchody: Co je to předdůchod. [online]. 2013 [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.pfcp.cz/doplnekove-penzijni-sporeni/predduchody.html>

[10] ŠIMEK, Radomír. Česká pozice: Němci vsadili na dobrovolné penzijní fondy. [online]. 2011 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskapozice.cz/byznys/finance/nemci-vsadili-na-dobrovolne-penzijni-fondy>

[11] TŮMA, Ondřej. *Aktuálně: Znárodnění penzijních fondů? Jak dopadly za hranicemi* [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/clanek.phtml?id=767457>

[12] Užij si důchod: Důchodový systém v Německu. [online]. 2011 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.uzijsiduchod.cz/novinky/duchodovy-system-v-nemecku/>

[13] URBÁNEK, Vladimír. Kurzy: APF: Komentář k vývoji penzijních připojištění ve 4Q12 - počet smluv přesáhl 5 miliónů. [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://zpravy.kurzy.cz/347568-apf-komentar-k-vyvoji-penzijnich-pripojisteni-ve-4q12-pocet-smluv-presahl-5-milionu/>

Ostatní

[1] *Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU – 27 member states*, Evropská komise, 2009

[2] *Ekonomické ukazatele v r. 2013 - 3. čtvrtletí*, Asociace penzijních fondů České republiky

[3] HABERFELLER Caroline, Peter PART, Hans STEFANITS, Roman FREITAG a Werner LENZERBAUER. Pension schemes and pension projections in the EU-27 Member States — 2008-2006: Austria [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16034_en.pdf

[4] KIDRIC, Dusan, Tomaz KRAIGHRT a Slaven MICKOVIC. Pension schemes and pension projections in the EU-27 Member States — 2008-2006: Slovenia [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16034_en.pdf

[5] *Penzijní plán č. 4*, Penzijního fondu české spořitelny, 2002

[6] *Ročenka 2012*, Asociace penzijních fondů České republiky

[7] Social security: Recent developments in foreign public and private pensions. [online]. 2010 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: http://www.ssa.gov/policy/docs/progdsc/intl_update/2010-01/2010-01.pdf

[8] VESTERGAARD, Benn, Vibe Musaus MADSEN a Orgen Sloth BJERRE HANSEN. Pension schemes and pension projections in the EU-27 Member States — 2008-2006: Denmark [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication16034_en.pdf

[9] *Závěrečná zpráva výkonného týmu Bezděkovy komise*. Praha, 2005

11 Přílohy

Příloha 1: Salda hospodaření důchodového systému

Rok	Příjmy z pojistného na DP mld. Kč	Další veličiny vstupující do výpočtu výsledku hosp. (pouze r. 2012),		Výdaje na dávky DP mld. Kč	Výdaje na správu mld. Kč	Výsledek hospodaření mld. Kč
		výnos DPH 7,2 %	UV č.693/12			
1996	133,927			126,797	2,746	4,384
1997	146,333			150,231	2,617	-6,516
1998	156,338			166,119	2,711	-12,493
1999	161,827			177,849	3,423	-19,445
2000	170,457			186,852	3,263	-19,658
2001	185,953			201,111	3,343	-18,501
2002	198,424			213,648	3,685	-18,909
2003	209,624			225,833	3,703	-19,912
2004	243,276			230,897	4,053	8,326
2005	258,327			247,39	4,377	6,56
2006	276,913			272,911	4,866	-0,864
2007	304,934			289,855	5,182	9,897
2008	320,028			312,532	4,898	2,598
2009	310,31			339,788	7,35	-36,828
2010	317,881			346,212	7,286	-35,617
2011	328,005			368,069	5,289	-45,353
2012	332,101	14,379	14,4	382,031	5,023	-26,174

Zdroj: Ministerstvo financí české republiky (2013)

Příloha 2: Inflace (v %)

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Inflace	-	10,7	2,1	3,9	4,7	1,8	0,1	2,8

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Inflace	1,9	2,5	2,8	6,3	1	1,5	1,9	3,3

Zdroj: Český statistický úřad (2013)

Příloha 3: Výpočet transformovaného fondu se zhodnocením 0,7% (v Kč)

Rok spoření	S předhůtní	S polhůtní	S jednorázové	S státní příspěvek	S celkem	S
1	9 034,12	9 028,87	-	2 767,24	18 063,00	20 830,24
2	18 131,49	18 120,95	-	5 553,86	36 252,44	41 806,30
3	27 292,53	27 276,67	-	8 359,98	54 569,21	62 929,19
4	36 517,71	36 496,49	-	11 185,75	73 014,19	84 199,94
5	45 807,46	45 780,84	-	14 031,29	91 588,29	105 619,58
6	55 162,23	55 130,18	-	16 896,76	110 292,41	127 189,17
7	64 582,49	64 544,96	-	19 782,28	129 127,46	148 909,74
8	74 068,70	74 025,65	-	22 688,00	148 094,35	170 782,35
9	83 621,30	83 572,71	-	25 614,06	167 194,01	192 808,07
10	93 240,78	93 186,59	-	28 560,60	186 427,37	214 987,97
11	102 927,59	102 867,77	-	31 527,77	205 795,36	237 323,13
12	112 682,20	112 616,72	-	34 515,71	225 298,93	259 814,64
13	122 505,11	122 433,91	-	37 524,57	244 939,02	282 463,59
14	132 396,77	132 319,83	-	40 554,49	264 716,59	305 271,08
15	142 357,67	142 274,94	-	43 605,61	284 632,61	328 238,22
16	152 388,30	152 299,74	-	46 678,10	304 688,04	351 366,13
17	162 489,14	162 394,71	-	49 772,09	324 883,85	374 655,94
18	172 660,69	172 560,35	-	52 887,74	345 221,04	398 108,78
19	182 903,44	182 797,15	-	56 025,20	365 700,59	421 725,78
20	193 217,89	193 105,60	-	59 184,62	386 323,49	445 508,11
21	203 604,54	203 486,22	-	62 366,16	407 090,76	469 456,91
22	214 063,89	213 939,50	-	65 569,96	428 003,39	493 573,35
23	224 596,47	224 465,95	-	68 796,20	449 062,41	517 858,61
24	235 202,77	235 066,08	-	72 045,02	470 268,85	542 313,87
25	245 883,31	245 740,42	-	75 316,58	491 623,73	566 940,31
26	256 638,62	256 489,48	-	78 611,04	513 128,10	591 739,14
27	267 469,22	267 313,78	-	81 928,56	534 783,00	616 711,56
28	278 375,62	278 213,85	-	85 269,30	556 589,48	641 858,78
29	289 358,38	289 190,22	-	88 633,43	578 548,60	667 182,04
30	300 418,01	300 243,43	-	92 021,11	600 661,44	692 682,56
31	311 555,06	311 374,01	-	95 432,51	622 929,07	718 361,58
32	322 770,07	322 582,50	-	98 867,78	645 352,58	744 220,36
33	334 063,59	333 869,46	-	102 327,10	667 933,05	770 260,14
34	345 436,16	345 235,42	-	105 810,63	690 671,58	796 482,21
35	356 888,34	356 680,94	-	109 318,55	713 569,28	822 887,83
36	368 420,68	368 206,58	-	112 851,03	736 627,26	849 478,29
37	380 033,75	379 812,90	-	116 408,23	759 846,65	876 254,88
38	391 728,11	391 500,47	-	119 990,33	783 228,58	903 218,91
39	403 504,33	403 269,85	-	123 597,51	806 774,18	930 371,69
40	415 362,99	415 121,61	-	127 229,94	830 484,60	957 714,54
41	427 304,66	427 056,34	-	130 887,79	854 360,99	985 248,78
42	439 329,91	439 074,61	-	134 571,25	878 404,52	1 012 975,77

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 4: Výpočet transformovaného fondu se zhodnocením 0,9% (v Kč)

Rok spoření	S předhůtní	S polhůtní	S jednorázové	S státní příspěvek	S celkem	S
1	9 043,87	9 037,12	-	2 769,31	18 081,00	20 850,31
2	18 169,14	18 155,58	-	5 563,55	36 324,73	41 888,28
3	27 376,54	27 356,11	-	8 382,94	54 732,65	63 115,59
4	36 666,81	36 639,44	-	11 227,70	73 306,25	84 533,95
5	46 040,68	46 006,32	-	14 098,07	92 047,00	106 145,07
6	55 498,92	55 457,50	-	16 994,26	110 956,42	127 950,69
7	65 042,29	64 993,74	-	19 916,53	130 036,03	149 952,56
8	74 671,54	74 615,81	-	22 865,09	149 287,36	172 152,45
9	84 387,46	84 324,48	-	25 840,19	168 711,94	194 552,14
10	94 190,83	94 120,53	-	28 842,07	188 311,35	217 153,42
11	104 082,42	104 004,73	-	31 870,96	208 087,15	239 958,12
12	114 063,03	113 977,90	-	34 927,12	228 040,94	262 968,05
13	124 133,48	124 040,83	-	38 010,78	248 174,31	286 185,08
14	134 294,55	134 194,32	-	41 122,19	268 488,87	309 611,06
15	144 547,08	144 439,19	-	44 261,60	288 986,27	333 247,88
16	154 891,88	154 776,27	-	47 429,27	309 668,15	357 097,42
17	165 329,78	165 206,38	-	50 625,45	330 536,16	381 161,61
18	175 861,62	175 730,37	-	53 850,39	351 591,99	405 442,38
19	186 488,25	186 349,06	-	57 104,36	372 837,32	429 941,68
20	197 210,52	197 063,33	-	60 387,62	394 273,85	454 661,47
21	208 029,29	207 874,03	-	63 700,42	415 903,32	479 603,74
22	218 945,43	218 782,02	-	67 043,04	437 727,45	504 770,49
23	229 959,81	229 788,18	-	70 415,74	459 747,99	530 163,74
24	241 073,33	240 893,40	-	73 818,80	481 966,73	555 785,52
25	252 286,86	252 098,56	-	77 252,48	504 385,43	581 637,91
26	263 601,32	263 404,58	-	80 717,07	527 005,90	607 722,97
27	275 017,61	274 812,34	-	84 212,84	549 829,95	634 042,79
28	286 536,64	286 322,78	-	87 740,07	572 859,42	660 599,49
29	298 159,34	297 936,81	-	91 299,04	596 096,15	687 395,20
30	309 886,65	309 655,37	-	94 890,05	619 542,02	714 432,07
31	321 719,51	321 479,39	-	98 513,38	643 198,90	741 712,27
32	333 658,86	333 409,83	-	102 169,31	667 068,69	769 238,00
33	345 705,66	345 447,64	-	105 858,15	691 153,31	797 011,46
34	357 860,89	357 593,80	-	109 580,19	715 454,68	825 034,87
35	370 125,51	369 849,26	-	113 335,73	739 974,78	853 310,50
36	382 500,52	382 215,03	-	117 125,06	764 715,55	881 840,61
37	394 986,90	394 692,09	-	120 948,50	789 678,99	910 627,49
38	407 585,65	407 281,45	-	124 806,35	814 867,10	939 673,45
39	420 297,80	419 984,11	-	128 698,93	840 281,90	968 980,83
40	433 124,35	432 801,09	-	132 626,53	865 925,44	998 551,97
41	446 066,35	445 733,42	-	136 589,49	891 799,77	1 028 389,26
42	459 124,82	458 782,15	-	140 588,11	917 906,97	1 058 495,07

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 5: Výpočet transformovaného fondu se zhodnocením 1% (v Kč)

Rok spoření	S předhůtní	S polhůtní	S _{jednorázové}	S _{státní příspěvek}	S _{celkem}	S
1	9 048,75	9 041,25	-	2 770,35	18 090,00	20 860,35
2	18 187,99	18 172,91	-	5 568,40	36 360,90	41 929,30
3	27 418,62	27 395,89	-	8 394,44	54 814,51	63 208,95
4	36 741,55	36 711,10	-	11 248,73	73 452,65	84 701,39
5	46 157,72	46 119,46	-	14 131,57	92 277,18	106 408,75
6	55 668,05	55 621,91	-	17 043,23	111 289,95	128 333,19
7	65 273,48	65 219,38	-	19 984,02	130 492,85	150 476,87
8	74 974,96	74 912,82	-	22 954,21	149 887,78	172 841,99
9	84 773,46	84 703,20	-	25 954,10	169 476,66	195 430,76
10	94 669,95	94 591,48	-	28 983,99	189 261,42	218 245,42
11	104 665,40	104 578,64	-	32 044,18	209 244,04	241 288,22
12	114 760,80	114 665,68	-	35 134,97	229 426,48	264 561,45
13	124 957,16	124 853,59	-	38 256,67	249 810,74	288 067,42
14	135 255,48	135 143,37	-	41 409,59	270 398,85	311 808,44
15	145 656,78	145 536,06	-	44 594,03	291 192,84	335 786,87
16	156 162,10	156 032,67	-	47 810,32	312 194,77	360 005,09
17	166 772,47	166 634,24	-	51 058,78	333 406,72	384 465,49
18	177 488,95	177 341,84	-	54 339,72	354 830,78	409 170,50
19	188 312,59	188 156,50	-	57 653,46	376 469,09	434 122,55
20	199 244,46	199 079,32	-	61 000,35	398 323,78	459 324,13
21	210 285,66	210 111,36	-	64 380,70	420 397,02	484 777,72
22	221 437,26	221 253,73	-	67 794,86	442 690,99	510 485,85
23	232 700,39	232 507,51	-	71 243,16	465 207,90	536 451,06
24	244 076,14	243 873,84	-	74 725,94	487 949,98	562 675,92
25	255 565,65	255 353,83	-	78 243,55	510 919,48	589 163,03
26	267 170,06	266 948,62	-	81 796,33	534 118,67	615 915,01
27	278 890,51	278 659,35	-	85 384,65	557 549,86	642 934,51
28	290 728,16	290 487,20	-	89 008,84	581 215,36	670 224,20
29	302 684,20	302 433,32	-	92 669,28	605 117,51	697 786,79
30	314 759,79	314 498,90	-	96 366,32	629 258,69	725 625,01
31	326 956,14	326 685,14	-	100 100,34	653 641,27	753 741,61
32	339 274,45	338 993,24	-	103 871,69	678 267,69	782 139,38
33	351 715,94	351 424,42	-	107 680,76	703 140,36	810 821,12
34	364 281,85	363 979,92	-	111 527,92	728 261,77	839 789,68
35	376 973,42	376 660,97	-	115 413,54	753 634,39	869 047,93
36	389 791,90	389 468,83	-	119 338,03	779 260,73	898 598,76
37	402 738,57	402 404,76	-	123 301,76	805 143,34	928 445,10
38	415 814,71	415 470,06	-	127 305,13	831 284,77	958 589,90
39	429 021,60	428 666,01	-	131 348,53	857 687,62	989 036,15
40	442 360,57	441 993,92	-	135 432,36	884 354,49	1 019 786,86
41	455 832,93	455 455,11	-	139 557,04	911 288,04	1 050 845,08
42	469 440,01	469 050,91	-	143 722,96	938 490,92	1 082 213,88

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 6: Výpočet doplňkového penzijního spoření se zhodnocením 1,8% (v Kč)

Rok spoření	S předhůtní	S polhůtní	S jednorázové	S státní příspěvek	S celkem	S
1	9 087,75	9 074,25	-	2 778,63	18 162,00	20 940,63
2	18 339,08	18 311,84	-	5 607,28	36 650,92	42 258,19
3	27 756,93	27 715,70	-	8 486,84	55 472,63	63 959,47
4	37 344,31	37 288,83	-	11 418,23	74 633,14	86 051,37
5	47 104,26	47 034,28	-	14 402,39	94 138,54	108 540,92
6	57 039,88	56 955,15	-	17 440,26	113 995,03	131 435,29
7	67 154,35	67 054,59	-	20 532,82	134 208,94	154 741,76
8	77 450,88	77 335,82	-	23 681,04	154 786,70	178 467,74
9	87 932,74	87 802,12	-	26 885,92	175 734,86	202 620,79
10	98 603,28	98 456,81	-	30 148,50	197 060,09	227 208,59
11	109 465,89	109 303,28	-	33 469,80	218 769,17	252 238,98
12	120 524,03	120 344,99	-	36 850,89	240 869,02	277 719,91
13	131 781,21	131 585,45	-	40 292,84	263 366,66	303 659,50
14	143 241,02	143 028,24	-	43 796,74	286 269,26	330 066,00
15	154 907,11	154 676,99	-	47 363,71	309 584,11	356 947,81
16	166 783,19	166 535,43	-	50 994,89	333 318,62	384 313,50
17	178 873,04	178 607,32	-	54 691,42	357 480,35	412 171,78
18	191 180,50	190 896,50	-	58 454,50	382 077,00	440 531,50
19	203 709,50	203 406,89	-	62 285,31	407 116,39	469 401,70
20	216 464,02	216 142,46	-	66 185,08	432 606,48	498 791,56
21	229 448,12	229 107,27	-	70 155,04	458 555,40	528 710,44
22	242 665,94	242 305,46	-	74 196,46	484 971,40	559 167,85
23	256 121,68	255 741,20	-	78 310,62	511 862,88	590 173,50
24	269 819,62	269 418,80	-	82 498,85	539 238,41	621 737,26
25	283 764,12	283 342,58	-	86 762,45	567 106,70	653 869,16
26	297 959,62	297 517,00	-	91 102,81	595 476,62	686 579,43
27	312 410,65	311 946,56	-	95 521,29	624 357,20	719 878,49
28	327 121,79	326 635,84	-	100 019,30	653 757,63	753 776,94
29	342 097,73	341 589,54	-	104 598,28	683 687,27	788 285,55
30	357 343,24	356 812,40	-	109 259,68	714 155,64	823 415,32
31	372 863,17	372 309,27	-	114 004,98	745 172,44	859 177,43
32	388 662,46	388 085,09	-	118 835,70	776 747,55	895 583,25
33	404 746,13	404 144,87	-	123 753,38	808 891,00	932 644,38
34	421 119,31	420 493,73	-	128 759,57	841 613,04	970 372,61
35	437 787,21	437 136,87	-	133 855,87	874 924,08	1 008 779,94
36	454 755,13	454 079,58	-	139 043,90	908 834,71	1 047 878,61
37	472 028,47	471 327,26	-	144 325,32	943 355,73	1 087 681,06
38	489 612,73	488 885,40	-	149 701,81	978 498,14	1 128 199,95
39	507 513,51	506 759,59	-	155 175,07	1 014 273,10	1 169 448,18
40	525 736,50	524 955,51	-	160 746,85	1 050 692,02	1 211 438,87
41	544 287,51	543 478,96	-	166 418,93	1 087 766,48	1 254 185,40
42	563 172,44	562 335,84	-	172 193,10	1 125 508,27	1 297 701,37

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 7: Výpočet doplňkového penzijního spoření se zhodnocením 2,4% (v Kč)

Rok spoření	S předhůtní	S polhůtní	S jednorázové	S státní příspěvek	S celkem	S
1	9 117,00	9 099,00	-	2 784,84	18 216,00	21 000,84
2	18 452,81	18 416,38	-	5 636,52	36 869,18	42 505,70
3	28 012,68	27 957,37	-	8 556,63	55 970,04	64 526,68
4	37 801,98	37 727,35	-	11 546,83	75 529,33	87 076,16
5	47 826,23	47 731,80	-	14 608,80	95 558,03	110 166,82
6	58 091,06	57 976,37	-	17 744,25	116 067,42	133 811,67
7	68 602,24	68 466,80	-	20 954,95	137 069,04	158 023,99
8	79 365,70	79 209,00	-	24 242,71	158 574,70	182 817,40
9	90 387,47	90 209,02	-	27 609,37	180 596,49	208 205,86
10	101 673,77	101 473,03	-	31 056,84	203 146,81	234 203,64
11	113 230,94	113 007,39	-	34 587,04	226 238,33	260 825,37
12	125 065,48	124 818,56	-	38 201,97	249 884,05	288 086,02
13	137 184,06	136 913,21	-	41 903,66	274 097,27	316 000,92
14	149 593,47	149 298,13	-	45 694,19	298 891,60	344 585,79
15	162 300,72	161 980,28	-	49 575,69	324 281,00	373 856,68
16	175 312,93	174 966,81	-	53 550,34	350 279,74	403 830,09
17	188 637,44	188 265,01	-	57 620,39	376 902,46	434 522,85
18	202 281,74	201 882,37	-	61 788,12	404 164,12	465 952,24
19	216 253,51	215 826,55	-	66 055,87	432 080,05	498 135,93
20	230 560,59	230 105,39	-	70 426,06	460 665,98	531 092,03
21	245 211,04	244 726,92	-	74 901,12	489 937,96	564 839,08
22	260 213,11	259 699,36	-	79 483,59	519 912,47	599 396,06
23	275 575,22	275 031,15	-	84 176,03	550 606,37	634 782,40
24	291 306,03	290 730,89	-	88 981,10	582 036,92	671 018,02
25	307 414,37	306 807,43	-	93 901,49	614 221,81	708 123,29
26	323 909,32	323 269,81	-	98 939,96	647 179,13	746 119,09
27	340 800,14	340 127,29	-	104 099,36	680 927,43	785 026,79
28	358 096,35	357 389,34	-	109 382,58	715 485,69	824 868,27
29	375 807,66	375 065,69	-	114 792,61	750 873,35	865 665,95
30	393 944,04	393 166,26	-	120 332,47	787 110,31	907 442,78
31	412 515,70	411 701,25	-	126 005,29	824 216,95	950 222,24
32	431 533,08	430 681,08	-	131 814,26	862 214,16	994 028,42
33	451 006,87	450 116,43	-	137 762,64	901 123,30	1 038 885,94
34	470 948,03	470 018,23	-	143 853,78	940 966,26	1 084 820,04
35	491 367,79	490 397,66	-	150 091,11	981 765,45	1 131 856,56
36	512 277,61	511 266,21	-	156 478,14	1 023 543,82	1 180 021,96
37	533 689,28	532 635,60	-	163 018,45	1 066 324,87	1 229 343,33
38	555 614,82	554 517,85	-	169 715,74	1 110 132,67	1 279 848,41
39	578 066,57	576 925,28	-	176 573,75	1 154 991,85	1 331 565,61
40	601 057,17	599 870,49	-	183 596,36	1 200 927,66	1 384 524,02
41	624 599,54	623 366,38	-	190 787,52	1 247 965,92	1 438 753,44
42	648 706,93	647 426,17	-	198 151,26	1 296 133,10	1 494 284,36

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 8: Výpočet doplňkového penzijního spoření se zhodnocením 2,8% (v Kč)

Rok spoření	S předhůtní	S polhůtní	S _{jednorázové}	S státní příspěvek	S celkem	S
1	9 136,50	9 115,50	-	2 788,98	18 252,00	21 040,98
2	18 528,82	18 486,23	-	5 656,05	37 015,06	42 671,11
3	28 184,13	28 119,35	-	8 603,40	56 303,48	64 906,88
4	38 109,78	38 022,19	-	11 633,28	76 131,97	87 765,25
5	48 313,36	48 202,31	-	14 747,99	96 515,67	111 263,66
6	58 802,63	58 667,48	-	17 949,91	117 470,11	135 420,02
7	69 585,61	69 425,67	-	21 241,49	139 011,27	160 252,76
8	80 670,50	80 485,08	-	24 625,23	161 155,59	185 780,82
9	92 065,78	91 854,17	-	28 103,72	183 919,94	212 023,66
10	103 780,12	103 541,58	-	31 679,60	207 321,70	239 001,30
11	115 822,46	115 556,25	-	35 355,61	231 378,71	266 734,32
12	128 201,99	127 907,32	-	39 134,55	256 109,31	295 243,86
13	140 928,15	140 604,23	-	43 019,29	281 532,37	324 551,67
14	154 010,64	153 656,65	-	47 012,81	307 667,28	354 680,10
15	167 459,43	167 074,53	-	51 118,15	334 533,97	385 652,12
16	181 284,80	180 868,12	-	55 338,44	362 152,92	417 491,36
17	195 497,27	195 047,93	-	59 676,90	390 545,20	450 222,10
18	210 107,70	209 624,77	-	64 136,83	419 732,46	483 869,29
19	225 127,21	224 609,76	-	68 721,64	449 736,97	518 458,62
20	240 567,27	240 014,34	-	73 434,83	480 581,61	554 016,44
21	256 439,66	255 850,24	-	78 279,98	512 289,89	590 569,88
22	272 756,47	272 129,54	-	83 260,80	544 886,01	628 146,81
23	289 530,15	288 864,67	-	88 381,09	578 394,82	666 775,90
24	306 773,49	306 068,38	-	93 644,74	612 841,87	706 486,61
25	324 499,65	323 753,80	-	99 055,77	648 253,45	747 309,21
26	342 722,14	341 934,40	-	104 618,31	684 656,54	789 274,85
27	361 454,86	360 624,07	-	110 336,60	722 078,93	832 415,53
28	380 712,10	379 837,04	-	116 215,01	760 549,13	876 764,14
29	400 508,53	399 587,98	-	122 258,01	800 096,51	922 354,52
30	420 859,27	419 891,94	-	128 470,21	840 751,21	969 221,43
31	441 779,83	440 764,41	-	134 856,36	882 544,25	1 017 400,61
32	463 286,17	462 221,32	-	141 421,32	925 507,49	1 066 928,80
33	485 394,68	484 279,01	-	148 170,09	969 673,70	1 117 843,79
34	508 122,23	506 954,33	-	155 107,84	1 015 076,56	1 170 184,39
35	531 486,15	530 264,55	-	162 239,84	1 061 750,70	1 223 990,54
36	555 504,27	554 227,46	-	169 571,53	1 109 731,72	1 279 303,25
37	580 194,89	578 861,32	-	177 108,51	1 159 056,21	1 336 164,72
38	605 576,84	604 184,94	-	184 856,53	1 209 761,78	1 394 618,32
39	631 669,49	630 217,62	-	192 821,49	1 261 887,11	1 454 708,61
40	658 492,74	656 979,21	-	201 009,48	1 315 471,95	1 516 481,43
41	686 067,04	684 490,13	-	209 426,72	1 370 557,17	1 579 983,89
42	714 413,41	712 771,35	-	218 079,65	1 427 184,77	1 645 264,42

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 9: Výpočet důchodového spoření 2,1% (v Kč)

Rok spoření	S předhůtní	S polhůtní	S jednorázové	S
1	10 316,03	10 298,18	-	20 614,20
2	20 848,69	20 812,61	-	41 661,30
3	31 602,53	31 547,85	-	63 150,39
4	42 582,21	42 508,53	-	85 090,74
5	53 792,46	53 699,39	-	107 491,85
6	65 238,13	65 125,25	-	130 363,38
7	76 924,16	76 791,05	-	153 715,21
8	88 855,59	88 701,84	-	177 557,43
9	101 037,58	100 862,75	-	201 900,33
10	113 475,39	113 279,05	-	226 754,44
11	126 174,40	125 956,08	-	252 130,48
12	139 140,09	138 899,33	-	278 039,42
13	152 378,06	152 114,40	-	304 492,45
14	165 894,02	165 606,97	-	331 500,99
15	179 693,82	179 382,89	-	359 076,72
16	193 783,42	193 448,11	-	387 231,53
17	208 168,89	207 808,69	-	415 977,59
18	222 856,46	222 470,85	-	445 327,32
19	237 852,48	237 440,92	-	475 293,39
20	253 163,40	252 725,35	-	505 888,75
21	268 795,86	268 330,76	-	537 126,62
22	284 756,60	284 263,88	-	569 020,48
23	301 052,51	300 531,59	-	601 584,11
24	317 690,64	317 140,93	-	634 831,57
25	334 678,17	334 099,07	-	668 777,23
26	352 022,43	351 413,32	-	703 435,76
27	369 730,93	369 091,18	-	738 822,11
28	387 811,30	387 140,27	-	774 951,57
29	406 271,37	405 568,39	-	811 839,75
30	425 119,09	424 383,50	-	849 502,59
31	444 362,62	443 593,73	-	887 956,34
32	464 010,26	463 207,37	-	927 217,63
33	484 070,50	483 232,90	-	967 303,40
34	504 552,00	503 678,97	-	1 008 230,97
35	525 463,62	524 554,40	-	1 050 018,02
36	546 814,38	545 868,22	-	1 092 682,60
37	568 613,51	567 629,62	-	1 136 243,13
38	590 870,42	589 848,02	-	1 180 718,44
39	613 594,72	612 533,01	-	1 226 127,72
40	636 796,23	635 694,37	-	1 272 490,61
41	660 484,98	659 342,13	-	1 319 827,11
42	684 671,19	683 486,49	-	1 368 157,68

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 10: Výpočet důchodového spoření 2,7% (v Kč)

Rok spoření	S předlhůtní	S polhůtní	S jednorázové	S
1	10 349,18	10 326,23	-	20 675,40
2	20 977,78	20 931,26	-	41 909,04
3	31 893,35	31 822,63	-	63 715,98
4	43 103,65	43 008,06	-	86 111,71
5	54 616,62	54 495,51	-	109 112,13
6	66 440,45	66 293,11	-	132 733,55
7	78 583,51	78 409,25	-	156 992,76
8	91 054,44	90 852,52	-	181 906,97
9	103 862,09	103 631,77	-	207 493,85
10	117 015,54	116 756,05	-	233 771,59
11	130 524,13	130 234,69	-	260 758,82
12	144 397,46	144 077,25	-	288 474,71
13	158 645,37	158 293,56	-	316 938,93
14	173 277,97	172 893,71	-	346 171,68
15	188 305,65	187 888,07	-	376 193,71
16	203 739,07	203 287,27	-	407 026,34
17	219 589,20	219 102,25	-	438 691,45
18	235 867,29	235 344,24	-	471 211,52
19	252 584,88	252 024,75	-	504 609,63
20	269 753,85	269 155,65	-	538 909,49
21	287 386,37	286 749,08	-	574 135,45
22	305 494,98	304 817,53	-	610 312,51
23	324 092,52	323 373,82	-	647 466,35
24	343 192,19	342 431,14	-	685 623,34
25	362 807,56	362 003,01	-	724 810,57
26	382 952,54	382 103,31	-	765 055,85
27	403 641,43	402 746,33	-	806 387,76
28	424 888,92	423 946,70	-	848 835,63
29	446 710,10	445 719,49	-	892 429,59
30	469 120,45	468 080,14	-	937 200,59
31	492 135,88	491 044,53	-	983 180,41
32	515 772,72	514 628,96	-	1 030 401,68
33	540 047,76	538 850,16	-	1 078 897,92
34	564 978,22	563 725,34	-	1 128 703,57
35	590 581,81	589 272,15	-	1 179 853,96
36	616 876,69	615 508,73	-	1 232 385,42
37	643 881,54	642 453,69	-	1 286 335,23
38	671 615,52	670 126,16	-	1 341 741,68
39	700 098,31	698 545,79	-	1 398 644,10
40	729 350,14	727 732,75	-	1 457 082,89
41	759 391,77	757 707,76	-	1 517 099,53
42	790 244,52	788 492,10	-	1 578 736,62

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 11: Výpočet důchodového spoření 3% (v Kč)

Rok spoření	S _{předhůtní}	S _{polhůtní}	S _{jednorázové}	S
1	10 365,75	10 340,25	-	20 706,00
2	21 042,47	20 990,71	-	42 033,18
3	32 039,50	31 960,68	-	64 000,18
4	43 366,43	43 259,75	-	86 626,18
5	55 033,17	54 897,79	-	109 930,97
6	67 049,92	66 884,98	-	133 934,90
7	79 427,17	79 231,77	-	158 658,94
8	92 175,73	91 948,98	-	184 124,71
9	105 306,75	105 047,70	-	210 354,45
10	118 831,71	118 539,38	-	237 371,09
11	132 762,41	132 435,81	-	265 198,22
12	147 111,03	146 749,13	-	293 860,16
13	161 890,11	161 491,86	-	323 381,97
14	177 112,56	176 676,86	-	353 789,43
15	192 791,69	192 317,42	-	385 109,11
16	208 941,19	208 427,19	-	417 368,38
17	225 575,18	225 020,26	-	450 595,44
18	242 708,18	242 111,12	-	484 819,30
19	260 355,18	259 714,70	-	520 069,88
20	278 531,58	277 846,39	-	556 377,97
21	297 253,28	296 522,03	-	593 775,31
22	316 536,63	315 757,94	-	632 294,57
23	336 398,48	335 570,93	-	671 969,41
24	356 856,18	355 978,31	-	712 834,49
25	377 927,62	376 997,91	-	754 925,53
26	399 631,20	398 648,10	-	798 279,29
27	421 985,88	420 947,79	-	842 933,67
28	445 011,21	443 916,47	-	888 927,68
29	468 727,30	467 574,22	-	936 301,51
30	493 154,87	491 941,69	-	985 096,56
31	518 315,26	517 040,19	-	1 035 355,45
32	544 230,47	542 891,65	-	1 087 122,12
33	570 923,13	569 518,65	-	1 140 441,78
34	598 416,58	596 944,46	-	1 195 361,03
35	626 734,82	625 193,04	-	1 251 927,87
36	655 902,62	654 289,08	-	1 310 191,70
37	685 945,45	684 258,01	-	1 370 203,45
38	716 889,56	715 126,00	-	1 432 015,56
39	748 762,00	746 920,03	-	1 495 682,02
40	781 590,61	779 667,88	-	1 561 258,48
41	815 404,08	813 398,16	-	1 628 802,24
42	850 231,95	848 140,36	-	1 698 372,31

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 12: Výpočet doplňkového penzijního spoření 2,4 % pro 1000Kč (v Kč)

Rok spoření	S předhútní	S polhútní	S jednorázové	S státní příspěvek	S celkem	S
1	6 078,00	6 066,00	-	2 784,84	12 144,00	14 928,84
2	12 301,87	12 277,58	-	5 636,52	24 579,46	30 215,97
3	18 675,12	18 638,25	-	8 556,63	37 313,36	45 870,00
4	25 201,32	25 151,56	-	11 546,83	50 352,88	61 899,72
5	31 884,15	31 821,20	-	14 608,80	63 705,35	78 314,15
6	38 727,37	38 650,91	-	17 744,25	77 378,28	95 122,53
7	45 734,83	45 644,53	-	20 954,95	91 379,36	112 334,31
8	52 910,46	52 806,00	-	24 242,71	105 716,46	129 959,17
9	60 258,31	60 139,34	-	27 609,37	120 397,66	148 007,03
10	67 782,51	67 648,69	-	31 056,84	135 431,20	166 488,04
11	75 487,29	75 338,26	-	34 587,04	150 825,55	185 412,59
12	83 376,99	83 212,38	-	38 201,97	166 589,37	204 791,34
13	91 456,04	91 275,47	-	41 903,66	182 731,51	224 635,17
14	99 728,98	99 532,08	-	45 694,19	199 261,07	244 955,25
15	108 200,48	107 986,85	-	49 575,69	216 187,33	265 763,02
16	116 875,29	116 644,54	-	53 550,34	233 519,83	287 070,17
17	125 758,30	125 510,01	-	57 620,39	251 268,30	308 888,70
18	134 854,50	134 588,25	-	61 788,12	269 442,74	331 230,86
19	144 169,00	143 884,37	-	66 055,87	288 053,37	354 109,24
20	153 707,06	153 403,59	-	70 426,06	307 110,65	377 536,71
21	163 474,03	163 151,28	-	74 901,12	326 625,31	401 526,43
22	173 475,41	173 132,91	-	79 483,59	346 608,31	426 091,90
23	183 716,82	183 354,10	-	84 176,03	367 070,91	451 246,95
24	194 204,02	193 820,60	-	88 981,10	388 024,61	477 005,71
25	204 942,92	204 538,29	-	93 901,49	409 481,21	503 382,69
26	215 939,55	215 513,21	-	98 939,96	431 452,75	530 392,72
27	227 200,09	226 751,53	-	104 099,36	453 951,62	558 050,98
28	238 730,90	238 259,56	-	109 382,58	476 990,46	586 373,04
29	250 538,44	250 043,79	-	114 792,61	500 582,23	615 374,84
30	262 629,36	262 110,84	-	120 332,47	524 740,20	645 072,67
31	275 010,47	274 467,50	-	126 005,29	549 477,97	675 483,26
32	287 688,72	287 120,72	-	131 814,26	574 809,44	706 623,70
33	300 671,25	300 077,62	-	137 762,64	600 748,87	738 511,50
34	313 965,36	313 345,48	-	143 853,78	627 310,84	771 164,62
35	327 578,52	326 931,78	-	150 091,11	654 510,30	804 601,41
36	341 518,41	340 844,14	-	156 478,14	682 362,55	838 840,69
37	355 792,85	355 090,40	-	163 018,45	710 883,25	873 901,70
38	370 409,88	369 678,57	-	169 715,74	740 088,45	909 804,18
39	385 377,72	384 616,85	-	176 573,75	769 994,57	946 568,32
40	400 704,78	399 913,66	-	183 596,36	800 618,44	984 214,80
41	416 399,70	415 577,58	-	190 787,52	831 977,28	1 022 764,80
42	432 471,29	431 617,45	-	198 151,26	864 088,74	1 062 239,99

Zdroj: Vlastní výpočet

Příloha 13: Důchodový věk pojištěnců narozených po roce 1936

Rok narození	mužů	žen	žen s počtem vchovaných dětí			
			0	1	2	3 a 4
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63r+2m	61r+8m
1966	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+2m	63+8m
1970	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+8m	64r+2m
1971	66r	66r	66r	66r	66r	64r+8m
1972	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	65r+2m
1973	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	65r+8m
1974	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m
1976	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m
1977	67r	67r	67r	67r	67r	67r
1978	67r+2m	67r+2m	67r+2m	67r+2m	67r+2m	67r+2m
1979	67r+4m	67r+4m	67r+4m	67r+4m	67r+4m	67r+4m
1980	67r+6m	67r+6m	67r+6m	67r+6m	67r+6m	67r+6m
1981	67r+8m	67r+8m	67r+8m	67r+8m	67r+8m	67r+8m
1982	67r+10m	67r+10m	67r+10m	67r+10m	67r+10m	67r+10m
1983	68r	68r	68r	68r	68r	68r

Zdroj: MPSV (2011)

Příloha 14: Aktiva transformovaného fondu (v mil. Kč)

Transformovaný fond	AEGON PS	ALLIANZ PS	AXA PS	ČS PS	ČSOB PS	ING PS	KB PS	PS ČP	CELKEM
Počet aktivních účastníků	99 077	478 122	419 005	1 011 828	692 230	389 571	544 357	1 294 602	4 928 792
Prostředky evidované ve prospěch účastníků	5 138	23 416	32 751	48 135	31 637	26 614	34 841	69 373	271 905
AKTIVA celkem	5 331,46	24 496,00	34 064,48	48 972,24	33 340,00	27 384,32	36 793,00	74 845,88	285 227,37
BÚ + TV	593,79	711,00	1 710,97	16 433,84	549,00	2 033,47	2 911,00	4 327,12	29 270,18
%	11,1	2,9	5,0	33,6	1,6	7,4	7,9	5,8	10,3
NPT ČR	499,90	1000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	209,58	1709,48
%	9,4	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,6
NPT OECD+MFI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostatní NPT	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SD ČR	3 565,72	19 227,00	23 953,53	23 356,47	27 321,00	22 168,13	25 066,00	52 628,13	197 285,98
%	66,9	78,5	70,3	47,7	81,9	81,0	68,1	70,3	69,2
Dluhopisy OECD+MFI	134,82	39,00	1712,74	3100,47	599,00	146,00	6145,00	2330,74	14207,77
%	2,5	0,2	5,0	6,3	1,8	0,5	16,7	3,1	5,0
Ostatní dluhopisy	505,03	2 925,00	3 263,42	5 507,39	4 715,00	3 006,00	2 515,00	12 856,59	35 293,43
%	9,5	11,9	9,6	11,2	14,1	11,0	6,8	17,2	12,4
Akcie vč. akciových podílových fondů (vč ETF)	0,00	0,00	1342,50	490,51	79,00	0,00	0,00	1805,33	3717,34
%	0,0	0,0	3,9	1,0	0,2	0,0	0,0	2,4	1,3
Ostatní podílové fondy	0,00	594,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	594,00
%	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Nemovitosti (za účelem zhodnocení prostředků)	0,00	0,00	1857,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1857,30
%	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Ostatní aktiva	32,20	0,00	224,03	83,56	77,00	31,00	156,00	688,39	1292,18
%	0,6	0,0	0,7	0,2	0,2	0,1	0,4	0,9	0,5
HV za běžné období	102,06	265,00	731,92	400,53	376,00	286,83	372,00	1280,00	3814
HV k průměrnému objemu vlastního jmění účastníků (v %)		1,61	3,21	0,88	1,7	1,49	1,5	2,65	
Přijaté příspěvky a připsané výnosy po odečtení vyplacených prostředků za dané čtvrtletí	150	1 045	472	1 521	801	575	837	1 710	7 110

Zdroj: APFCR (2013)

Příloha 15: Reálné zhodnocení prostředků transformovaných fondů (v %)

Název penzijního fondu	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
AEGON Penzijní fond, a.s.	0	0	0	0	0	0	0	1,7
Allianz penzijní fond, a.s.	-0,1	-0,34	1,91	2,9	0,2	1,1	0,61	0,2
AXA penzijní fond, a.s.	0,2	-0,45	1,61	3,26	0,3	1,8	0	-0,6
ČSOB Penzijní fond Progres, a.s.	1,72	-0,8	2,46	4,2	2,5	3,1	-0,2	-0,4
ČSOB Penzijní fond Stabilita, a.s.	0,3	-1,5	1,2	2,2	1,5	2,1	0,3	-0,4
Generali penzijní fond, a.s.	-0,3	-0,1	2,3	2,9	0,2	1,91	1,24	1,3
ING Penzijní fond, a.s.	0,5	0,1	2,2	3,9	-0,3	2,3	1,1	-0,3
Penzijní fond České pojišťovny, a.s.	0,6	-0,9	1,4	3	0,7	1,9	0,8	-0,4
Penzijní fond České spořitelny, a.s.	0,3	-0,9	1,7	2,54	0,94	2,13	0,54	0,3
Penzijní fond Komerční banky, a.s.	0,99	-0,3	2,83	3,3	0,7	2,1	0,5	-0,5
Ø výnos očištěný o inflaci	0,9475							

Zdroj: Vlastní výpočet, (2013)

12 Seznam tabulek

Tabulka 1: Seznam penzijních společností	15
Tabulka 2: Vlastnická struktura penzijních společností.....	18
Tabulka 3: Umístění depozitáře	19
Tabulka 4: Výše státních příspěvků	30
Tabulka 5: Danění dle způsobů výplaty penzijního připojištění.....	40
Tabulka 6: Veřejné výdaje na důchody (v % HDP).....	47
Tabulka 7: Vztah mezi výší příjmu a vypláceným starobním důchodem.....	58
Tabulka 8: Zhodnocení prostředků transformovaných fondů (v %).....	62
Tabulka 9: Průměrný čistý roční výnos společností za 13 let (v %).....	63
Tabulka 10: Výsledné hodnoty penzijního připojištění	65
Tabulka 11: Předpokládané zhodnocení fondů DPS (v %).....	67
Tabulka 12: Očekávané čisté zhodnocení (v %)	68
Tabulka 13: Zhodnocení dle zvolené strategie spoření.....	68
Tabulka 14: Výsledné hodnoty doplňkového penzijního spoření.....	69
Tabulka 15: Předpokládané zhodnocení fondů DS (v %).....	70
Tabulka 16: Očekávané reálné zhodnocení (v %).....	71
Tabulka 17: Zhodnocení dle zvolené strategie spoření.....	71
Tabulka 18: Výsledné hodnoty důchodového spoření.....	72
Tabulka 19: Výnosnost jednotlivých typů spoření.....	74

13 Seznam obrázků

Obrázek 1: Očekávaný vývoj průměrného věku obyvatel do roku 2100.....	10
Obrázek 2: Očekávaný vývoj počtu obyvatel podle hlavních věkových skupin do roku 2100.....	11
Obrázek 3: Očekávaný podíl výdajů na důchodový systém	11
Obrázek 4: Transformace penzijních fondů na penzijní společnosti	17
Obrázek 5: Struktura penzijního systému ČR od 01. ledna 2013	17
Obrázek 6: Investiční trojúhelník.....	23
Obrázek 7: Důchodové spoření ve II. pilíři.....	24
Obrázek 8: Počet účastníků penzijního připojištění (uvedené údaje jsou v tisících).....	32
Obrázek 9: Zastoupení účastníků v jednotlivých penzijních společnostech.....	33
Obrázek 10: Výpočet starobního důchodu (v Kč).....	59
Obrázek 11: Vzorec pro výpočet budoucí hodnoty transformovaného fondu	65
Obrázek 12: Vzorec pro výpočet budoucí hodnoty doplňkového penzijního spoření	68
Obrázek 13: Vzorec pro výpočet budoucí hodnoty důchodového spoření	71

14 Seznam příloh

Příloha 1: Salda hospodaření důchodového systému	82
Příloha 2: Inlace (v %)	82
Příloha 3: Výpočet transformovaného fondu se zhodnocením 0,7% (v Kč).....	83
Příloha 4: Výpočet transformovaného fondu se zhodnocením 0,9% (v Kč).....	84
Příloha 5: Výpočet transformovaného fondu se zhodnocením 1% (v Kč).....	85
Příloha 6: Výpočet doplňkového penzijního spoření se zhodnocením 1,8% (v Kč)	86
Příloha 7: Výpočet doplňkového penzijního spoření se zhodnocením 2,4% (v Kč)	87
Příloha 8: Výpočet doplňkového penzijního spoření se zhodnocením 2,8% (v Kč)	88
Příloha 9: Výpočet důchodového spoření 2,1% (v Kč).....	89
Příloha 10: Výpočet důchodového spoření 2,7% (v Kč).....	90
Příloha 11: Výpočet důchodového spoření 3% (v Kč).....	91
Příloha 12: Výpočet doplňkového penzijního spoření 2,4 % pro 1000Kč (v Kč)	92
Příloha 13: Důchodový věk pojištěnců narozených po roce 1936	93
Příloha 14: Aktiva transformovaného fondu (v mil. Kč)	94
Příloha 15: Reálné zhodnocení prostředků transformovaných fondů (v %)	95

15 Seznam zkratek

APFCR – Asociace penzijních fondů České republiky

CRS – Centrální registr smluv

ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení

DDS – Doplnkové důchodové společnosti

DPS – Doplnkové penzijní spoření

DS – Důchodové spoření

DSS – Důchodové správcovské společnosti

MFCR – Ministerstvo financí České republiky

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

OECD - Organisation for Economic Co-operation and Development

PP – Penzijní připojištění